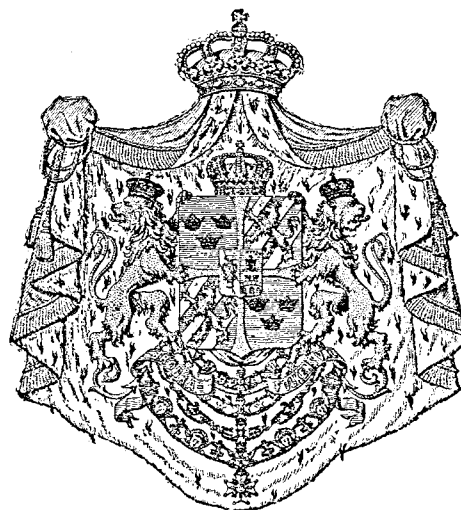

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 18.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1888—89

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1892.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 ; Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Lärarutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

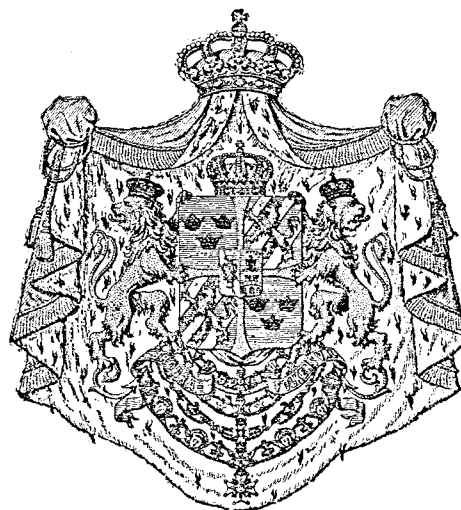
Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET.** 18.

BERÄTTELSE
OM
STATENS ALLMÄNNA LÄROVERK FÖR GOSSAR
LÄSEÅRET 1888—89

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1892.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—38).

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap.	Sid.
1. Läroverk.	1
2. Terminernas början och slut samt läsårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.	2
3. Normala antalet afdelningar; parallelaafdelningar; hela antalet afdelningar. (Tab. 1).....	4
4. Antal undervisningstimmar i veckan för de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisning i väl-skrifning och öfningar; inspektioner.	7

B. Lärare.

5. De tjänstgörande lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter. (Tab. 2).....	9
6. Lärares afgång, befordran och uppflyttning i högre lönegrad. (Tab. 3) 11	
7. Ordinarie lärarebefattningar.	14
8. Lärarekandidater.	14

C. Lärjungar.

9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jämförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1880—1888 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läsåret 1888—89 utgående skolgenerationen; jämförelse för åren 1879—1888 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd. (Tab. 4 o. 5)	18
10. Lärjungarnes kroppskonstitution och hellsotillstånd. (Tab. 6)	23
11. Lärjungarnes omsättning. (Tab. 7 o. 8).....	25
12. Mogenhets- och kompletterings-examina. (Tab. 9—12).....	29
13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången, m. m. (Tab. 13)	33

D. Ekonomiska förhållanden.

14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.	36
15. Omkostnaderna för läroverken.	37

Tabell-bilagor (sid. 1*—35*).

Tab.	
1. Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1888.	2*
2. De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1888.	3*
3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1888 till och med den 30 Juni 1889....	7*
4. Lärjungarnes antal höstterminen 1888.	8*

Table des matières.

Texte (p. 1—38).

A. Enseignement.

Chap.	Page.
1. Etablissements scolaires.	1
2. Commencement et clôture des semestres, durée de l'année scolaire; heures de la journée affectées à l'enseignement théorique et aux exercices pratiques (arts); jours de congé spéciaux.	2
3. Nombre normal des divisions; divisions parallèles; nombre total des divisions. (Tabl. 1).....	4
4. Nombre d'heures affecté par semaine à chaque matière; cours théoriques des différentes classes; enseignement de la calligraphie et des arts; inspections.	7

B. Corps enseignant.

5. Nombre et répartition des professeurs en service; congés temporaires. (Tabl. 2).....	9
6. Congé définitif, avancement, transfert dans une classe supérieure de traitement. (Tabl. 3)	11
7. Emplois ordinaires de professeurs.	14
8. Professeurs aspirants.	14

C. Elèves.

9. Nombre et répartition des élèves d'après les établissemens, les classes et les lignes; nombre des élèves de la ligne classique exclusive (grec et latin) qui ont pris part à l'enseignement facultatif de l'anglais et de l'hébreu; aperçus comparatifs du nombre des élèves aux semestres d'automne 1880—1888, et de la vitalité, sous le point de vue de l'enseignement, de la génération scolaire sortant avec l'année 1888—89; comparaison, pour les années 1879—1888, entre le nombre des élèves et la population du royaume. (Tabl. 4 et 5) 18	
10. Constitution physique et état sanitaire des élèves. (Tabl. 6).....	23
11. Mouvement des élèves. (Tabl. 7 et 8)	25
12. Examens de maturité et examens complémentaires. (Tabl. 9—12)...	29
13. Profession projetée des élèves sortis, immédiatement après leur départ de l'école, etc. (Tabl. 13)	33

D. Economie.

14. Caisses privées des établissemens scolaires, etc.	36
15. Frais de l'Etat pour les établissemens scolaires.	37

Tableaux annexés (p. 1*—35*).

Tabl.	
1. Nombre des divisions excédant le nombre normal, pendant le semestre d'automne 1888.	2*
2. Nombre des professeurs en service pendant le semestre d'automne 1888.	3*
3. Répartition, d'après l'âge, des professeurs portés à une classe supérieure de traitement, du 1 ^{er} juillet 1888 au 30 juin 1889.....	7*
4. Nombre des élèves pendant le semestre d'automne 1888.	8*

Tab.	Sid.
5. Antal lärjungar höstterminen 1888 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.	13*
6. Antal lärjungar höstterminen 1888, som på grund af sjukdomsor-saker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.	14*
7. Lärjungarnes flyttning år 1888 vid vårterminens slut och höstter-minens början.	18*
8. Lärjungarnes omsättning år 1888.	20*
9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.	22*
10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1888.	27*
11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1888.	30*
12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstter-minen 1888.	32*
13. Antal lärjungar, som afgått år 1888, med fördelning efter tilläm-nad lefnadsbana närmast efter afgången.	34*

Tabl.	Page.
5. Nombre des élèves de 7 ^{me} latine (classe supérieure) qui ont pris part, pendant le semestre d'automne 1888, aux leçons de grec et en outre aux leçons facultatives d'anglais et d'hébreu.	13*
6. Nombre des élèves qui n'ont pas assisté, pendant le semestre d'an-tomme 1888, aux exercices de gymnastique par raison de maladie ou pour d'autres causes.	14*
7. Passage, en 1888, des élèves à une classe supérieure à la fin du semestre du printemps et au commencement du semestre d'automne.	18*
8. Mouvement des élèves en 1888.	20*
9. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre du printemps 1888.	22*
10. Examens de maturité et examens complémentaires du semestre d'automne 1888.	27*
11. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre du printemps 1888.	30*
12. Matières et sujets des travaux écrits pour l'examen de maturité du semestre d'automne 1888.	32*
13. Elèves sortis pendant l'année 1888, répartis d'après la carrière à laquelle ils devaient se vouer immédiatement après leur sortie de l'école.	34*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om statens allmänna läroverk för gossar läseåret 1888—89.

Stockholm den 30 Mars 1892.

Underdånigst

G. F. GILLJAM.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-departementet.

Den berättelse om statens allmänna läroverk för gossar, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma hufvudgrunder, som de föregående, och det är därför tillräckligt att här nämna, att i denna berättelse hvarken varit att upptaga till behandling sådana ämnen, som endast efter vissa mellantider behöfva återkomma (se berättelsen för läseåret 1884—85), ej heller att af årligen behandlade äm-

nen intaga sådana fler-års-öfversigter, som likaledes endast efter vissa mellantider behöfva återkomma (se berättelsen för läseåret 1885—86), till följd hvaraf nu icke meddelas andra fler-års-öfversigter än några årligen återkommande, bland hvilka må nämnas öfversigten öfver *vitaliteten* från undervisningens synpunkt hos den med detta läseår utgående skolgenerationen.

A. Undervisningen i allmänhet.

Kap. 1. Läroverk.

Läroverkens antal och deras fördelning i grupper hafva under den tid, denna berättelse omfattar, varit desamma som under det föregående läseåret, med undantag däraf, att Ystads läroverk på nedan angifna grunder blifvit i denna berättelse förddt från de femklassiga till de högre läroverken.

Antalet läroverk utgjorde således för läseåret 1888—89 med nämnda öfverföring och för öfrigt enligt stat:

Högre allmänna läroverk	36
Femklassiga »	22
Treklassiga »	19
Tvåklassiga pedagogier	9
Enklassiga »	9

Summa 95.

Sedan stadsfullmäktige i Ystad åtagit sig att bestrida alla för ändamålet nödvändiga utgifter, medgafs genom Kungl. bref af den 6 Juli 1888 för en tid af fem år, räknadt från början af höstterminen 1888, under vissa villkor läroverkets successiva utvidgning till högre läroverk. På grund häraf voro under läseåret 1888—89 två extra lärare på stadens bekostnad anställda och undervisningen utsträckt till och med nedre sjette klassen.

Likasom under det föregående läseåret hade Falköpings, Varbergs, Filipstads och Skellefteå läroverk äfven under läseåret 1888—89 ett större antal lärare och mera utsträckt undervisning än de treklassiga läroverken i allmänhet. Detsamma var under sistnämnda läseår förhållandet äfven vid Söderköpings läroverk. Sedan stadsfullmäktige i Falköping åtagit sig att för läseåret 1888—89 bestrida lagligt arvode till aflönande af en extra lärare samt i öfrigt de omkostnader, som i anledning af de högre klassernas tillkomst kunde pröfvas erforderliga, gafs genom Kungl. bref af den 6 Juli 1888 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen å latinlinien; samma utsträckning hade egt rum från och med läseåret 1880—81. Efter det stadsfullmäktige i Varberg för läseåret 1888—89 anslagit medel till aflönande af en extra lärare, gafs genom Kungl. bref af den 17 Augusti 1888 tillstånd till medlens användande för undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för femte klassen vid rikets allmänna läroverk; under läseåret 1887—88 hade samma förhållande egt rum och under läseåret 1886—87

var undervisningen på dylikt sätt utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen. Vid Filipstads läroverk var enligt medgifvande i Kungl. brefvet af den 18 Maj 1877 (se berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 3) äfven under detta läseår en extra lärare anställd på stadens bekostnad samt undervisningen utsträckt till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen vid de allmänna läroverken. Rörande Skellefteå läroverk medgafs genom Kungl. bref af den 8 Juni 1888 för de tre kommande läseåren anställandet af två extra lärare, aflönade af staden och enskilde, samt undervisningens utsträckning till det omfång, som vid rikets allmänna läroverk är föreskrifvet för femte klassen; samma förhållande hade egt rum från och med läseåret 1883—84. Sedan i Söderköping afkomsten af en donation anslagits till aflönande af en extra lärare, hvarjemte stadsfullmäktige åtagit sig att ur stadskassan tillskjuta det fyllnadsbelopp, som till aflöningen kunde erfordras, medgafs genom Kungl. bref af den 17 Augusti 1888 för nästföljande läseår undervisningens utsträckning till det omfång, som är föreskrifvet för fjärde klassen. — Vid ytterligare ett treklassigt läroverk, nemligen Engelholms, var äfven under detta läseår undervisningen utsträckt, ehuru utan tillökning i lärarnes antal, och omfattade fjärde

latinklassen; ett i viss mån dylikt förhållande hade därstädes egt rum under en längre årsföljd (åtminstone från och med läseåret 1876—77), hvarunder likväl *dels* undervisningens utsträckning vexlat, så att den somliga år omfattat både R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5, men andra år endast 3, 2 eller 1 af dessa afdelningar, *dels* äfven lärarnes antal vexlat, i det att en af staden aflönad extra lärare var anställd vid läroverket under läseåren 1880—1884.

Äfven vid två pedagogier, nemligen Södertelje tvåklassiga och Simrishamns enklassiga, har under läseåret 1888—89, likasom under det föregående, på hvarterdera stället en extra lärare varit anställd, hvarigenom undervisningen kunnat utsträckas längre än för sådana läroverk i allmänhet. I Södertelje, där extra läraren från och med läseåret 1877—78 till och med läseåret 1886—87 varit aflönad af staden och enskilde, var han under detta läseår, likasom under det föregående, aflönad af staden ensam. I Simrishamn, hvarest en extralärare varit aflönad af enskilde från och med läseåret 1877—78 till och med läseåret 1881—82, ingen sådan anställd under läseåret 1882—83, men en extra lärare från och med läseåret 1883—84 till och med läseåret 1886—87 varit aflönad af staden, var han under detta läseår, likasom under det föregående, aflönad af stadens sparbank.

Kap. 2. Terminernas början och slut samt läseårets längd; tider på dagen för undervisning och öfningar; särskilda fridagar.

Läseåret börjades inom den i läroverksstadgan föreskrifna tiden, Augusti månad, vid samtliga läroverken — med undantag däraf att i Umeå på grund af den eldsvåda, som under sommaren 1888 hemsökte staden och äfven lade läroverkshuset i aska, höstterminens början genom tillstånd i Kungl. bref af den 10 Augusti 1888 uppsköts till den 2 Oktober — och det afslutades inom den föreskrifna tiden, Juni månad, vid dem alla.

Om man fränser nämnda undantag samt det här nedan berörda förhållandet vid Laholms enklassiga pedagogi, gäller om de båda terminernas början och slut följande. Tiden för höstterminens början vexlade mellan den 22 och 31 Augusti och för dess slut mellan den 13 och 22 December. Tiden för vårterminens början vexlade mellan den 14 och 24 Januari och för dess slut mellan den 1 och 14 Juni. På grund af den här ofvan omtalade eldsvådan i Umeå kunde som nämnt höstterminens början därstädes ega rum först den 2 Oktober, men vårterminen afslutades dock på grund af Kungl. Maj:ts den 7 December 1888 gifna tillstånd redan den 22 Juni, ehuru läseåret då ej erhållit sin vederbörliga längd af 36 veckor. På grund af en i staden Laholm utbruten feberepidemi afslutades höstterminen därstädes redan den 21 Oktober och genom Kungl. bref af den 1 Februari 1889 gafs tillstånd att afsluta vårterminen den 22 Juni, ehuru läseåret då ej uppnått sin vederbörliga längd.

Uppgifter om de dagar, på hvilka den egentliga undervisningen börjat och slutat, hafva lemnats för alla allmänna läroverk, med undantag af ett högre (Umeå), ett femklassigt (Mariestad) och ett treklassigt (Åmål), samt från alla pedagogierna, med undantag af en tvåklassig och fyra enklassiga. Bland de lemnade uppgifterna finnas likväl åtskilliga, hvilka i ett eller annat afseende äro ofullständiga.

Om man för de läroverk, där fullständigare upplysningar lemnats, sammanställer uppgiften om dagen för höstterminens början med uppgiften om dagen för den egentliga undervisningens början under samma termin, finner man, att mellan dessa två dagar, då en mellanliggande Söndag alltid frånräknats, förfutit: vid de högre läroverken i medeltal 3·4 dagar, vexlande mellan 1 (vid Nyköpings och Karlskrona läroverk) till och med 6 dagar (vid Helsingborgs läroverk och Göteborgs realläroverk); vid de femklassiga läroverken i medeltal 1·8 dagar, nemligen 0 vid 2 (Enköpings och Eskilstuna läroverk) samt i öfrigt vexlande mellan 1 till och med 4 dagar (det sednare vid Norrtelje läroverk); vid de treklassiga läroverken i medeltal 0·9 dag, nemligen 0 vid 8 samt för öfrigt vexlande mellan 1 till och med 3 dagar (det sednare vid Strömstads läroverk); vid pedagogierna i medeltal 0·6 dag, nemligen 0 vid 7, 1 vid 4 och 2 vid 2. Dylika mellandagar vid början af vårterminen hafva utgjort 0 vid 12 högre, 12 femklassiga och 14 treklassiga läroverk och vid 12 pedagogier samt för öfrigt

vexlat mellan $\frac{1}{2}$ —3 (det sednare vid Skara, Vexjö och Hernösands läroverk). — Beträffande de mellandagar, hvilka vid terminernas slut pläga förekomma mellan dagen för den egentliga undervisningens avslutande och sjelfva examensdagen, hafva dessa under höstterminen vexlat mellan 1—3 (det sednare antalet vid Stockholms Norra latinläroverk samt Vesterviks och Östermalms läroverk), dock så att ingen sådan mellandag förekommit vid 1 högre läroverk (Skara), 1 treklassigt (Filipstads) samt 1 pedagogi. Under vårterminen har antalet dylika mellandagar vexlat mellan $\frac{1}{2}$ —3 (det sednare antalet vid Linköpings, Venersborgs, Halmstads, Uddevalla och Örnsköldsviks läroverk), dock så att ingen sådan mellandag förekommit vid 1 treklassigt läroverk (Filipstads) och 1 pedagogi.

Med afseende på den dagliga undervisningstidens fördelning hafva under detta läseår inga afvikelser egt rum från § 18 i gällande läroverksstadga, sådan denna § lyder enligt Kungl. kungörelsen af den 23 December 1880, med undantag däraf, att, på grund af de den 25 Juni 1888 städerna Umeå och Sundsvall öfvergångna eldsvådorna, vissa rubbningar i undervisningsplanen blifvit genom Kungl. bref af den 5 Oktober och 17 Augusti 1888 för läseåret 1888—89 medgifna de i nämnda städer belägna läroverken.

Uppgifter om *särskilda fridagar* hafva lemnats från alla allmänna läroverk samt från alla pedagogierna, med undantag af tre enklassiga. Från en pedagogi hafva uppgifterna varit otydliga. De läroverk, hvilkas uppgifter varit dugliga till bearbetning, uppgå således till 91. Bland de uppgifna fridagarne finner man på åtskilliga ställen 1 eller $\frac{1}{2}$ dag för särskilda ändamål, hvilka kunna räknas till undervisningens område, såsom täfflingsskjutning, militärisk utmarsch, naturvetenskaplig exkursion, läkarebesigtning, gymnastikuppväring. Alla dylika dagar, på hvilka således ej full ledighet egde rum, äro i följande bearbetning frånräknade. Likaså äro äfven frånräknade vissa ledigheter, som gifvits en eller annan dag på grund af någon tillfällig anledning, såsom eldsvådor m. m. Naturligtvis äro ej häller inräknade de redan förut omtalade mellandagarne vid terminernas början och slut. De återstående fridagarne uppgå i medeltal för de 91 läroverken till 4·2. Fördelade på läroverksgrupper uppgå fridagarnes antal i medeltal för högre läroverk till 4·4, för femklassiga till 4·4, för treklassiga till 3·8, för tvåklassiga pedagogier till 3·8 samt för enklassiga pedagogier till 4·2. Om man för öfrigt jemför de särskilda läroverken sinsemellan, visa sig högst betydliga olikheter. Så har antalet fridagar utgjort 8 vid ett femklassigt läroverk (Kristinehamns) och ett treklassigt (Sala); $7\frac{1}{2}$ eller 7 vid två högre (Falu och Hernösands) samt vid en tvåklassig pedagogi (Köpings); $6\frac{1}{2}$ eller 6 vid sex högre, tre femklassiga och ett treklassigt läroverk samt vid en tvåklassig och en enklassig pedagogi; $5\frac{1}{2}$ eller 5 vid sex högre, fem femklassiga och ett treklassigt läroverk samt två enklassiga pe-

dagogier; $4\frac{1}{2}$ eller 4 vid tio högre, sex femklassiga och sex treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga och en enklassig pedagogi; $3\frac{1}{2}$ eller 3 vid nio högre, sex femklassiga och sex treklassiga läroverk samt vid två tvåklassiga pedagogier; $2\frac{1}{2}$ eller 2 vid tre högre och fyra treklassiga läroverk samt vid en tvåklassig och två enklassiga pedagogier; $1\frac{1}{2}$ vid ett femklassigt läroverk samt 1 fridag vid en tvåklassig pedagogi. Dessutom har vid en tvåklassig pedagogi (Nora) omnämnts, att »ingen hel fridag under läseåret gifvits».

Af de i läroverksstadgan, § 19 mom. 2, nämnda anledningar till fridagar (»För hela läroverket gemensam ledighet från undervisningen under en eller flere timmar eller hel dag må, dock endast af eforus eller rektor, kunna medgifvas, när hård väderlek, marknad, allmän högtidlighet eller annan giltig anledning förekommer.») har den första — hård väderlek — omtalats vid 9 läroverk samt vid 1 läroverk omfattat en dag och vid 8 en half dag. — Marknadslof omtalas vid 56 allmänna läroverk och pedagogier, d. v. s. vid mer än hälften af dem, hvilkas uppgifter kunnat bearbetas. Dylikt lof synes, på få undantag när, förekomma i alla de städer, där marknader hållas, hvarvid bör ihågkommas, att marknader kunna förekomma, ehuru ej upptagna i almanackan; vid åtskilliga läroverk har marknadslofet af häfd fortfarit, ehuru marknad ej längre finnes. Hvarje särskildt marknadslof, hvarunder här äfven innefattas lof på större torgdag, har i de flesta fall omfattat 1 dag, stundom $\frac{1}{2}$, vid åtskilliga läroverk $1\frac{1}{2}$, 2 eller 3 på hvarandra följande dagar. — Till fridagar på grund af allmän högtidlighet kunna räknas de ledigheter, hvilka vid 34 läroverk gifvits den 1 December eller den 21 Januari, i anledning af H. M. Konungens namnsdag och sextioårs-jubileum, eller båda dessa dagar (i allmänhet 1, vid några läroverk $\frac{1}{2}$ dag), vid Karlskrona läroverk nära 2 dagar med anledning af H. M. Konungens besök i staden och i läroverket, vid Göteborgs högre latin- och real-läroverk den 6 och 7 November (Gustaf-Adolfs-dagen) samt vid Lindesbergs enklassiga pedagogi 1 dag med anledning af traftäffling i staden.

Öfriga anledningar, på grund af hvilka ledighet beviljats, äro af mångahanda slag, men kunna delas i följande 7 grupper:

1) Majlof, den 1 Maj (vid några läroverk annan dag i Maj månad eller den 30 April). Sådan ledighet omtalas vid 62 läroverk och har vid 55 läroverk omfattat en hel dag, vid 1 två halfva dagar samt vid 6 mindre än en dag.

2) Fastlagslof, antingen på Fettisdagen eller (inom Skåne, Halland, Blekinge, på Gottland samt vid ett par andra läroverk) på Fastlags-måndagen eller vid en del läroverk på annan dag under fastan. Sådan ledighet omtalas vid 44 läroverk och har vid 2 omfattat en hel dag och del af den följande, vid 37 en hel dag, vid 1 delar af två konsekutiva dagar samt vid 4 del af en dag.

3) Lof på Märten-Luthers-dagen eller vid några läroverk på någon af närmast föregående eller efterföljande dagar. Sådan ledighet omtalas vid 31 läroverk och har vid 1 (Helsingborgs) omfattat två hela dagar och en del af en föregående, vid 1 två hela dagar, vid 3 en hel dag och del

af den föregående eller efterföljande, vid 21 en hel dag samt vid 5 del af en dag.

4) Lof för skridskoåkning, skidlöpning, kälkåkning eller bollkastning samt lekar i det fria. Sådan ledighet omtalas vid 31 läroverk och har, då för hvarje särskildt läroverk de olika tillfällena sammanslås, vid 1 läroverk (Norrtelje) omfattat tre spridda dagar, vid 1 (Enköping) två spridda dagar och delar af två spridda dagar, vid 1 två spridda dagar och del af en tredje, vid 1 delar af tre spridda dagar, vid 1 två spridda dagar, vid 1 en hel dag och del af en annan, vid 2 en hel dag, vid 7 delar af två spridda dagar samt vid 16 del af en dag. Skridskoåkning ingår såsom angifven anledning vid 26 läroverk, skidlöpning vid 7, kälkåkning vid 5, bollkastning vid 2 och lekar i det fria vid 1. Vid ett par läroverk har skridskolofvet omfattat endast de fem lägre klasserna.

5) Lof för skollokalernas skurning och för insättning af innanfönster. Sådan ledighet omtalas vid 27 läroverk och har vid 1 omfattat två konsekutiva dagar under hvardera terminen, vid 1 två konsekutiva dagar under höstterminen och en dag under vårterminen, vid 1 tre spridda dagar, vid 3 två spridda dagar, vid 4 två konsekutiva dagar, vid 2 en hel dag och delar af den föregående och efterföljande, vid 12 en hel dag samt vid 3 del af en dag.

6) Diverse anledningar, såsom Oktober- och April-flyttningen, lärarnes vaktgöring vid den skriftliga afgångsexamen, beivrande af passionspredikningar, slädparti, »gammal plägsed», o. d. Sådana ledigheter omtalas vid 18 läroverk och hafva vid 1 läroverk omfattat två spridda dagar (för Oktober- och April-flyttningen), vid 1 en dag (Oktober-flyttningen), vid 1 del af en dag (för kl:na 2—5) med anledning af lärarnes ofvannämnda vaktgöring, vid 1 en dag och vid 1 delar af två spridda dagar för beivrande af passionspredikningar, vid 1 del af en dag för beivrande af tingspredikan, vid 1 del af en dag för slädparti, vid 1 en hel dag och vid 1 del af en dag med anledning af pågående läraremöte, vid 1 del af en dag med anledning af de i trakten pågående fälttjänstövningarna, vid 1 del af en dag, då lärarne voro sysselsatte med granskning af läroverkets räkenskaper, vid 1 del af en dag med anledning af de s. k. terminsbetygens utdelande, vid 1 en dag med anledning af befarad influensa-epidemi, vid 1 del af en dag i anledning af sprutmönstring, vid 1 en dag för »sedvanlig bärplockning», vid 1 del af en dag »för rekreation» samt vid åtskilliga läroverk delar af spridda dagar, en hel dag eller del af en dag på grund af »gammal plägsed», »enligt gammalt bruk» o. d.

7) Ej uppgifven anledning. Sådan ledighet omtalas vid 2 läroverk och omfattar en hel dag vid hvartdera.

Kap. 3. Normala antalet afdelningar; parallelafdelningar; hela antalet afdelningar.

Tab. 1.

Såsom i föregående berättelser anmärkts, uppgår vid ett å båda linierna fullständigt läroverk normala antalet årsafdelningar till 15 och vid ett femklassigt till 7.

Vid Stockholms Högre latinläroverk å Norr- och Södermalm, där R. 4 och R. 5 finnas, utgör det normala antalet afdelningar 11, vid Stockholms Högre realläroverk samt vid Göteborgs Högre latinläroverk och Göteborgs Högre realläroverk 9, samt vid Stockholms Nya elementarskola, som har en i flera afseenden från statens öfriga läroverk afvikande organisation, 10¹⁾. Vid Vesterviks och Sundsvalls på reallinien fullständiga läroverk, där äfven L. 4 och L. 5 finnas, utgör normala antalet afdelningar 11.

På grund af Kungl. brefven af den 1 Juni 1877 (se berättelsen för läsåret 1877—78, sid. 2) om indragning af vissa klasser vid åtskilliga läroverk saknades R. 6:1, R. 6:2, R. 7:1 och R. 7:2 vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk samt R. 7:1 och R. 7:2 vid Hudiksvalls,

Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk.

Samtliga femklassiga läroverk omfattade båda linierna, med undantag af Jakobs läroverk i Stockholm och Oskarshamns, hvilka äro realläroverk med 5 klasser.

Genom fullständig brist på lärjungar saknades under höstterminen 1888 följande klasser vid de högre allmänna läroverken: R. 5 och R. 6:2 vid Strengnäs, R. 6:2 vid Östersunds, R. 6:1 och R. 6:2 vid Luleå samt R. 7:2 vid Visby läroverk. Därjemte är med afseende på latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klasserna 6 och 7 att nämna, att inga icke-greker funnos i 6:2 vid Hudiksvalls läroverk samt inga greker i 6:1 vid Luleå läroverk och i 7:2 vid Nya elementarskolan (jfr Tab. 4 och noten å denna sida). Genom fullständig brist på lärjungar saknades vidare samma termin L. 4 vid Söderhamns och Mariestads, R. 5 vid Eskilstuna och L. 5 vid Lidköpings femklassiga läroverk, 1:a klassen vid Ronneby treklassiga läroverk samt, då man äfven fäster afseende vid de högre klasserna i treklassiga läroverk med utsträckt undervisning (jfr sid. 1), L. 4 och L. 5 vid Varbergs samt L. 4 vid Filipstads läroverk. — Under vårterminen 1889 voro förhållandena i detta hänseende oförändrade, med undantag endast däraf att 1:a klassen icke saknades vid Ronneby läroverk.

¹⁾ Härvid hafva Nya elementarskolans 5:e och 6:e klasser räknats innefatta hvardera endast en realafdelning och en latinafdelning. Emedan likväl 5:e klassen, som förut beräknats erfordra 1½ år för genomgåendet, från och med läsåret 1887—88 undergått den förändring (jfr här nedan Kap. 9), att tiden för genomgåendet beräknas till 2 år, likasom förhållandet redan förut varit för 6:e klassen, och klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, så motsvaras den 5:e klassen af kl. 5 och 6:1 samt den 6:e af klasserna 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken. Om man i enlighet härmed (såsom i sjelfva verket äfven skett å Tab. 4) fördelar lärjungarne i läroverkets 5:e och 6:e klasser på tillsammans 4 ett-åriga klasser samt åtskiljer realister och latinare, så uppgår hela antalet afdelningar till 14.

Med afseende på parallelafdelningarnas antal vid åtskilliga läroverk under läsåret 1888—89 må meddelas följande. I de särskilda Kungl. bref af den 8 Juni 1888, hvarigenom anställande af extra lärare under det kommande läsåret medgafs vid vissa allmänna läroverk, bestämdes med detsamma det antal afdelningar, hvari lärjungarne inom de 5 lägsta klasserna vid samtliga dessa läroverk, utom Stockholms Nya elementarskola, samt vid två af dem (Stockholms Högre realläroverk och högre läroverket i Lund) äfven inom nedre sjetten klassen skulle för samma läseår vid undervisningen i läseämnena fördelas. Genom Kungl. cirkulär af samma dag till eforalstyrelserna förordnades, att det högsta antal lärjungar, som inom dessa läroverk (22 högre och 4 femklassiga, se här nedan) och klasser finge i hvarje särskild afdelning emottagas, skulle, där icke annorlunda särskildt föreskrefves, bestämmas enligt vissa grunder, hvilka fullkomligt öfverensstämde med dem, som bestämdes genom Kungl. cirkulären af den 10 Juni 1881 och den 23 Juni 1882 (se berättelsen för läsåret 1881—82, sid. 3, jemförd med berättelsen för läsåret 1882—83, sid. 3). — Slutligen meddelades äfven i 1888 års cirkulär vissa föreskrifter rörande rättighet för yngling, som anmält sig till intagning i någon hithörande klass vid berörda läroverk, men i följd af bristande utrymme icke kunnat där emottagas, att vinna inträde i motsvarande klass vid annat allmänt läroverk. Dessa föreskrifter öfverensstämde fullkomligt med motsvarande i 1881 års cirkulär.

Genom sednare särskilda Kungl. bref förordnades, dels att vid ett af de förut omnämnda högre läroverken antalet afdelningar i hvar och en af de fyra lägsta klasserna skulle minskas från 2 till 1, dels att vid ytterligare ett femklassigt läroverk en extra lärare skulle anställas och andra klassen i sammanhang därmed delas i två afdelningar.

Om man sammanställer alla de läroverk, för hvilka det nämnda cirkulärets föreskrifter förklarats gälla, och man för hvarje läroverk utsätter siffror, som angifva de bestämda antalen afdelningar inom klasserna 1—5 eller vid Stockholms Realläroverk och Lunds läroverk inom klasserna 1—6:1, så erhåller man följande förteckning, i hvilken äfven finnes intaget det sist omnämnda femklassiga läroverket.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:

Norra latinläroverket: 2, 3, 3, 3, 3;

Södra » 2, 2, 2, 2, 2;

Realläroverket: 1, 1, 1, 1, 1, 3;

Uppsala: 2, 2, 2, 2, 2;

Gefle: 1, 2, 2, 2, 2;

Linköping: 2, 2, 2, 2, 2;

Norrköping: 1, 2, 2, 2, 2;

Vestervik: 1, 1, 1, 1, 1;

Vexjö: 1, 2, 2, 2, 2;

Jönköping: 1, 2, 2, 3, 3;

Lund: 2, 2, 2, 3, 3, 3;

Malmö: 2, 3, 3, 3, 2;

Karlskrona: 1, 2, 2, 2, 2;

Kristianstad: 1, 1, 2, 2, 2;

Helsingborg: 1, 2, 2, 2, 2;

Göteborg:

Latinläroverket: 1, 1, 2, 2, 2;

Realläroverket: 2, 2, 3, 3, 3;

Halmstad: 1, 1, 1, 2, 1;

Karlstad: 1, 2, 1, 2, 2;

Östersund: 1, 1, 2, 1, 1;

Umeå: 1, 1, 1, 1, 1;

Sundsvall: 1, 1, 1, 1, 1.

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:

Jakob: 2, 2, 2, 1, 1;

Östermalm: 2, 3, 3, 3, 2;

Eskilstuna: 1, 2, 1, 1, 1;

Karlshamn: 1, 2, 2, 1, 1;

Göteborg: 2, 2, 2, 2, 1.

Tab. 1 utvisar, till hvilken grad parallelafdelningar förekommit vid de särskilda läroverken under höstterminen 1888. Beträffande de grundsatser, som följts vid utarbetandet af denna tabell — likasom af de motsvarande i föregående berättelser — torde följande anmärkningar böra förutskickas under hänvisande därjemte till de å sjelfva tabellen meddelade. Om vid två särskilda läroverk de båda kolumnerna för 4:e klassen — d. v. s. både för R. 4 och L. 4 — äro lemnade tomma, kunna likväl de för denna klass på grund af lärjungarnes antal erforderliga antalen af läraretimmar vara helt olika. Naturligt är att kolumnerna måste lemnas tomma, när klassens lärjungeantal ej är större, än att de kunna undervisas tillsammans i alla de för realister och latinare i denna klass gemensamma ämnena. Men äfven när lärjungeantalet är så stort, att realister och latinare vid undervisningen i alla ämnen bilda hvarsin afdelning, måste de två kolumnerna lemnas tomma, emedan man hvarken om 4:e realklassen eller om 4:e latin-klassen kan säga, att den är delad i parallelafdelningar. Här af följer t. ex. att talet 1 i kolumnen för L. 4 kan vid ett läroverk beteckna, att förutom en undervisningsafdelning, som är sammansatt af både realister och latinare, finnes inom 4:e klassen ytterligare en endast af latinare bestående afdelning, och vid ett annat, att där finnas inom 4:e klassen en vid undervisningen i alla ämnen skild realafdelning och två skilda latinafdelningar. En dylik skiljaktighet i förhållandena kan naturligtvis äfven förefinnas, då man har talet 1 i kolumnen för R. 4 eller i båda kolumnerna. Hvad nu blifvit sagdt om 4:e klassen, gäller till alla delar äfven om den 5:e. — Vidare må med afseende på latinklasserna 6 och 7 nämnas, att för en dit hörande årsklass kan — äfven vid helt ringa lärjungeantal — hela antalet läraretimmar blifva icke obetydligt större än för hvarje särskild lärjunge. Sålunda kan i en nedre eller i en öfre 6:e latinklass med både icke-greker och greker, äfven när lärjungeantalet är så litet, att där omöjligen kan blifva tal om parallelafdelningar, antalet gemensamma

timmar i läseämnena enligt gällande »Undervisningsplan» likväl ej vara större än 25 för läsevecka; men därtill komma för icke-grekerna 4 timmar i engelska och 1 timme i matematik samt för grekerna 7 timmar i grekiska, till följd hvaraf hela antalet timmar utgör 37, hvaraf 12 skilda. Likaså kan i en nedre eller i en öfre sjunde latinklass, äfven under dylik förutsättning, antalet gemensamma timmar likväl ej vara större än 24; men därtill komma för icke-grekerna 1 timme i franska, 2 i engelska och 1 i matematik samt för grekerna 6 timmar i grekiska och möjligen dessutom 4 timmar för den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska, till följd hvaraf hela antalet timmar kan uppgå till 38, hvaraf 14 skilda. De timmar, under hvilka sålunda af nu framhållna orsaker lärjungar inom en och samma årsklass af L. 6 eller L. 7 varit vid undervisningen skilda, kunna naturligtvis icke föranleda uppförandet af någon parallelafdelning i dithörande kolumner. — Slutligen må med afseende på Stockholms Nya elementarskola (jfr här ofvan sid. 4, noten) nämnas, att det visserligen vid upprättandet af tabellen öfver lärjungarnes antal (Tab. 4) låtit sig göra att fördela lärjungarne i dess 5:e klass i två årsafdelningar, svarande mot kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken, samt lärjungarne i dess 6:e klass likaledes i två årsafdelningar, svarande mot kl. 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken, men att en motsvarande fördelning af läraretimmarne i läroverkets 5:e och 6:e klasser ej kunnat verkställas (jfr Anm. 2 å Tab. 1).

Af Tab. 1 finner man, att parallelafdelningar förekommit vid 24 högre och 6 femklassiga läroverk. Enligt nämnda tabell samt efter de dels här ofvan och dels å tabellen angifna beräkningsgrunder uppgick *öfverskjutande* antalet parallelafdelningar¹⁾ vid de högre läroverken till

121 $\frac{1}{4}$ (motsvarande således 8 sådana läroverk med 15 årsafdelningar) och vid de femklassiga till 16 $\frac{3}{4}$ (motsvarande något mer än 2 sådana läroverk med 7 årsafdelningar). Jemför man dessa siffror med motsvarande för det föregående året, så visar det sig, att öfverskjutande antalet parallelafdelningar vid de högre läroverken minskats med 11 $\frac{3}{4}$, hvaremot de vid de femklassiga ökats med 2. Inom de tre lägsta klasserna var öfverskjutande antalet parallelafdelningar, likasom under de fem närmast föregående åren, mindre än i de fyra öfriga klasserna tillsammans; det uppgick nemligen i klasserna 1—3 till 65 $\frac{1}{2}$, hvaraf 13 i första klassen, 26 i andra och 26 $\frac{1}{2}$ i tredje, under det att i klasserna 4—7 motsvarande antal utgjorde 73. På reallinien funnos parallelafdelningar vid 7 högre och 2 femklassiga läroverk; öfverskjutande antalet utgjorde 8 $\frac{1}{2}$ i R. 4, 4 $\frac{3}{4}$ i R. 5, 3 i R. 6:1, 2 $\frac{3}{4}$ i R. 6:2, 2 i R. 7:1 och 1 i R. 7:2. På latinlinien funnos dylika afdelningar vid 14 högre läroverk, men icke vid något femklassigt; öfverskjutande antalet utgjorde 8 $\frac{3}{4}$ i L. 4, 11 $\frac{1}{4}$ i L. 5, 11 $\frac{1}{4}$ i L. 6:1, 9 $\frac{1}{2}$ i L. 6:2, 6 $\frac{1}{4}$ i L. 7:1 och 4 i L. 7:2.

Om man efter Tab. 1 och 4 vill sammanräkna *hela* antalet afdelningar, bör man för undvikande af dubbelräkningar förut frånräkna de å Tab. 4 för Stockholms Nya elementarskola i kolumnerna för 6:1 och 7:1 uppförda afdelningarna, emedan (se föreg. spalt) den å Tab. 4 gjorda fördelningen ej kunnat tillämpas vid utarbetandet af Tab. 1, som till följd däraf visar för detta läroverk flera parallelafdelningar, än eljest skulle blifvit fallet. Man erhåller sålunda följande öfversigt.

Antal afdelningar under höstterminen 1888.

Läroverk.	K l a s s e r o c h l i n i e r.														S u m m a.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
Högre allmänna läroverk.....	46	55	57½	41¾	41¾	38¾	45¼	31	42¼	28¾	40½	23	36¼	22	35	158½	185¼	241	584¾
Femklassiga » 	25	29	27	23¾	18	21	19	—	—	—	—	—	—	—	—	81	44¾	37	162¾
Treklassiga » 	18	19	19	4	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	56	6	6	68
Summa	89	103	103½	69½	63¾	61¾	66½	31	42¼	28¾	40½	23	36¼	22	35	295½	236	284	815½
	295½			261¼				258¾											
Procent	36			32				32								36	29	35	100

Anm. Af de enligt stat treklassiga läroverken hafva 6 undervisat på 4 eller 5 klasser, nemligen Söderköpings med R. 4 och L. 4, Falköpings med L. 4 och L. 5, Engelholms med L. 4, Varbergs med R. 4 och R. 5, Filipstads med R. 4 samt Skellefteå med R. 4, L. 4, R. 5 och L. 5.

Till ofvanstående summa af 815 $\frac{1}{2}$ afdelningar kan ock antalet afdelningar vid pedagogierna läggas. Vid de tvåklassiga pedagogierna kan man enligt Tab. 4 beräkna hela antalet klasser till 19, då man nemligen af där angifven

¹⁾ Vid denna beräkning har afseende ej fästats vid de klasser, som vid vissa läroverk saknats.

orsak räknar 3 klasser vid Södertelje pedagogi. Vid de enklassiga åter kan man enligt sagde tabell beräkna hela antalet klasser till 10, då man nemligen af där angifven orsak räknar 2 klasser vid Simrishamns pedagogi. Hela antalet afdelningar vid båda slagen af pedagogier uppgår sålunda till 29. — Tager man åter hänsyn till samtliga

afdelningar eller lexlag, som vid pedagogierna jemlikt Tab. 4 förekommit, så utgör antalet vid de tvåklassiga 30 och vid de enklassiga 23, eller tillsammans 53.

Lägger man dessa tal till de ofvan för de allmänna

läroverken anförda, hafva alltså samtliga klasser och afdelningar vid de allmänna läroverken och pedagogierna utgjort efter den förra beräkningen 844 $\frac{1}{2}$ och efter den sednare 868 $\frac{1}{2}$.

Kap. 4. Antal undervisningstimmar i veckan i de särskilda läseämnena; lärokurser i läseämnena inom särskilda klasser; undervisning i välskrifning och öfningar; inspektioner.

Med afseende på antalet undervisningstimmar för de särskilda läseämnena är för detta läseår endast följande att anmärka.

I föregående berättelser har omnämnts, att, såsom en fortsättning af förhållanden, hvilka länge egt rum vid Stockholms Gymnasium (se berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 10 och 13 samt Tab. 5), den afvikelse från den allmänna undervisningsplanen alltjemnt förekommit vid Stockholms båda högre latinläroverk, att timantalet inom 6:e klassen varit minskadt från 32 till 30. Detta förhållande stadfästades att tills vidare gälla genom Kungl. bref af den 5 Augusti 1887. Minskningen har, likasom förut, vid båda läroverken åstadkommits därigenom, att för grekerna 1 timme borttagits från grekiska språket och 1 timme från det franska samt för icke-grekerna 1 timme från engelska språket och 1 från det franska.

Genom Kungl. bref af den 6 Juli 1888 medgåfvos för ytterligare tre följande läseår i sjetten och sjunde klasserna vid Stockholms realläroverk samma förändrade anordningar i afseende på undervisningstiderna i naturalhistoria, filosofisk propedeutik och kemi, som redan för tre föregående läseår medgifvits genom Kungl. brefvet af den 3 September 1885 och hvarom närmare redogörelse är lemnad i berättelsen för läseåret 1885—86, sid. 6. Detta medgifvande har likväl (se läroverkets årsredogörelse, sid. 3) ej kunnat under läseåret med afseende på undervisningen i naturalhistoria användas mer än i två af de tio parallellafdelningar, som klasserna 6 och 7 omfattade.

Den anordning af lärotimmarnes fördelning i 4:e och 5:e realklasserna vid Stockholms läroverk (med undantag af Nya elementarskolan), för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1878—79 (sid. 4 och följ.), har äfven under detta läseår varit gällande, hvarvid dock är att märka, att Norra och Södra latinläroverkens årsredogörelser ej upplysa, huruvida den åt geometrisk teckning anslagna tiden utgjort en hel timme i veckan.

Vid läroverken i Umeå och Sundsvall voro, på grund af de redan här ofvan nämnda eldsolyckor, hvilka den 25 Juni 1888 öfvergingo dessa städer, jemlikt Kungl. brefven af den 5 Oktober och den 17 Augusti 1888, under läseåret vissa förändringar vidtagna i undervisningsplanen, i det att antalet undervisningstimmar i veckan i de flesta läseämnen inskränktes. För närmare kännedom härom må hänvisas till de ofvan nämnda Kungl. brefven och de båda läroverkens årsredogörelser.

Den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen vid Marstrands treklassiga läroverk, för hvilken redogöres i berättelsen för läseåret 1879—80 (sid. 6), har äfven under detta läseår egt rum. Likaledes har på grund af Kungl. brefvet af den 20 Juli 1883 vid Strömstads treklassiga läroverk äfven under detta läseår tillämpats den fördelning af lärotimmarne i 3:e klassen, som omnämnas i berättelsen för läseåret 1880—81 (sid. 4).

Med afseende på de för läroverken gällande lärokurserna i läseämnena har under läseåret ingen förändring inträdd.

Angående undervisningen i *välskrifning och öfningar* har under detta läseår ingen förändring inträdd, hvarken med afseende på de för undervisningen anslagna antalen timmar eller med afseende på andra allmänna föreskrifter om undervisningens anordning, med undantag af de inskränkningar, hvilka af ofvan omnämnd orsak med Kungl. Maj:ts medgifvande egt rum vid läroverken i Umeå och Sundsvall. Vid det sednare läroverket voro undervisningen i instrumentalmusik samt gymnastik- och vapen-öfningarna under läseåret alldeles inställda. — Med afseende på de *utsträckta* militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 37) är att anmärka, att den anordning af dessa öfningar vid Norra och Södra latinläroverken i Stockholm samt Realläroverket därsammastädes, som för dessa läroverk genom Kungl. bref af den 13 Juli 1883 medgafs tills vidare (se berättelsen för läseåret 1883—84, sid. 4 och 5), äfven under detta läseår iakttoogs, samt att dessa öfningar på grund af redan förut angifven orsak med Kungl. Maj:ts tillstånd voro vid läroverket i Umeå under höstterminen och vid läroverket i Sundsvall under hela läseåret inställda.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad som under flera föregående år egt rum, medgafs genom Kungl. bref af den 4 Maj 1888, att vid Tekniska skolan i Stockholm finge af vissa skolans besparade medel erforderligt belopp användas för bekostande under läroåret 1888—89 af anordningar för utbildande af teckningslärare. — Under läroåret 1888—89 begagnades undervisningen af 7 manliga och 19 kvinnliga teckningslärare-kandidater. Bland dessa hade 17 (5 manliga och 12 kvinnliga) redan under förra läroåret varit teckningslärare-kandidater. Fullständiga afgångsbetyg såsom teckningslärare tillerkändes 6 kandidater, hvaraf 2 manliga och 4 kvinnliga.

Undervisning i *slöjd* meddelades äfven under detta läseår — likasom under det föregående — åt lärjungar vid Norra latinläroverket i Stockholm, Hudiksvalls, Norrköpings¹⁾, Skara²⁾, Nyköpings, Vexjö, Lunds och Karlskrona högre läroverk, Göteborgs högre realläroverk, Enköpings, Lidköpings³⁾, Borås och Kristinehamns femklassiga samt Marstrands och Strömstads treklassiga läroverk; vid Marstrands läroverk dock endast under höstterminen på grund därav att endast ett fåtal lärjungar anmält sig som betalande. Däremot finnes i årsredogörelsen för Venersborgs läroverk under detta läseår intet nämnt angående undervisning i *slöjd* för dess lärjungar. Sådan undervisning meddelades för öfrigt under samma läseår vid högre läroverken i Gefle och Strengnäs samt vid treklassiga läroverket i Sala. — Vid läroverket i Gefle anordnades under läseåret *slöjd*undervisning för lärjungarne vid läroverket inom läroverkets egen lokal; för *slöjden* behöfliga redskap m. m. tillhandahöllös af *slöjdläraren* och lärjungarne erlade en terminlig afgift af 5 kr. för ungefär 35 timmars undervisning⁴⁾. — För anordnande af undervisning i *slöjd* åt lärjungar vid Strengnäs läroverk anvisade på framställning af läroverkets rektor Hushållningssällskapets i länet *slöjd*nämnd ett belopp af 75 kr. att för ändamålet utgå under år 1889, hvarjemte stadens skoloråd »mot skälig hyra» upplät folkskolans *slöjdsal* med där befintliga hyfvelbänkar och verktyg. Inga särskilda afgifter hafva för undervisningen erlagts af lärjungarne, hvaremot de fått ersätta *slöjdläraren* för *slöjdvirket*, hvilken ersättning uppgått till högst 50 öre för hvarje lärjunge. — På anhållan af läroverkets rektor medgafs genom Kungl. bref af den 7 December 1888, att vid läroverket i Sala under hvarterdera af åren 1889 och 1890 ett belopp af 100 kr. finge tagas ur läroverkets biblioteks- och materiel-kassa till *slöjdlärarens* aflöning samt under år 1889 ur samma kassa 150 kr. till inköp af verktyg och modellsamling. Lärjungarne hafva i afgift erlagt 1 kr. i terminen. — För öfrigt må med afseende på detta ämne hänvisas till de nämnda läroverkens årsredogörelser.

Undervisning i *stenografi*, hvilken, såsom i de två förra

¹⁾ Redan under läseåret 1886—87 hade, enligt särskildt meddelande från rektor, lärjungar från läroverket deltagit i undervisningen i *slöjd* vid en privat *slöjdskola* i staden mot en terminlig afgift af 6 kr. för höstterminen, då kursen började sent, och 12 kr. för vårterminen. Antydning om denna *slöjd*undervisning finnes i läroverkets årsredogörelse för samma år under mom. 34. Under läseåret 1887—88 anordnades af Norrköpings skoloråd för lärjungar vid allmänna läroverket en *slöjdkurs*, för hvilken kurs afgiften under höstterminen var 6 kr. och under vårterminen 9 kronor.

²⁾ Enligt särskildt skrifvelse från rektor hafva under flera — minst 10 år från läseåret 1888—89 räknadt — enskilda lärjungar från läroverket deltagit i undervisningen i stadens *slöjdskola* mot en mindre afgift under de första åren.

³⁾ Enligt särskildt skrifvelse från rektor har alltifrån vårterminen 1877 vid en i staden befintlig *slöjdskola* 20 à 25 lärjungar från allmänna läroverket afgiftsfritt erhållit undervisning i *slöjd*. *Slöjdskolan* är inrättad på initiativ af stadsfullmäktige, som, förutom årligt kontant anslag, upplåtit åt densamma en ändamålsenlig och rymlig lokal. Dessutom åtnjuta *slöjdskolan* ett årligt understöd af länet landsting. Uppgifter om undervisning i *slöjd* hafva dock först från och med läseåret 1881—82 meddelats i läroverkets årsredogörelse och uppgifterna hafva lemnats under mom. 20.

⁴⁾ Redan under läseåret 1886—87 hade, enligt särskildt från rektor meddelad uppgift, tillfälle beredts skolans lärjungar att deltaga i en *slöjdkurs* i folkskolans lokal, hvarvid folkskolans verktyg användts.

berättelserna meddelats, under de båda föregående läseåren förekom vid Karlskrona läroverk, finnes för läseåret 1888—89 ej omnämnd i något läroverks årsredogörelse.

Med afseende på den af Chefen för Ecklesiastik-departementets byrå för ärenden angående den högre undervisningen utföfvade inspektionen af läroverken (jfr berättelsen för läseåret 1882—83, sid. 5) är att nämna, att Kanslirådet Gustrin under höstterminen 1888 inspekterade de högre läroverken i Örebro och Ystad samt under vårterminen 1889 högre läroverken i Gefle, Norrköping och Venersborg, Östermalms femklassiga läroverk i Stockholm och femklassiga läroverken i Borås och Lidköping, treklassiga läroverken i Falköping och Varberg, tvåklassiga pedagogien i Kungsbacka och enklassiga pedagogien i Falkenberg.

I öfverensstämmelse med hvad som under åtskilliga föregående år egt rum, erhöll Slottsintendenten och Professorens Jacobsson uppdrag af Kungl. Maj:t att under år 1889 »enligt den plan, som af Chefen för Ecklesiastik-departementet bestämmes, inspektera lägre tekniska yrkesskolor, som åtnjuta statsunderstöd, äfvensom besöka allmänna läroverk, folkskolelärare-seminarier och tekniska elementarskolor, i ändamål att vid dessa läroanstalter taga kännedom om undervisningen i teckning samt meddela råd och anvisningar rörande anskaffande af lämplig materiel och undervisningens ändamålsenliga anordning i berörda läroämne». På grund härav blefvo under höstterminen 1888, förutom seminarier och tekniska skolor, inspekterade högre läroverken i Skara, Nyköping, Vexjö, Lund, Malmö, Helsingborg, Ystad och Halmstad samt femklassiga läroverken i Enköping, Eksjö, Lidköping, Sköfde, Eskilstuna och Landskrona; under vårterminen 1889 inspekterades högre läroverken i Hudiksvall, Norrköping, Vestervik, Karlskrona, Kristianstad, Göteborg (både latin- och real-läroverket), Kalmar, Hernösand och Sundsvall samt femklassiga läroverken i Söderhamn, Borås, Karlshamn, Göteborg och Oskarshamn.

Angående den genom direktionen öfver Gymnastiska Centralinstitutet utföfvade inspektionen af gymnastiköfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) må anföras, att den äfven under detta läseår verkställdes af föreståndaren för institutet, Professor Törngren, som under höstterminen 1888 inspekterade högre läroverken i Lund, Malmö, Kristianstad och Helsingborg, femklassiga läroverket i Landskrona och treklassiga läroverken i Sölvesborg och Engelholm samt under vårterminen 1889 högre läroverken i Norrköping, Vexjö, Karlskrona och Ystad och femklassiga läroverket i Karlshamn. — Med afseende på den genom Landtförsvars-departementet utföfvade årliga inspektionen af militäröfningarna (jfr berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 10) är här endast att nämna, att samtliga högre allmänna läroverk — med undantag af dem i Umeå och Sundsvall (jfr här ofvan) — och folkskolelärare-seminarier (äfvensom tekniska elementarskolan i Norrköping) inspekterades under höstterminen 1888.

B. Lärare.

Kap. 5. De tjänstgörande lärarnes antal och fördelning; tjänstledigheter.

Tab. 2.

Af Tab. 2 framgå antalen lärare af hvarje särskildt slag, hvilka under höstterminen 1888 tjänstgjort vid de särskilda läroverken. Därur erhålles följande sammandrag, uppställt efter samma grunder, som i berättelsen för läseåret 1877—78 (sid. 13) omnämnas. Således har skill-

nad ej gjorts mellan ordinarier och vikarier eller tillförordnade, och bland öfningslärarne äro biträdande eller extra sådana endast då inräknade, när på grund af läroverkets storlek särskilda medel varit anslagna för deras aflönande.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	Extra lärare.	L ä r a r e i			Öfrige.	S u m m a.
					Tekning.	Musik.	Gymnastik och militärföringar.		
Högre allmänna läroverk.....	36	203	354	103	40	36	39	4	815
Femklassiga » »	22	—	114	16	22	22	22	1	219
Treklassiga » »	19	—	36	6	19	19	19	—	118
Tvåklassiga pedagogier.....	9	—	9	1	2	9	9	—	39
Enklassiga »	9	—	—	1	—	1	—	—	11
Summa	95	203	513	127	83	87	89	5	1,202

Om detta sammandrag jämföres med det motsvarande för höstterminen 1887 (se förra berättelsen, sid. 9), finner man, att slutsumman minskats från 1,214 till 1,202, således med 12. Bland de särskilda skiljaktigheterna mellan de båda höstterminernas sammandragstabeller är först att anmärka, att antalet lektorer af tillfällig anledning (se Tab. 2, anm. vid Halmstad) under läseåret varit ökad från 202 till 203. Däremot har antalet extra lärare minskats från 137 till 127, således med 10, i det att antalet vid de högre läroverken minskats med 11 (ehuru dit från de femklassiga öfverförts Ystads läroverk, som under läseåret hade 2 extra lärare) och vid de treklassiga med 1, men vid de femklassiga läroverken ökats med 2. Antalet gymnastiklärare har minskats med 2, beroende dels på det å Tab. 2 vid Sundsvalls läroverk anmärkta förhållandet, dels på minskning i de biträdandes antal. Antalet af de under rubrik »Öfrige» upp-

tagne lärarne har minskats med 1, beroende därpå att den bibliotekarien vid Linköpings stifts- och läroverks-bibliotek åliggande skyldighet att undervisa vid läroverket upphört jemlikt Kungl. bref af den 18 Februari 1888. Slutligen må med afseende på minskningen af lärarepersonalen vid de femklassiga läroverken och motsvarande ökning vid de högre erinras därom, att Ystads läroverk på det i Kap. 1 angifna skäl blifvit i denna berättelse fördd till de högre läroverken.

Ofvanstående sammandrag afser, likasom Tab. 2, närmast höstterminen 1888, men gäller utan förändring äfven för vårterminen 1889.

Bland de 127 extra lärarne voro 10 icke aflönade af statsmedel, nämligen 2 vid ett högre läroverk (Ystads) samt alla extra lärarne vid de treklassiga läroverken och vid pedagogierna.

I slutsumman 1,202 förekomma 29 dubbelräkningar, emedan dels särskilda lärarebefattningar vid samma läroverk, dels lärarebefattningar vid skilda läroverk (detta sednare dock blott i Stockholm) bestridts af samma person. Närmare upplysningar om dessa förhållanden, som alla afse lärarebefattningar i öfningsämnen eller i välskrifning, lemnas af Tab. 2.

De lärarebefattningar, hvilka under höstterminen 1888 bestridts af kvinnor, äro i Tab. 2 särskildt betecknade. Med åtskiljande af ordinarier och vikarier eller tillförordnade erhålles följande öfversigt.

Läroverk.	Lärarinnor i				Summa.
	Teckning.		Musik.		
	Ordinarie.	Vikarie eller t. f.	Ordinarie.	Vikarie eller t. f.	
Högre allmänna läroverk.....	3	5	—	—	8
Femklassiga „ „	6	3	1	—	10
Treklassiga „ „	2	5	1	—	8
Tvåklassiga pedagogier	—	—	—	1	1
Summa	11	13	2	1	27

I slutsumman ingår en dubbelräkning, emedan vid ett

treklassigt läroverk lärarebefattningarna i teckning och musik sköttes af samma person (i båda fallen såsom ordinarie).

Öfver de under läsåret 1888—89 åtnjutna *tjenstledigheter* lemnas en summarisk öfversigt i nedanstående tabell, vid hvars utarbetande samma grundsatser följts som för motsvarande i föregående berättelser från och med berättelsen för läsåret 1877—78. Således hafva icke inräknats för det första de fall, då en lärare varit ledig från sin egen befattning för att uppehålla annan lärarebefattning vid samma läroverk (t. ex. då en adjunkt tjänstgjort såsom vikarierande lektor), för det andra de fall, då en lektor vid ett läroverk varit tillförordnad rektor vid ett annat, och för det tredje de fall, då en lärare haft tjenstledighet från ett läroverk för att uppehålla lärarebefattning vid ett annat (t. ex. af den anledningen, att han vunnit befordran till det förra och haft rätt att där tillträda sin nya befattning, men fortfarit att till läsårets slut tjänstgöra vid det sednare). Däremot hafva (såsom förut) inräknats både fullständiga tjenstledigheter och partiela, d. v. s. sådana då befrielse egt rum endast från en del af tjensteäliggandena, t. ex. från en del af undervisningstimmarne eller — för rektorer — från undervisningsskyldighet med bibehållande af rektorsgöromålen.

L ä r o v e r k.	Rektorer och pedagoger.	Lektorer.	Adjunkter och kolleger.	L ä r a r e i			Summa.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil-öfningar.	
Högre allmänna läroverk	6	32	48	8	7	21	122
Femklassiga „ „	8	—	13	2	5	14	42
Treklassiga „ „	1	—	4	—	—	5	10
Tvåklassiga pedagogier	2	—	—	—	—	—	2
Enklassiga „ „	1	—	—	—	—	—	1
Summa	18	32	65	10	12	40	177

Bland tjenstledigheterna förekomma 13 partiela och 164 fullständiga.

Partiela tjenstledigheter hafva åtnjutits af 2 rektorer (båda vid femklassiga läroverk), 6 adjunkter eller kolleger (4 vid högre och 2 vid femklassiga läroverk), 3 teckningslärare (2 vid högre och 1 vid femklassigt läroverk) samt 1 musik- och 1 gymnastik-lärare (den förre vid femklassigt, den sednare vid högre läroverk). För 3 adjunkter, 2 kolleger, 1 teckningslärare vid högre och 1 vid femklassigt läroverk samt för 1 gymnastiklärare omfattade tjenstledigheten hela läsåret; för 1 rektor, 1 adjunkt och 1 teckningslärare vid högre läroverk en hel termin; för 1 rektor och 1 musiklärare kortare tider än en termin.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat hela läsåret, ingå i ofvanstående tabell följande antal. Vid de högre läroverken: 1 rektor, 18 lektorer, 26 adjunkter, 4 tecknings-, 2 musik- och 6 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 7 kolleger, 1 tecknings-, 2 musik- och

3 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 rektor, 2 kolleger och 3 gymnastiklärare. Vid de tvåklassiga pedagogierna: 2 rektorer. Vid de enklassiga pedagogierna: 1 pedagog.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 1 rektor, 9 lektorer, 6 adjunkter, 1 tecknings- och 5 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 5 rektorer. Vid de treklassiga läroverken: 1 kollega.

Af fullständiga tjenstledigheter, som omfattat kortare tider än en hel termin, ingå i tabellen följande antal. Vid de högre läroverken: 4 rektorer, 5 lektorer, 12 adjunkter, 1 tecknings-, 5 musik- och 9 gymnastik-lärare. Vid de femklassiga läroverken: 1 rektor, 4 kolleger, 2 musik- och 11 gymnastik-lärare. Vid de treklassiga läroverken: 1 kollega och 2 gymnastiklärare.

Såsom orsak till tjenstledigheten är i nära tre femte-

delar af antalen fall sjukdom eller försvagad hellsa angifven. Om dessa fall fördelas efter läroverksgrupper och lärarekategorier samt man därjemte inom () angifver deras fördelning efter de tre ofvan använda tidsgrupperna (hela läsåret, en hel termin eller hela den ena terminen och en del af den andra, kortare tider än en hel termin), så erhåller man följande resultat. Vid de högre läroverken: rektorer 3 (1, 0, 2), lektorer 14 (9, 1, 4), adjunkter 35 (21, 4, 10), teckningslärare 5 (4, 1, 0), musklärare 3 (2, 0, 1), gymnastiklärare 7 (3, 3, 1). Vid de femklassiga läroverken: rektorer 5 (0, 3, 2), kolleger 10 (7, 0, 3), teckningslärare

2 (2, 0, 0), musklärare 3 (2, 0, 1), gymnastiklärare 2 (2, 0, 0). Vid de treklassiga läroverken: kolleger 2 (2, 0, 0), gymnastiklärare 3 (3, 0, 0). Vid de tvåklassiga pedagogerna: rektorer 2 (2, 0, 0). Vid de enklassiga pedagogerna: pedagoger 1 (1, 0, 0). Bland öfriga anledningar äro uppgifna: annan tjänstgöring i statens tjänst (i 13 fall), ledamotskap i riksdag eller landsting (i 9 fall), vetenskapliga arbeten eller resor (i 8 fall), enskilda angelägenheter (i 15 fall) m. m. I några fall äro anledningarna ej uppgifna. För gymnastiklärarne har i en stor del af fallen angifvits såsom orsak militär tjänstgöring.

Kap. 6. Lärares afgång, befordran och uppflyttning i högre lönegrad.

Tab. 3.

Antalet af de fall, då en ordinarie lärare afgått från sin befattning under tiden från och med den 1 Maj 1888 till och med den 30 April 1889, finnes an-

gifvet i följande tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits de i föregående berättelse följda grundsatser (jfr berättelsen för läsåret 1887—88, sid. 11 o. 12).

Antal ordinarie lärare, som afgått från sina befattningar från och med den 1 Maj 1888 till och med den 30 April 1889.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Läroverk.	Rektorer och pedagoger.			Lektorer.			Adjunkter.			Lärare i teckning.			Lärare i musik.			Lärare i gymn. o. mil.-öfningar.			Summa.
	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	Till annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Genom döden.	Öfrige.	
Högre allmänna läroverk	1	2	—	3	4	2	5	6	6	—	—	—	1	2	—	—	—	—	32
Femklassiga »	1	1	2	—	—	—	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13
Treklassiga »	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Tvåklassiga pedagogier.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Enklassiga »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	3	3	3	4	2	6	9	11	—	—	—	1	2	—	—	1	2	49

Ann. 1. I hela detta kapitel äro för vinnande af bekvämlighet och reda kolleger äfven räknade såsom adjunkter.

2. I den motsvarande tabellen i förra berättelsen blef en genom döden afgången teckningslärarinna vid treklassigt läroverk utlemnad till följd af otydlig uppgift i läroverkets årsredogörelse.

Af dem, som afgått »Till annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

1 rektor vid högre läroverk efter upphördt rektorsförordnande återgått till sin lektorsbefattning vid annat läroverk,

1 d:o vid femklassigt läroverk förordnats att bestrida rektorsbefattningen vid annat femklassigt läroverk,

1 lektor på grund af erhållet nådigt förordnande tillträdt rektorsbefattningen vid sitt läroverk,

2 d:o utnämns till lektorer vid andra läroverk,

1 adjunkt (vid högre läroverk) förordnats att bestrida rektorsbefattningen vid ett femklassigt läroverk,

1 adjunkt förordnats att bestrida rektorsbefattningen vid sitt eget femklassiga läroverk,

1 d:o utnämns till lektor vid sitt läroverk,

2 d:o utnämns till lektorer vid andra läroverk,

1 d:o utnämns till adjunkt vid annat läroverk,

1 musklärare vid högre läroverk utnämns till enahanda befattning vid annat högre läroverk.

Summa 12.

Genom döden hafva 19 afgått, nemligen 2 rektorer vid högre och 1 vid femklassigt läroverk, 4 lektorer, 9 adjunkter, 2 musklärare vid högre läroverk och 1 gymnastiklärare vid treklassigt läroverk.

Af dem, som innefattas i kolumnerna under rubrik »Öfrige», hafva:

12 afgått efter erhållet afsked med pension, nemligen 2 rektorer vid femklassiga och 1 vid treklassigt läroverk, 2 lektorer och 7 adjunkter,

3 adjunkter utnämns till kyrkoherdar,

3 afgått utan pension och utan uppgift om befordran, nemligen 1 adjunkt (vid treklassigt läroverk) samt 2 gymnastiklärare (båda vid femklassiga läroverk).

Summa 18.

Antalet befordringar till ordinarie befattningar under tiden från och med den 1 Maj 1888 till och med den 30 April 1889 finnes angifvet i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande följts samma grundsatser som vid utarbetandet af föregående afgangstabell, ehuru befördringstabellen af anledning, som i berättelsen för läsåret

1883—84 (sid. 9) omnämns, omfattar endast de högre och femklassiga läroverken.

I förra berättelsen omnämndes (sid. 12), hurusom genom Kungl. cirkulär af den 15 April 1887 förordnades bland annat, att vid inträffande ledighet en lektorsbefattning vid allmänna läroverket i Vesterås tills vidare ej finge återbesättas. Genom Kungl. bref af den 18 November 1887 medgafs dock att den genom innehafvarens befordran till kyrkoherde lediga lektorsbefattningen i kristendom och hebreiska vid läroverket finge med ordinarie innehafvare återbesättas.

Med afseende på gällande bestämmelser angående tillsättandet af teckningslärarebefattningar må under hänvisning till berättelsen för läsåret 1883—84 (sid. 9) här blott anmärkas, att de i efterföljande befördringstabell upptagna fallen bero på Kungl. Maj:ts särskilda medgifvanden om tillsättningen af dessa platser.

Antal befordringar från och med den 1 Maj 1888 till och med den 30 April 1889.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Läroverk.	Till rektors- befattningar.		Till lektors- befattningar.		Till adjunks- befattningar.		Till lärarebefattningar i							S u m m a.
							Teckning.		Musik.		Gymn. o. mil.-öfn.r.			
	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.	Från annan ord. befattning vid hithörande läroverk.	Öfrige.		
Högre allmänna läroverk.....	1	—	6	8	—	8	—	3	1	3	—	1	31	
Femklassiga »	3	1	—	—	1	4	—	—	—	2	—	2	13	
Summa	4	1	6	8	1	12	—	3	1	5	—	3	44	

Af dem, som befodratts »Från annan ordinarie befattning vid hithörande läroverk», hafva:

1 rektor vid högre läroverket i Linköping, förut lektor vid läroverket, förordnats från och med den 1 Juli 1888 till den 1 Juli 1893,

1 d:o vid Östermalms femklassiga läroverk, förut rektor i Eskilstuna, förordnats från 1889 års början tills vidare,

1 d:o vid femklassiga läroverket i Eskilstuna, förut kollega vid läroverket, förordnats från 1889 års början tills vidare,

1 d:o vid femklassiga läroverket i Landskrona, förut adjunkt vid högre läroverk, förordnats från 1889 års början tills vidare,

1 lektor befodratts från rektorsbefattning vid ett f. d. femklassigt läroverk (likväl redan före denna tidrymd tillförordnad rektor vid det nya läroverket),

2 d:o befodratts från lektorsbefattningar vid andra läroverk,

2 d:o befodratts från adjunktsbefattningar vid andra läroverk,

1 d:o befodratts från adjunktsbefattning vid sitt läroverk,

1 adjunkt befodratts från adjunktsbefattning vid annat läroverk,

1 musiklärare vid ett högre läroverk befodratts från enahanda befattning vid ett annat högre läroverk.

Summa 12.

Denna summa öfverensstämmer med motsvarande summa ur afgangstabellen, men dock förekomma ett par skillaktigheter, i det att dels bland de från sina befattningar afgångne lärarne finnes en, som ej ingår i tabellen öfver befördringarna, nemligen 1 rektor vid ett högre läroverk, hvilken efter upphördt rektorsförordnande återgick till sin lektorsbefattning vid ett annat läroverk, dels bland de befodrads finnes en, som ej ingår i tabellen öfver afgångne, nemligen en lektor, hvars sednast med fullmakt innehafda läraretjenst utgjorts af rektorsbefattning vid ett femklassigt läroverk, hvilket under läsåren 1878—1881 successift utvidgades till högre.

Hvarken i afgångs- eller befördrings-tabellen är inräknad en, som befodratts till lektor, men på egen begäran erhöi afsked, innan han tillträdte sin befattning.

Om man med hänsyn till de 32 lärare, som äro inräknade i kolumnerna med öfverskrift »Öfrige», bearbetar uppgifterna om deras ålder och aflagda kunskapsprof, så erhåller man följande resultat.

Med hänsyn till åldern — beräknad efter födelseår

och det år, då utnämningen vann laga kraft, men utan afseende på dag och månad — voro:

1 rektor i kol. 3: 35 år;

af de 8 lektorerna i kol. 5 en 29 år, två 32, en 34, en 37, en 38, en 39 och en 40: i medeltal 35·1 år;

af de 12 adjunkterna i kol. 7 en 30 år, två 33, en 34, en 35, en 36, en 40, tre 41 och två 43: i medeltal 37·5 år;

af de tre teckningslärarne i kol. 9 en 29 år, en 33 och en 35: i medeltal 32·3 år;

af de 5 musiklärarne i kol. 11 en 26 år, en 28, en 34, en 39 och en 42: i medeltal 33·8 år;

af de 3 gymnastiklärarne i kol. 13 en 30 år, en 31 och en 40: i medeltal 33·7 år.

Den hithörande rektorn — förordnad vid Vadstena femklassiga läroverk från och med den 1 Februari 1889 tills vidare — hade aflagt filosofie kandidat-examen i Lund efter 1870 års examensstadga och teologie kandidat-examen i Uppsala, var prestvigd samt hade genomgått profår i Lund efter 1875 års förordning.

Af de 8 lektorerna voro 7 filosofie doktorer och 1 filosofie licentiat. Af filosofie doktorerna hade 1 (vid Lunds universitet) aflagt examen efter 1853 års examensstadga och var tillika prestvigd; de 6 öfriga (4 i Uppsala och 2 i Lund) efter 1870 års examensstadga. Fem af doktorerna voro docenter (3 i Uppsala och 2 i Lund). — Profår hade alla fullständigt genomgått enligt 1875 års förordning: 1 vid Stockholms Norra latinläroverk, 4 i Uppsala och 3 i Lund.

De 12 adjunkterna äro med afseende på akademiska kunskapsprof sålunda fördelade. Filosofie doktor enligt 1853 års examensstadga var 1 (i Uppsala); filosofie licentiat var 1 (i Uppsala); filosofie kandidater enligt 1853 års examensstadga voro 2 (i Lund); filosofie kandidater enligt 1870 års examensstadga voro 6 (3 i Uppsala och 3 i Lund); 2 hade ej aflagt akademisk examen. — Profår hade 7 fullständigt genomgått, hvaraf 1 (i Strengnäs) enligt 1865 års förordning och 6 enligt 1875 års förordning, nemligen 1 i Stockholm (vid Södra latinläroverket), 3 i Uppsala och 2 i Lund. De öfriga 5 hade icke genomgått profår.

Af de 3 teckningslärarne hade 2 aflagt teckningslärare-examen vid Stockholms Tekniska skolas konstindustriella afdelning och hade 1 genomgått den under sommaren 1879 anordnade särskilda undervisningskursen för teckningslärare (se berättelsen för läseåret 1878—79, sid. 9).

Alla 5 musiklärarne hade aflagt organistexamen; 3 hade aflagt musiklärare-examen och två af dessa jemväl kyrkosångare-examen, 1 hade aflagt musikdirektörs-examen. Alla examina voro aflagda vid Kungl. Musikaliska Akademiens konservatorium med undantag däraf, att en hade aflagt organistexamen i Uppsala.

De 3 gymnastiklärarne voro alla militärer (2 löjtnanter och 1 underlöjtnant) och hade alla aflagt examina inom militära, pedagogiska och medicinska afdelningarna vid Gymnastiska Centralinstitutet.

Förnyade rektorsförordnanden hafva under perioden från och med den 1 Juli 1888 till och med den 30 Juni 1889 vidtagit för rektorer vid följande 5 högre läroverk:

Stockholm: Norra latinläroverket: från och med den 1 Juli 1888 till den 1 Juli 1893,

Skara: från och med den 1 Juli 1888 till den 1 Juli 1893,

Vesterås: d:o d:o,

Malmö: från och med den 1 Maj 1889 tills vidare,

Karlstad: från och med den 1 Juli 1888 till den 1 Juli 1893.

Af Tab. 3 synes, huru många lärare, fördelade efter ålder, inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1888 till och med den 30 Juni 1889. För den i tabellen upptagne rektorn vid ett högre läroverk hade inträdet i högre lönegrad infallit den 1 Juli 1888; för de öfriga lärarne hade inträdet i högre lönegrad egt rum från och med den 1 Januari 1889 med undantag för en, till lektorsbefattning utnämnd, hvilken på grund af särskildt Kungl. bref börjat uppbära lön efter andra lönegraden från och med tillträdet af sin befattning. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, på hvilket inträdesdagen infallit. Bland de i högre lönegrad uppflyttade lektorerna är äfven inräknad 1 rektor vid högre läroverk, som under perioden blifvit i egenskap af lektor uppflyttad i fjärde lönegraden, och bland de i högre lönegrad uppflyttade adjunkterna 1 rektor vid treklassigt läroverk, som blifvit i egenskap af adjunkt uppflyttad i samma lönegrad.

Af följande tabell finner man de uppflyttades antal och deras medelålder (resp. ålder) vid inträdet i den högre lönegraden.

Uppflyttade lärare.	Antal.	Medelålder (eller ålder).
Rektorer vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(43)
Lektorer:		
i 2:a lönegraden	12	36·3
» 3:e »	8	41·3
» 4:e »	3	45·7
» 5:e »	3	53·3
Adjunkter och kolleger:		
i 2:a lönegraden	11	39·2
» 3:e »	35	42·9
» 4:e »	12	45·0
» 5:e »	19	53·5
Teckningslärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(38)
» 3:e »	1	(45)
Musiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(42)
» 3:e »	1	(37)
Gymnastiklärare vid högre allmänna läroverk:		
i 2:a lönegraden	1	(36)
» 3:e »	1	(46)

Kap. 7. Ordinarie lärarebefattningar.

Antalen ordinarie lärarebefattningar vårterminen 1889 enligt den för läroverken gällande stat skilde sig i intet hänseende från dem, som förefunnos vårterminen 1885 (jfr berättelsen för läsåret 1884—85, Kap. 7).

Kap. 8. Lärarekandidater.

Under läsåret 1888—89 voro profärskurser, i likhet med hyad som varit förhållandet från och med läsåret 1881—82, anordnade i Stockholm vid Norra latinläroverket, Södra d:o och Realläroverket samt vid läroverken i Uppsala och Lund.

Den praktiska profärskursen förestods vid samtliga läroverken af deras rektorer. Beträffande den teoretiska kursen, som i Stockholm är gemensam för alla dit hänvisade kandidater, förestods densamma därstädes, likasom det föregående läsåret, af föreståndaren för Lyceum för flickor, i Uppsala af samma lektor vid läroverket, som under föregående vårterminen från den 22 Mars, samt i Lund, efter den förre föreståndarens förflyttning till Uppsala universitet, af en annan akademisk lärare.

Till påbörjande af profärskursen med höstterminen 1888 hade anmält sig 78, af hvilka 35 erhöilo hänvisning. Till påbörjande af profär med vårterminen 1889 hade anmält sig 44¹⁾, af hvilka 20 erhöilo hänvisning.

Nedanstående tabell visar, huru många lärarekandidater tjänstgjort vid de särskilda läroverken läsåret 1888—89.

L ä r o v e r k .	Höst-tn 1888.		Vår-tn 1889.	
	Fortsätt-ning	Påbör-jande	Fortsätt-ning	Påbör-jande
	af profäret.		af profäret.	
Stockholm:				
Norra latinläroverket.....	3	7	5	5
Södra "	2	8	6	3
Realläroverket.....	3	7	8	2
Uppsala	3	6	6	4
Lund	4	6	6	4
Summa	15	34	31	18

Af de 15 lärarekandidater, som genomgått profärets förra hälft vårterminen 1888 och således egde att fortsätta höstterminen samma år, uteblef ingen; men en af dem (vid Stockholms Realläroverk) måste dock på grund af sjukdom afbryta. För ännu en lärarekandidat, som började vårterminen 1888, hade profärskurserna enligt medgifvande af Kungl. Maj:t inskränkts till en termin (jfr förra berättel-

sen, sid. 15). — Af de 35, hvilka erhållit hänvisning att börja profäret höstterminen 1888, uteblef efter anmält förhinder 1, hänvisad till Stockholm. På grund af den därigenom uppkomna ledigheten meddelades hänvisning åt ytterligare 1 sökande. En, hänvisad till Uppsala, kunde på grund af sjukdom och examensstudier ej egna tillbörlig tid åt profärstjänstgöringen under denna termin och är ej inräknad i höstterminens afdelning af föregående tabell; men han erhöil efter ny anmälan hänvisning för vårterminen 1889 (till Stockholm) och är i tabellen inräknad bland dem, som då började. Bland dem, hvilka höstterminen 1888 påbörjade sitt profär, äro i tabellen inräknade 2 (en vid Norra och en vid Södra latinläroverket), för hvilka enligt medgifvande af Kungl. Maj:t profärskurserna inskränktes till en termin.

Af de 34 lärarekandidater, hvilka enligt föregående tabell påbörjade sitt profär höstterminen 1888, hade 2 (en vid Norra och en vid Södra latinläroverket) måst afbryta sin profärstjänstgöring, den förstnämnde för sjukdom, den andre på grund af enskilda angelägenheter, samt infunno sig ej heller under vårterminen. För två (en vid Norra och en vid Södra latinläroverket) hade enligt medgifvande af Kungl. Maj:t profärstjänstgöringen inskränkts till en termin (jfr här ofvan). Af de öfriga 30, hvilka genomgått profärets förra hälft under höstterminen 1888 och således egde fortsätta vårterminen 1889, uteblef ingen. Dessutom fortsattes profärstjänstgöringen sagde vårtermin af 1 (vid Stockholms Realläroverk), som påbörjade densamma vårterminen 1888, men under följande hösttermin på grund af sjukdom måste afbryta (jfr här ofvan). — Af de 20, som erhållit hänvisning att börja profäret vårterminen 1889, uteblefvo efter anmält hinder 2, hänvisade till Stockholm.

Samtliga lärarekandidater, hvilka endera terminen fortsatte sina profärskurser, hade genomgått deras förra hälft vid samma läroverk.

Af de 34 lärarekandidater, som enligt föregående tabell började höstterminen 1888, voro 3 filosofie doktorer (bland hvilka en docent), 7 filosofie licentiat, 23 filosofie kandidater och 1 teologie kandidat. Af de 18, hvilka började vårterminen 1889, voro 2 filosofie licentiat och 16 filosofie kandidater.

Höstterminen 1888 afslutades både den praktiska och den teoretiska profärskursen af 16 lärarekandidater, af

¹⁾ Då man ej medräknar en, som ej fullgjort kompetensvillkor för profärs genomgående, och en, som i strid med profärsförfattningen ej uppgifvit, i hvilka ämnen han önskade aflägga prof såsom lärarekandidat.

hvilka 1 kvinna¹⁾; för 2 af dessa hade profärskurserna, såsom ofvan omnämnts, blifvit inskränkta till en termin. — Vårterminen 1889 afslutades både den teoretiska och den praktiska profärskursen af 29 lärarekandidater. Dessutom afslutades den praktiska profärskursen af 2 (1 vid Stockholms Södra latinläroverk och 1 vid Stockholms Realläroverk); dessa äro i följande specialförteckning och tabeller förda tillsammans med dem, hvilka under vårterminen 1889 afslutade både den praktiska och den teoretiska kursen.

I hvilka ämnen de lärarekandidater, som under de två terminerna afslutat båda profärskurserna eller åtminstone den praktiska (2 under vårterminen 1889, se ofvan), genomgått den praktiska kursen, utvisas af följande speciella förteckning, vid hvars upprättande hafva följts samma grundsatser, som vid upprättandet af motsvarande förteckningar i de förra berättelserna. Inom () hafva därför de ämnen blifvit satta, i hvilka endast auskultering egt rum och således hvarken öfnings- eller prof-undervisning. Dock hafva i en del fall ämnen blifvit ur förteckningen alldeles uteslagna, i hvilka af mera tillfällig anledning auskultering egt rum under ett fåtal timmar; likaså har i denna förteckning afseende ej blifvit fäst vid den alla lärarekandidater åliggande skyldigheten att meddela uppgifter för skriftliga uppsatser på modersmålet samt att rätta och genomgå dessa sednare.

Höstterminen 1888.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

- 1: tyska, engelska, franska, latin;
- 1: matematik, fysik, geografi, filosofisk propedeutik;
- 1: latin, allmän naturlära, botanik och zoologi, historia och geografi, (modersmålet);
- 1: modersmålet, tyska, engelska;

Södra latinläroverket:

- 1: modersmålet, tyska, latin, historia och geografi;
- 1: modersmålet, tyska, matematik;
- 1: tyska, engelska, matematik;

Realläroverket:

- 1: tyska, matematik, fysik, kemi, (allmän naturlära);
- 1: modersmålet, tyska, matematik.

Uppsala:

- 1: kristendom, modersmålet, grekiska, hebreiska, (tyska), (latin);
- 1: tyska, engelska, franska, (modersmålet);
- 1: latin, grekiska, historia och geografi, (modersmålet), (tyska).

Lund:

- 1: modersmålet, historia och geografi, filosofisk propedeutik;
- 1: tyska, engelska, franska;
- 1: kristendom, modersmålet, tyska;
- 1: kristendom, latin, historia och geografi.

Vårterminen 1889.

Stockholm:

Norra latinläroverket:

- 1: modersmålet, tyska, engelska;
- 1: modersmålet, tyska, engelska, franska;
- 1: latin, grekiska, historia och geografi, (modersmålet), (tyska);
- 1: modersmålet, tyska, engelska, matematik;
- 1: tyska, engelska, franska;

Södra latinläroverket:

- 1: modersmålet, latin, filosofisk propedeutik;
- 1: modersmålet, latin, grekiska;
- 1: modersmålet, latin, allmän naturlära, historia och geografi;
- 1: kristendom, modersmålet, grekiska, hebreiska;
- 1: modersmålet, tyska, historia och geografi;
- 1: modersmålet, latin, historia och geografi, filosofisk propedeutik;

Realläroverket:

- 1: modersmålet, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi;
- 2: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi, filosofisk propedeutik;
- 1: modersmålet, tyska, franska, (engelska);
- 1: matematik, allmän naturlära, fysik, kemi;
- 1: matematik, allmän naturlära, fysik, historia och geografi;
- 1: modersmålet, matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi;
- 1: modersmålet, tyska, historia och geografi.

Uppsala:

- 1: tyska, latin, grekiska;
- 1: modersmålet, latin, historia och geografi, (tyska);
- 1: modersmålet, latin, grekiska, filosofisk propedeutik, (tyska);
- 1: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, kemi;
- 1: modersmålet, matematik, fysik;
- 1: matematik, fysik, kemi.

Lund:

- 3: kristendom, modersmålet, historia och geografi;
- 1: tyska, engelska, franska;
- 2: matematik, allmän naturlära, botanik och zoologi, fysik.

Beräknar man enligt denna förteckning, huru många gånger hvart och ett af skolans läroämnen vid de särskilda läroverken förekommit bland de ämnen, i hvilka den praktiska kursen genomgåts, så erhåller man — då de inom () satta ämnena ej medräknas — för de 47 lärarekandidater, som under läsåret 1888—89 afslutat sin profärstjenstgöring eller åtminstone dess praktiska del (se ofvan), följande öfversigt.

¹⁾ Detta är det 2:a fallet af sådant slag (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 62, samt för läsåret 1886—87, sid. 13 not 2).

Antal gånger, som de särskilda läroämnena förekommit bland de ämnen, hvori profåret genomgåts.

Läroämnena.	Stockholm			Uppsala.	Lund.	Summa.
	Norra latinläroverket.	Södra latinläroverket.	Realläroverket.			
Kristendom	—	1	—	1	5	7
Modersmålet	4	8	5	4	5	26
Tyska	6	4	4	2	3	19
Engelska	6	1	—	1	2	10
Franska	3	—	1	1	2	7
Latin	3	5	—	4	1	13
Grekiska	1	2	—	4	—	7
Hebreiska	—	1	—	1	—	2
Matematik	2	2	7	3	2	16
Allmän naturlära	1	1	6	1	2	11
Botanik och zoologi	1	—	2	1	2	6
Fysik	1	—	5	2	2	10
Kemi (med mineralogi och geologi)	—	—	5	2	—	7
Historia och geografi	3	4	2	2	5	16
Filosofisk propedeutik	1	2	2	1	1	7
Summa	32	31	39	30	32	164
Antal lärarekandidater	9	9	10	9	10	47
• ämnen på hvarje i medeltal	3.6	3.4	3.9	3.3	3.2	3.5

Anm. Af de under Norra latinläroverket å historia och geografi upptagna tre lärarekandidaterna hade en genomgått profår endast i geografi.

Beträffande de lärarekandidater, som höstterminen 1888 och vårterminen 1889 afslutade profåret eller dess praktiska kurs, äro uppgifterna om de antal timmar, hvartill deras auskultering samt öfnings- och prof-undervisning uppgått, bearbetade och sammanfattade i följande tabellariska översigter. I den förra af dessa hafva dock ej upptagits två kandidater (en vid Norra och en vid Södra latinläroverket),

för hvilka, såsom ofvan nämnts, profåret inskränkts till en termin. Likaså har i den sednare tabellariska översigten ej upptagits en kandidat (vid Stockholms Realläroverk), som började sitt profår vårterminen 1888 samt, af sjukdom nödgad att afbryta under följande hösttermin, fortsatte och afslutade profåret vårterminen 1889.

Antal timmar, hvartill den praktiska profårskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade densamma med höstterminen 1888.

Läroverk.	Vårterminen 1888.				Höstterminen 1888.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 3)...	163	30		193	133	40		173	296	70		366
Södra " (" " 2)...	171	27	14	212	134	27	15	176	305	54	29	388
Realläroverket (" " 2)...	169	26	5	200	136	26	11	173	305	52	16	373
Uppsala (" " 3)...	124	35	8	167	108	38	10	156	232	73	18	323
Lund (" " 4)...	48	51	6	105	56	33	8	97	104	84	14	202

Antal timmar, hvartill den praktiska profärskursen i medeltal uppgått för de lärarekandidater, som afslutade densamma med vårterminen 1889.

Läroverk.	Höstterminen 1888.				Vårterminen 1889.				S:a för båda terminerna.			
	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.	Auskul- tering.	Öfnings- undervisning.	Prof- undervisning.	Summa.
Stockholm:												
Norra latinläroverket (medeltal för 5)...	115	34		149	124	39		163	239	73		312
Södra » (» » 6)...	111	25	13	149	102	23	14	139	213	48	27	288
Realläroverket (» » 7)...	133	23	6	162	156	29	8	193	289	52	14	355
Uppsala (» » 6)...	136	34	8	178	140	28	10	178	276	62	18	356
Lund (» » 6)...	54	34	9	97	53	40	7	100	107	74	16	197

Det kan vid dessa tabeller anmärkas, att de till grund liggande primäruppgifterna ej torde vara i alla hänseenden fullt motsvariga. Särskildt torde de låga auskulteringstalen för Lunds läroverk till en del bero därpå, att de auskulteringstimmar, hvilka lärarekandidaterna fullgjort utöfver det antal, som i den vid terminens början uppgjorda planen

blifvit dem ålagdt, icke inräknats i de insända primäruppgifterna. För närmare kännedom om anordningen af såväl den praktiska som den teoretiska kursen hänvisas till de af profärsföreståndarne till Ecklesiastik-departementet insända berättelserna, anmälda för Kungl. Maj:t den 25 Januari och den 28 Juni 1889.

C. Lärjungar.

Kap. 9. Lärjungarnes antal och fördelning efter läroverk, klasser och linier; antal lärjungar å helklassiska linien, hvilka deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska; jämförande öfversigter öfver lärjungeantalen höstterminerna 1880—1888 samt öfver vitaliteten från undervisningens synpunkt hos den med läseåret 1888—89 utgående skolgenerationen; jämförelse för åren 1879—1888 mellan lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Tab. 4 och 5.

Lärjungarnes antal vid de särskilda allmänna läroverken och pedagogierna höstterminen 1888 finnas angifna i Tab. 4. Den motsvarande tabellen för vårterminen 1889 företer så obetydliga afvikelser, att det synes vara obehöfligt att offentliggöra densamma i dess helhet. Sammanställer man ur de båda tabellerna summorna för de särskilda slagen af läroverk, så erhåller man följande öfversigt, som närmast afser förhållandena den 15 September och den 1 Februari. I hithörande primäruppgifter skola nemligen jemlikt »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» af den 23 Mars 1885 såsom närvarande upptagas alla de lärjungar, som dessa dagar anses komma att för terminen begagna sig af undervisningen vid läroverket, äfven om de till följd af tillfälligt förhinder då icke skulle vara tillstädes. Ehuru visserligen en och annan, som sagde dagar beräknats skola inställa sig, torde uteblifvit samt en och annan, som räknats till de frånvarande, måhända däremot inställt sig, kan detta likväl sannolikt icke hindra de särskilda talen att utan synnerlig afvikelse sammanfalla med antalen lärjungar, som under större delen af terminen verkligen deltagit i undervisningen. Större äro antagligen de afvikelser, som uppkommit däraf, att icke få lärjungar afgått under pågående termin; härför är närmare redogjort i kapitlet om »Lärjungarnes omsättning».

Läroverkens		Antal lärjungar.			
		Höst-term:n 1888.		Vår-term:n 1889.	
Art.	Antal.	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .	Närvarande.	Frånvarande ¹⁾ .
Högre allmänna läroverk	36	10,780	129 + ?	10,661	95 + ?
Femklassiga ,	22	2,530	10 + ?	2,498	9 + ?
Treklassiga ,	19	735	0 + ?	701	3 + ?
Summa	77	14,045	139 + ?	13,860	107 + ?
Tvåklassiga pedagogier.....	9	193	2 + ?	199	1 + ?
Enklassiga ,	9	147	4 + ?	154	4 + ?
Summa	18	340	6 + ?	353	5 + ?
Summornas summa	95	14,385	145 + ?	14,213	112 + ?

¹⁾ Enligt de ur årsredogörelserna, summariska förteckningarna öfver lärjungarnes antal och katalogerna erhållna uppgifterna; men uppgifter härom saknas alldeles vid 7 högre, 6 femklassiga och 10 treklassiga läroverk och vid 4 tvåklassiga och 5 enklassiga pedagogier under höstterminen (jfr Tab. 4) samt vid 5 högre, 6 femklassiga och 10 treklassiga läroverk och vid 5 tvåklassiga och 5 enklassiga pedagogier under vårterminen.

Om man enligt Tab. 4 och motsvarande tabell för vårterminen jämför de närvarande lärjungarnes antal under de båda terminerna, så erhållas följande öfversigter.

Lärjungarnes antal vårterminen 1889, jämfördt med antalet höstterminen 1888.

Anm. Tillökning vårterminen är betecknad med +, minskning med — och oförändradt antal med 0.

1:o. Efter läroverk.

A. Högre allmänna läroverk.

Stockholm:			
Norra latinläroverket	— 16	Jönköping	— 3
Södra ,	— 2	Lund	+ 3
Realläroverket	— 15	Malmö	— 12
Nya elementarskolan	— 12	Karlskrona	0
Uppsala	+ 1	Kristianstad	— 4
Gefle	— 8	Helsingborg	— 2
Hudiksvall.....	— 2	Ystad.....	+ 5
Linköping	— 2	Göteborg: Latinläroverket ...	— 8
Norrköping	0	Realläroverket ...	— 14
Vestervik	+ 1	Halmstad	— 9
Skara	0	Kalmar	+ 2
Venersborg	— 1	Karlstad	+ 2
Strengnäs	— 2	Hernösand.....	+ 4
Örebro	— 8	Östersund	— 3
Nyköping	— 2	Umeå.....	— 1
Vesterås	— 2	Luleå.....	— 2
Falun.....	— 1	Sundsvall	— 1
Vexjö	+ 1	Visby.....	— 6

B. Femklassiga allmänna läroverk.

Stockholm:			
Jakob.....	— 6	Sköfde	— 2
Katarina	+ 2	Eskilstuna.....	— 4
Östermalm	— 3	Arboga	— 1
Norrtelje	+ 1	Karlshamn	— 8
Enköping	+ 2	Landskrona	— 2
Söderhamn	— 1	Uddevalla	— 1
Eksjö.....	— 2	Göteborg	— 2
Vadstena	+ 2	Oskarshamn	— 1
Mariestad	— 1	Kristinehamn	+ 3
Borås	0	Piteå	— 1
Lidköping	— 6	Haparanda.....	— 1

C. Treklassiga allmänna läroverk.

Söderköping	— 6	Engelholm	— 1
Vimmerby	+ 1	Varberg	— 8
Alingsås	— 1	Marstrand	— 5
Falköping	— 2	Strömstad	— 1
Askersund	— 3	Åmål	— 2
Sala	— 4	Filipstad	— 4
Vernamo	0	Arvika	0
Sölvesborg	+ 3	Skellefteå	+ 1
Ronneby	+ 1	Örnsköldsvik	— 3
Trelleborg	0		

D. Tvåklassiga pedagogier.

Hjo	0	Grenna	0
Södertelje	— 3	Kungelf	+ 3
Köping	+ 1	Kungsbacka	0
Nora	+ 1	Borgholm	+ 3
Hedemora	+ 1		

E. Enklassiga pedagogier.

Öregrund	— 1	Simrishamn	+ 1
Ulricehamn	0	Falkenberg	+ 3
Mariefred	— 2	Laholm	— 2
Lindesberg	— 1	Mönsterås	+ 1
Säter	+ 8		

2:o. Efter klasser och linier.

Läroverk.	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Summa.			
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	Gem. linie.	Real. linie.	Latin. linie.	S.a.
Högre allmänna läroverk	+ 56	— 6	— 5	— 20	— 8	— 22	— 8	— 15	— 30	— 10	— 8	— 3	— 10	— 12	— 18	+ 45	— 82	— 82	— 119
Femklassiga „	+ 7	— 2	— 4	— 25	+ 1	— 8	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 1	— 53	0	— 32
Treklassiga „	+ 1	— 15	— 11	— 5	— 2	— 2	0	—	—	—	—	—	—	—	—	— 25	— 7	— 2	— 34
Tvåklassiga pedagogier	+ 9	— 2	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 6	—	—	+ 6
Enklassiga „	+ 8	— 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 7	—	—	+ 7
Summa	+ 81	— 26	— 21	— 50	— 9	— 32	— 9	— 15	— 30	— 10	— 8	— 3	— 10	— 12	— 18	+ 34	— 122	— 84	— 172

På grund af Stockholms Nya elementarskolas från de öfriga läroverken afvikande organisation hafva i föregående berättelser med undantag af den sista, för att åstadkomma en jämförelse för alla läroverken tillsammansstagna mellan de olika årsklassernas samtidiga styrka, dess lärjungar efter vissa angifna beräkningsgrunder blifvit fördelade i ett-års-afdelningar, hvilka kunnat anses ungefärligen motsvara de öfriga läroverkens årsafdelningar. Men emedan från och med läseåret 1887—88 någon för 1½ år beräknad afdelning ej finnes vid läroverket, utan dess 5:e klass blifvit 2-årig (jfr förra berättelsen, sid. 19, noten), såsom förhållandet redan förut var med den 6:e, samt klasserna 1—4 äro fasta och ett-åriga, äro dylika beräkningar ej vidare af nöden, utan hafva i stället enligt särskilda uppgifter af rektor lärjungarne i 5:e klassen äfven detta läseår delats på två afdelningar, motsvarande kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken, samt lärjungarne i 6:e klassen på två afdelningar, motsvarande kl. 6:2 och 7:1, hvarjemte dess ett-åriga 7:e klass motsvarar kl. 7:2 vid de andra läroverken. Ofvan nämnda fördelning har egt rum redan vid upprättandet af Tab. 4. Med användande af där befintliga siffror kan man således anställa jämförelser dels mellan de olika årsklasserna, dels mellan de båda linier, hvari klasserna 4—7 äro delade, samt mellan latinliniens båda beståndsdelar (icke-greker och greker) inom klssserna 6 och 7. Man erhåller sålunda följande tre tabeller öfver den samtidiga frekvensen inom de särskilda skolstadierna höstterminen 1888 vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna.

Årsklass.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till		
		hela summan.	antalet i föreg. klass.	antalet i 1:a klassen.
1	2,209	15.3	—	100
2	2,539	17.6	114.9	114.9
3	2,320	16.1	91.4	105.0
4	2,086	14.5	89.9	94.4
5	1,636	11.4	78.4	74.1
6:1	1,188	8.3	72.6	53.8
6:2	858	6.0	72.2	38.8
7:1	820	5.7	95.6	37.1
7:2	729	5.1	88.9	33.0
Summa	14,385	100	—	651.1

Årsklass.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela årsklassen.		föreg. afdelning å samma linie.	
	R.	L.	S.a.	R.	L.	R.	L.
4	1,185	901	2,086	56.8	43.2	—	—
5	715	921	1,636	43.7	56.3	60.3	102.2
6:1	330	858	1,188	27.8	72.2	46.2	93.2
6:2	195	663	858	22.7	77.3	59.1	77.3
7:1	192	628	820	23.4	76.6	98.5	94.7
7:2	154	575	729	21.1	78.9	80.2	91.6
Summa	2,771	4,546	7,317	—	—	—	—
Procent	37.9	62.1	100	—	—	—	—

Latinafdelning.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhållande till antalet i			
				hela latinafdel- ningen.		föreg. mot- svarande afdng.	
	I-G.	G.	S.a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	611	247	858	71·2	28·8	—	—
L. 6:2	440	223	663	66·4	33·6	72·0	90·3
L. 7:1	407	221	628	64·8	35·2	92·5	99·1
L. 7:2	356	219	575	61·9	38·1	87·5	99·1
Summa	1,814	910	2,724	—	—	—	—
Procent	66·6	33·4	100	—	—	—	—

Förhållandet mellan realister och latinare, äfvensom mellan icke-greker och greker under höstterminerna 1879—1888 framgår af följande tabell.

Höstterminen.	Procent i förhål- lande till antalet lärjungar i klas- serna 4—7.		Procent i förhål- lande till antalet lärjungar i klas- serna L. 6—7.	
	R.	L.	I-G.	G.
1879.....	32·3	67·7	50·6	49·4
1880.....	30·9	69·1	51·6	48·4
1881.....	30·7	69·3	54·1	45·9
1882.....	30·0	70·0	57·2	42·8
1883.....	29·8	70·2	59·6	40·4
1884.....	29·9	70·1	62·3	37·7
1885.....	30·7	69·3	64·2	35·8
1886.....	32·5	67·5	65·4	34·6
1887.....	34·8	65·2	66·8	33·2
1888.....	37·9	62·1	66·6	33·4

Af denna tabell finner man, att latinarnes öfvervigt öfver realisterna i klasserna 4—7 äfven detta år, liksom de fyra föregående minskats, hvaremot grekernas antal i kl. 6—7 i jämförelse med icke-grekernas detta år visar någon ökning.

Tab. 5 utvisar, hurudant förhållandet varit under höstterminen 1888 med hänseende till de s. k. grekernas undervisning inom 7:e klassen i de enligt läroverksstadgans § 10 valfria ämnena engelska och hebreiska.

Ur nyss nämnda tabell erhåller man följande öfversigt.

Grekisk afdelning.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
G. 7:1	49	111	22	182	221
G. 7:2	19	62	12	93	219
Summa	68	173	34	275	440
Procent af hela antalet	15·5	39·3	7·7	62·5	100

Häraf framgår, att antalet af de greker, hvilka höstterminen 1888 undervisats hvarken i engelska eller i hebreiska, utgjorde 39 af 221 inom 7:1 samt 126 af 219 inom 7:2.

Af nedanstående tabell visar det sig, huru många af grekerna i sjunde klassen i procent af hela antalet under hvar och en af höstterminerna 1879—1888 begagnat sig af den frivilliga undervisningen i engelska eller i hebreiska eller i bägge språken, samt huru många som ej begagnat sig af denna undervisning.

Höstterminen.	Procent af greker i 7:1, hvilka undervisats i				Procent af greker i 7:2, hvilka undervisats i			
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	hvarken engelska eller hebreiska.
1879.....	33·4	44·1	10·0	12·5	15·4	36·3	10·4	37·9
1880.....	24·7	45·7	15·6	14·0	14·8	42·4	12·5	30·3
1881.....	22·6	50·3	9·5	17·6	14·4	50·1	8·1	27·4
1882.....	16·8	54·8	9·3	19·1	12·1	45·6	5·3	37·0
1883.....	20·8	48·3	9·1	21·8	9·9	37·8	4·2	48·1
1884.....	19·7	52·3	10·5	17·5	8·3	33·7	6·7	51·3
1885.....	19·7	51·9	10·2	18·2	4·1	35·5	8·3	52·1
1886.....	17·9	50·7	12·1	19·3	7·2	33·2	8·1	51·5
1887.....	21·7	51·8	6·4	20·1	7·5	42·5	8·4	41·6
1888.....	22·2	50·2	10·0	17·6	8·7	28·3	5·5	57·5

Vid genomläsandet af denna tabell finner man, att inom hvarje skolgeneration antalet af dem, hvilka begagnat sig af ofvannämnda frivilliga undervisning, alltid varit mindre i 7:2 än i 7:1, ett förhållande som måste bero därpå, att lärjungarne i öfversta klassen hafva mindre tid

att i denna undervisning deltaga. Så finner man t. ex. att, då under höstterminen 1887 endast 20·1 % af grekerna i 7:1 ej deltog i den frivilliga undervisningen i någotdera språket, antalet höstterminen 1888 i 7:2 stigit till 57·5 %.

Såsom en fortsättning af den öfversigt öfver *förändringen i skolgenerationernas storlek*, som lemnats i föregående berättelser, meddelas nedanstående 3 tabeller, hvilka alla afse höstterminerna och äro upprättade efter samma grunder, som de motsvarande i berättelsen för läseåret 1885—

86 (sid. 27). I tabellerna, hvilka omfatta endast närvarande lärjungar, äro de tal, som afse den skolgeneration (jfr straxt nedan), hvilken höstterminen 1880 befann sig i första klassen, utmärkta genom ett därunder utsatt —.

Årsklass.	L ä r j u n g a r n e s a n t a l .								
	H. 1880.	H. 1881.	H. 1882.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.
1	2,365	2,307	2,161	2,187	2,121	2,052	2,139	2,143	2,209
2	2,750	2,676	2,557	2,510	2,487	2,494	2,469	2,432	2,539
3	2,564	2,520	2,440	2,366	2,260	2,331	2,341	2,306	2,320
4	2,195	2,276	2,249	2,187	2,144	2,078	2,159	2,067	2,086
5	1,804	1,742	1,777	1,835	1,759	1,753	1,661	1,678	1,636
6:1	1,296	1,375	1,281	1,308	1,370	1,248	1,286	1,184	1,188
6:2	1,009	984	1,051	958	972	1,102	992	959	858
7:1	858	881	837	900	848	846	933	850	820
7:2	637	731	754	707	795	713	728	790	729
Summa	15,478	15,492	15,107	14,958	14,756	14,617	14,708	14,409	14,385

Årsklass.	R e a l i s t e r .						L a t i n a r e .					
	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1883.	H. 1884.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.
4	975	937	969	1,069	1,089	1,185	1,212	1,207	1,109	1,090	978	901
5	616	654	615	616	666	715	1,219	1,105	1,138	1,045	1,012	921
6:1	298	298	306	332	321	330	1,010	1,072	942	954	863	858
6:2	163	198	214	210	227	195	795	774	888	782	732	663
7:1	156	140	154	170	171	192	744	708	692	763	679	628
7:2	146	129	119	126	144	154	561	666	594	602	646	575
Summa	2,354	2,356	2,377	2,523	2,618	2,771	5,541	5,532	5,363	5,236	4,910	4,546

Årsklass.	I c k e - g r e k e r .				G r e k e r .			
	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.	H. 1885.	H. 1886.	H. 1887.	H. 1888.
L. 6:1	645	664	619	611	297	290	244	247
L. 6:2	579	508	482	440	309	274	250	223
L. 7:1	427	488	430	407	265	275	249	221
L. 7:2	351	368	420	356	243	234	226	219
Summa	2,002	2,028	1,951	1,814	1,114	1,073	969	910

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, kan det vara af intresse att följa hvar och en af de särskilda skolgenerationerna (årsklasserna) under deras gång genom läroverket (här taget i kollektiv mening) och se de antalsförändringar, som en sådan efter hand undergår. Dessa förändringar bero naturligtvis därpå, att lärjungar dels afgå från läroverket (antingen definitivt eller såsom tills vidare frånvarande), dels blifva efter sina kamrater eller skynda förut, medan dessa förluster i allmänhet endast till

en del ersättas genom mottagandet af andra lärjungar, som dels utifrån inkomma i läroverket (antingen såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande), dels blifvit efter från en föregående generation eller skyndat framåt från en efterföljande. Då nu de föregående tre tabellerna, hvar och en inom sitt omfång, omfatta den normala tiden för en hel skolkurs, kan man därur erhålla en öfversigt öfver de antalsförändringar, som den skolgeneration undergått, hvilken höstterminen 1880 befann sig i första klassen och höstterminen 1888 i öfre sjunde klassen, äfvensom särskildt öfver antalsförändringarna i de grupper (realister och latinare, icke-greker och greker), hvari denna skolgeneration delat sig. I närmaste öfverensstämmelse med de tre tabeller, som äro intagna nedtill å sid. 19 och upp till å sid. 20 samt angifva *den samtida frekvensen* inom de särskilda skolstadierna höstterminen 1888, hafva därför upprättats följande tre tabeller, hvilka kunna betecknas såsom från undervisningens synpunkt angifvande *vitaliteten* (jfr berättelsen för läseåret 1884—85, sid. 20) hos den skolgeneration, som höstterminen 1880 befann sig i första klassen.

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.	Procent i förhållande till antalet i	
			föregående klass.	1:a klassen.
1	Höstterminen 1880	2,365	—	100
2	» 1881	2,676	113·2	113·2
3	» 1882	2,440	91·2	103·2
4	» 1883	2,187	89·6	92·5
5	» 1884	1,759	80·4	74·4
6:1	» 1885	1,248	70·9	52·8
6:2	» 1886	992	79·5	41·9
7:1	» 1887	850	85·7	35·9
7:2	» 1888	729	85·8	30·8

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. afd. å samma linje.	
		R.	L.	S:a.	R.	L.	R.	L.
4	Höstterminen 1883	975	1,212	2,187	44·6	55·4	—	—
5	» 1884	654	1,105	1,759	37·2	62·8	67·1	91·2
6:1	» 1885	306	942	1,248	24·6	75·5	46·8	85·2
6:2	» 1886	210	782	992	21·2	78·8	68·6	83·0
7:1	» 1887	171	679	850	20·1	79·9	81·4	86·8
7:2	» 1888	154	575	729	21·1	78·9	90·1	84·7

Klass, hvari skol- generationen befann sig.	År och termin.	Antal närvarande lärjungar.			Procent i förhål- lande till antalet i			
					hela års- klassen.		föreg. motsvar. afdelning.	
		I-G.	G.	S:a.	I-G.	G.	I-G.	G.
L. 6:1	Höstterminen 1885	645	297	942	68·5	31·5	—	—
» 6:2	» 1886	508	274	782	65·0	35·0	78·8	92·3
» 7:1	» 1887	430	249	679	63·3	36·7	84·6	90·9
» 7:2	» 1888	356	219	575	61·9	38·1	82·8	88·0

Dessa tabeller få naturligtvis ej så förstås, som om meningen vore, att af de h.-t:n 1880 i 1:a klassen befintliga 2,365 lärjungarne 729 (30·8 %) befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1888, eller att af de h.-t:n 1883 i 4:e klassen befintliga 975 realisterna och 1,212 latinarne resp. 154 och 575 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1888, eller att af de h.-t:n 1885 i L. 6:1 befintliga 645 icke-grekerna och 297 grekerna resp. 356 och 219 befunno sig i öfre sjunde h.-t:n 1888, o. s. v. En sådan tolkning vore riktig endast under de förutsättningarna, att hvarken s. k. kvarsittare eller s. k. öfverhoppare förekomme, att i kl. 2—7 inga nya lärjungar utifrån inkomme (hvarken såsom nyinskrifne eller såsom återvändande frånvarande) samt att inga nya lärjungar mottoges vårterminerna. Men då motsatsen mot allt detta eger rum — och detta, såsom af dessa berättel-

ser (kap. om »Lärjungarnes omsättning») framgår, i ganska stor omfattning — så utvisa tabellerna endast, att mot ett visst antal lärjungar i en lägre klass svara 1, 2, 3 o. s. v. år sednare vissa antal i klasser, som äro 1, 2, 3 o. s. v. steg högre.

Man kan vid föregående tre tabeller anmärka bland annat, att då både 2:a och 3:e klassen hafva större antal lärjungar än den 1:a, så skulle det vara af nästan större intresse att jemföra den öfre sjunde med dessa två, än med den 1:a, samt att det äfven skulle vara af intresse att jemföra dels R. 7:2 och L. 7:2 resp. med den första real- och latin-klassen (d. v. s. med R. 4 och L. 4), dels I-G. 7:2 och G. 7:2 resp. med den första motsvarande afdelningen inom L. 6:1. Resultaten af dessa och andra dylika jemförelser finnas meddelade i följande öfversigt.

Mot 100 lärjungar i

Höstterminen 1888.

Kl. 1	höstterminen 1880	svara	30·8
» 2	» 1881	»	27·2
» 3	» 1882	»	29·9
» 4	» 1883	»	33·3
» 5	» 1884	»	41·4
» 6:1	» 1885	»	58·4
» 6:2	» 1886	»	73·5
» 7:1	» 1887	»	85·8
R. 4	» 1883	»	15·8
R. 5	» 1884	»	23·5
R. 6:1	» 1885	»	50·3
R. 6:2	» 1886	»	73·3
R. 7:1	» 1887	»	90·1
L. 4	» 1883	»	47·4
L. 5	» 1884	»	52·0
L. 6:1	» 1885	»	61·0
L. 6:2	» 1886	»	73·5
L. 7:1	» 1887	»	84·7
I-G. 6:1	» 1885	»	55·2
I-G. 6:2	» 1886	»	70·1
I-G. 7:1	» 1887	»	82·8
G. 6:1	» 1885	»	73·7
G. 6:2	» 1886	»	79·9
G. 7:1	» 1887	»	88·0

Om de närmast föregående tre tabellerna och ofvanstående sifferuppställningar jemföras med motsvarande i förra berättelsen (sid. 22), eller m. a. o. om man från undervisningens synpunkt jemför vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 1880—1887 med vitaliteten hos skolgenerationen af läsåren 1881—1888, så finner man vitaliteten hos den sednare öfverhufvud taget samt på latinlinien och bland icke-grekerna vara något mindre, men på reallinien och bland grekerna något större.

Om för hvart och ett af åren 1879—1888 lärjungarnes antal i allmänna läroverken och pedagogierna jämföres med rikets folkmängd, så erhållas de resultat, som äro intagna

i nedanstående tabellariska öfversigt, vid hvars utarbetande iakttagits samma grundsatser som vid motsvarande tabell i berättelsen för läseåret 1877—78 (sid. 26).

Jämförelse mellan de närvarande lärjungarnes antal och rikets folkmängd.

Å r.	Rikets folkmängd vid årets slut.			Lärjungarnes antal höstterminen.			
	Hela folkmängden.	Manliga.		Hela antalet.	På 10,000 af folkmängden.		
		Hela.	I ålder af 10—18 år.		Hela.	Manliga.	
						Hela.	I ålder af 10—18 år.
1879.....	4,578,901	2,228,855	408,623	15,174	33	68	371
1880.....	4,565,668	2,215,243	407,956	15,478	34	70	379
1881.....	4,572,245	2,215,990	407,157	15,492	34	69	380
1882.....	4,579,115	2,218,343	402,918	15,107	33	68	375
1883.....	4,603,595	2,230,782	400,793	14,958	32	67	373
1884.....	4,644,448	2,252,938	399,531	14,756	32	65	369
1885.....	4,682,769	2,273,861	398,903	14,617	31	64	366
1886.....	4,717,189	2,290,340	401,840	14,708	31	64	366
1887.....	4,734,901	2,296,311	409,289	14,409	30	63	352
1888.....	4,748,257	2,301,104	412,800	14,385	30	63	348

Af ofvanstående tabell och motsvarande i äldre berättelser framgår att efter år 1876 en fortgående minskning under en följd af år egde rum bland den manliga befolkningen i åldern 10—18 år. Detta förhållande upphörde år 1886, i det den manliga befolkningen i nyssnämnda ålder då uppgick till 401,840 mot 398,903 under föregående år.

Äfven under åren 1887 och 1888 visar sig den manliga befolkningen i åldern 10—18 år i tillväxt och uppgick, såsom af tabellen synes, sistnämnda år till 412,800, under det däremot antalet lärjungar på 10,000 af folkmängden i nyssnämnda ålder fortfarande är i sjunkande och höstterminen 1888 utgjorde 348 mot 352 höstterminen 1887.

Kap. 10. Lärjungarnes kropps-konstitution och hellsotillstånd.

Tab. 6.

Någon bearbetning af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter öfver lärjungarnes kropps-konstitution och allmänna hellsotillstånd samt å antalet sjuke och sjukdomar har ej heller för detta år, på de i berättelsen för läseåret 1880—81 (sid. 22) angifna grunder, egt rum.

Af årsredogörelsernas tabellariska uppgifter om antalet lärjungar, som under hvardera terminen af läseåret 1888—89 på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna, hafva äfven denna gång endast de, som afse höstterminen, gjorts till föremål för bearbetning. Resultatet är meddeladt å Tab. 6, hvilken utarbetats efter samma grundsatser, som motsvarande tabell i berättelsen för läseåret 1877—78 (jfr sid. 29 och följ.). Af sagde tabell erhålles följande öfversigt.

Åldersgrupp.	Närvarande lärjungar.	Befriade för sjukdomsorsaker.	
		Antal.	Procent.
Under 15 år	9,673	604	6.2
15 år eller däröfver	4,421	467	10.6
Båda åldersgrupperna	14,094	1,071	7.6

Om man sammanställer de motsvarande procenttalen under de sist förflutna tio åren, erhåller man följande öfversigt.

Höstterminen	Befriade för sjukdomsorsaker i %.		
	Under 15 år.	15 år eller däröfver.	Båda åldersgrupperna.
1879.....	6.3	10.0	7.7
1880.....	6.0	10.7	7.8
1881.....	5.7	11.7	7.8
1882.....	6.2	11.0	8.0
1883.....	6.3	11.3	8.1
1884.....	6.1	12.0	8.3
1885.....	6.1	12.4	8.4
1886.....	6.4	12.2	8.4
1887.....	6.7	12.0	8.4
1888.....	6.2	10.6	7.6

I föregående berättelse omnämndes, att efter procent räknadt hela antalet af de för sjukdomsorsaker från gym-

nastik befriade lärjungarne varit i visserligen långsamt, men nästan ofafbrutet stigande under hela den tidrymd, som dessa berättelser omfatta, d. v. s. från 1876, då procenten var 7·3. Denna tillväxt upphörde, såsom af föregående tabell synes, år 1888, i det att procenttalet då utgjorde 7·6 mot 8·4 det föregående året. Således har en icke obetydlig förbättring egt rum, så vida den icke är blott skenbar och möjligen beroende därpå, att föreskriften

(se nedan) att i primärtabellerna endast inräkna de lärjungar, som åtnjutit fullständig befrielse från gymnastiköfningarna, noggrannare tillämpats detta år än förut.

I hvilken proportion de olika sjukdomsorsakerna medverkat under höstterminen 1888, utvisas af följande tabell, i hvilken för lättare jämförelse de särskilda raderna erhållit samma nummer, som motsvarande kolumner i Tab. 6.

Sjukdomsorsaker.	Under 15 år.		15 år eller däröfver.		Båda grupperna.	
	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.	Antal.	Procent.
Sjukdomar i:						
2. syn- och hörsel-organerna	9	1·5	10	2·1	19	1·8
3. nervsystemet.....	18	3·0	10	2·1	28	2·6
4. cirkulationsorganerna	86	14·2	130	27·8	216	20·2
5. andedräftsorganerna.....	53	8·8	44	9·4	97	9·1
6. matsmältningsorganerna	19	3·1	12	2·6	31	2·9
7. urin- och köns-organerna	33	5·5	20	4·3	53	4·9
8. rörelseorganerna och bensystemet	115	19·0	89	19·1	204	19·0
9. Missbildning	27	4·5	28	6·0	55	5·1
10. Tarmbräck	136	22·5	61	13·1	197	18·4
11. Allmän svaghet	82	13·6	45	9·6	127	11·9
12. Andra sjukdomar	26	4·3	18	3·9	44	4·1
13. Summa	604	100	467	100	1,071	100

Med afseende på de anmärkningar och slutsatser, hvartill ofvanstående tabell kan gifva anledning, må hänvisas till berättelsen för läseåret 1877—78, sid. 30.

Om man vid Tab. 6 tager i betraktande tabellens första hufvudafdelning, d. v. s. »Efter läroverk», så finner man nu, likasom fallet varit de föregående läseåren, högst betydande skiljaktigheter. Så t. ex. äro såsom för sjukdomsorsaker befriade i kol. 13 uppförda vid Vesterviks läroverk endast 1 af 173 (0·6 %) och vid Visby läroverk 5 af 177 (2·8 %), men vid Strengnäs läroverk 21 af 113 (18·6 %) samt vid Örebro och Kalmar läroverk resp. 62 af 423 och 50 af 339 (14·7 %); vid de femklassiga läroverken i Vadstena och Arboga ingen af respektive 57 och 71, och vid Lidköpings 1 af 71 (1·4 %), men vid Mariestads läroverk 12 af 75 (16·0 %) och vid Oskarshamns 7 af 63 (11·1 %). I föregående berättelser (dock sednast i berättelsen för läseåret 1883—84) har anmärkts, att detta slags skiljaktigheter sannolikt till en dryg del berott därpå, att olika grundsatser (jfr berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 126) blifvit följda dels vid meddelandet af befrielse, dels vid utarbetandet af hithörande primärtabeller, hvarvid olika läroverk kunna hafva helt olika förfarit med dem, som blifvit endast partiellt (d. v. s. från vissa arter af rörelser eller öfningar) be-

friade. Denna sednare orsak till skiljaktighet bör likväl denna gång, lika som de 4 föregående åren, ej vara af någon större betydelse, då det i den nya »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser», som utfärdades den 23 Mars 1885, uttryckligen föreskrefs, att endast de lärjungar, som åtnjutit fullständig befrielse från gymnastiköfningarna, skulle i läroverkens hithörande primärtabeller inräknas.

Å Tab. 6 hafva, såsom af »andra orsaker» befriade, blifvit i kol. 14 upptagna 623 lärjungar. Af dessa falla 605 på de högre läroverkens öfre 7:e klass, i hvilken klass lärjungarne icke äro skyldige att deltaga i de egentliga gymnastiköfningarna. Dock bör med afseende på det sistnämnda antalet anmärkas, att för nästan alla högre läroverk hafva hithörande specialtal måst finnas genom en approximativ beräkning, rörande hvilken det för öfrigt är tillräckligt att hänvisa till berättelsen för läseåret 1877—78 (sid. 30 och 31). Af de öfriga 18 hafva — såsom Tab. 6 närmare utvisar — 11 befriats på grund af lång skolväg och 7 af ej uppgifven orsak.

Beträffande det å Tab. 6 vid Sundsvalls läroverk antecknade förhållandet, att gymnastiköfningarna voro under läseåret inställda, må hänvisas till Kap. 4 (sid. 7).

Kap. 11. Lärjungarnes omsättning.

Tab. 7 och 8.

Redogörelsen för det ämne, som detta kapitel omfattar, afser här, likasom i föregående berättelser, kalenderår. Tabellerna äro uppställda enligt de grunder, som finnas närmare angifna i berättelsen för läsåret 1884—85 (sid. 30 och 31). Tab. 7 visar med fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier antalet vid vårterminens slut före flyttningen närvarande lärjungar i afdelning, hvarifrån flyttning kunde ske vid samma läroverk å samma linie, samt antalet under år 1888 vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade. Tab. 8 behandlar med samma fördelning efter läroverksgrupper, klasser och linier lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna nämnda år jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen. Beträffande dessa tabeller, hvari Ystads läroverk för båda terminerna förts till de högre, är hufvudsakligen följande att anföras.

Tab. 7 lemnar — såsom redan nämnts — en öfversigt öfver den stora flyttningen vid öfvergången från läsåret 1887—88 till läsåret 1888—89. Stockholms Nya elementarskola är likväl utesluten, dels emedan äfven halfva terminer förekomma i dess flyttningstabell till följd af den fria flyttningen i de öfre klasserna, dels emedan flyttningarna från de 2-åriga klasserna 5 och 6 ej kunna lämpligen sammanslås med flyttningarna från 1-års-afdelningar vid de andra läroverken. Likaså äro pedagogierna uteslutna, emedan där förekommande klasser ej kunna med afseende på den för deras genomgående behöfliga tiden lämpligen sammanställas med klasserna vid de andra läroverken. — Man finner af Tab. 7 för det första, huru många af dem, för hvilka *flyttning* kunde komma i fråga, äfven erhöilo sådan; för det andra, huru många af de flyttade erhöilo flyttningstillstånd redan vid vårterminens slut och huru många först vid höstterminens början; för det tredje, huru många vid de sagda tidpunkterna öfvergingo från en linie till en annan; samt för det fjärde, huru många terminer de utan öfvergång till annan linie flyttade tillhört den närmast lägre afdelningen.

För att erhålla antalet af dem, för hvilka flyttning vid vårterminens slut kunde komma i fråga, blef i gällande »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» hithörande tabellformulär försedt med en särskild kolumn för antalet närvarande lärjungar vid vårterminens *slut* före flyttningen, hvarigenom således från hvarje afdelning de lärjungar uteslutits, som tillhörde afdelningen den 1 Februari, men afgingo före flyttningen. Vid bearbetningen af primäruppgifterna hafva för samma ändamål ytterligare uteslutits lärjungarne i alla slutafdelningar. Således hafva vid de högre läroverken uteslutits R. 7:2 och L. 7:2 samt dessutom vid Stockholms Norra och Södra latinläroverk R. 5, vid Vesteraviks och Sundsvalls läroverk L. 5, vid Vexjö, Halmstads och Hernösands läroverk R. 5 samt vid Hudiksvalls, Strengnäs, Nyköpings, Vesterås, Kristianstads, Östersunds och Luleå läroverk R. 6:2. Vid de femklassiga läroverken hafva uteslutits R. 5 och L. 5. Vid de treklassiga läroverk, som

under läsåret 1888—89 läst endast på 3 klasser, har tredje klassen uteslutits; vid Falköpings läroverk L. 5, vid Engelholms L. 4, vid Varbergs och Skellefteå R. 5 och L. 5, vid Filipstads R. 4 och L. 4 samt vid Örnsköldsviks kl. 3, R. 4 och L. 4¹). Efter alla dessa uteslutningar återstå i klasserna 1—7:1 enligt kolumn 2 af tabellen 12,237 lärjungar, af hvilka 9,821 (80·3 %) enligt kol. 19 erhöilo flyttning till kl. 2—7:2. Det föregående året (se förra berättelsen, sid. 25) var det motsvarande procenttalet 78·7. — Med afseende på flyttningresultaten inom särskilda läroverksgrupper eller klasser må hänvisas till tabellen samt erinras därom, att talet i kolumn 2 för en viss klass naturligtvis bör jämföras med talet i kol. 19 för den eller de klasser, hvartill flyttning sker från den förra klassen. Slutligen må nämnas, att efter frånräkning af lärjungarne i alla slutafdelningar (se ofvan), utgjorde de närvarande lärjungarnes antal den 1 Februari 12,413, af hvilka således 176 (12,413—12,237) afgingo före flyttningen. Det föregående året var det motsvarande afgångstalet 196.

Af de 9,821 enligt Tab. 7 vid öfvergången till det nya läsåret flyttade lärjungarne erhöilo 7,629 (77·7 %) enligt kol. 10 flyttningstillstånd vid vårterminens slut samt 2,192 (22·3 %) enligt kol. 18 sådant tillstånd vid höstterminens början. Det föregående året voro de motsvarande procenttalen 76·7 och 23·3.

Af nämnda 9,821 flyttade öfvergingo 40 (0·4 %) från en linie till en annan, alla vid höstterminens början. Det föregående året var det motsvarande antalet af de från en linie till en annan öfvergångne 46 (0·5 %). Af de nämnda 40 lärjungarne öfvergingo 16 till R. 4, 1 till L. 4, 7 till R. 5, 2 till L. 5, 4 till R. 6:1, 2 till L. 6:1 B, 2 till L. 6:1 A, 1 till R. 6:2, 2 till L. 6:2 B, 1 till R. 7:1 och 2 till L. 7:1 B. Vid Stockholms Nya elementarskola, som ej är inräknad i tabellen, öfvergingo 5 från en linie till en annan, nemligen 4 under vårterminen och 1 under höstterminen; alla dessa öfvergingo till R. 5. — Det ofvannämnda talet 40 anger antalet från annan linie öfvergångne vid den stora flyttningen vid slutet af vårterminen och början af höstterminen 1888. För antalet af dem, hvilka å andra tider af samma kalenderår öfvergått från en linie till en annan, redovisas här nedan (sid. 26). Utan tvifvel skulle dessa tal vinna någon tillökning, om äfven de lärjungar kunnat inräknas, hvilka vid öfvergången till annat läroverk äfven öfvergått till annan linie.

Huru lång tid de lärjungar, som enligt Tab. 7 vid öfvergången till det nya läsåret flyttades utan att öfvergå till annan linie, hade tillhört den närmast lägre afdelningen, utvisas af följande tabell, hvari talen för flyttningen vid vårterminens slut (kol. 3—8) sammanslagits med motsvarande tal för flyttningen vid höstterminens början (kol. 11—16).

¹) Under läsåret 1887—88 var undervisningen vid Örnsköldsviks treklassiga läroverk utsträckt till 4:e klassen, men under läsåret 1888—89 undervisades endast på tre klasser.

K l a s s.	Lärjungar flyttade till klassen efter att hafva tillhört närmast lägre klass af samma linie följande antal terminer.						Summa flyttade lärjungar.	Terminer öfver normaltiden.	
	0.	1.	2. (Normaltiden.)	3.	4.	5 (eller flere).		Summa.	Medeltal.
2	—	125	1,267	17	237	3	1,649	375	0·23
3	12	47	1,523	3	250	4	1,839	444	0·24
R. 4	3	9	806	2	156	2	978	305	0·31
L. »	10	13	634	2	52	—	711	73	0·10
R. 5	—	8	567	1	110	1	687	216	0·31
L. »	2	11	677	1	90	—	781	166	0·21
R. 6:1	2	7	242	—	30	—	281	49	0·17
L. »	—	5	576	6	87	—	674	175	0·26
R. 6:2	1	3	160	1	17	—	182	30	0·16
L. »	—	3	534	1	97	—	635	192	0·30
R. 7:1	1	2	144	1	14	—	162	25	0·15
L. »	—	6	516	—	40	1	563	77	0·14
R. 7:2	1	2	116	—	9	—	128	14	0·11
L. »	1	2	446	3	59	—	511	117	0·23
Klasserna 2—4	25	194	4,230	24	695	9	5,177	1,197	0·23
Realklasserna 5—7	5	22	1,229	3	180	1	1,440	334	0·23
Latin »	3	27	2,749	11	373	1	3,164	727	0·23
Samtliga klasser	33	243	8,208	38	1,248	11	9,781	2,258	0·23

Om man för hvardera linien med inräknande af de gemensamma klasserna sammanlägger de 8 årsklassernas medeltal, så blir summan för reallinien 1·68 termin och för latinlinien 1·71 termin. De motsvarande talen i förra berättelsen voro 1·57 och 1·55, och utvisar således det nu erhållna resultatet ökning för båda linierna, synnerligast för latinlinien. — Om man förvandlar de i sista summeringsraden förekommande antalen flyttade lärjungar till procenttal, så finner man, att de, som tillhört närmast lägre klass

0 termin, d. v. s. »öfverhoppat» densamma, utgjorde	0·3 %
1 »	2·5 »
2 terminer, d. v. s. den normala tiden ...	83·9 »
3 »	0·4 »
4 »	12·8 »
5 » eller flere	0·1 »
Summa 100 %.	

Mellan de nu erhållna procenttalen och motsvarande tal för föregående år råder ganska stor öfverensstämmelse.

På förut angifvet skäl ingå inga tal från Stockholms Nya elementarskola i Tab. 7 samt således icke heller i föregående tabell. Angående flyttningen inom Nya elementarskolan under läsåret 1888—89 hänvisas därför till läroverkets årsredogörelse för nämnda år.

I gällande »Plan för allmänna läroverkens årsredogörelser» finnes till formuläret för flyttningstabellen fogad en så lydande anmärkning: »Har någon under kalenderåret erhållit flyttning på andra tider, än de i tabellen upptagna, bör detta i texten angifvas med motsvarande specifikation, ehuru ej i tabellform.» Enligt årsredogörelsernas dels såsom

tillägg till flyttningstabellerna, dels i och under omsättnings-tabellerna lemnade uppgifter hafva flyttningar på andra tider, än de i flyttningstabellen upptagna, egt rum enligt beslut vid slutet af höstterminen 1887 eller början af vårterminen 1888. För dessa flyttningar finnes plats i sjelfva omsättnings-tabellerna, så vida de flyttade äro kvar såsom närvarande den 1 Febr. sistnämnda år, och de hafva enligt dessa tabeller förekommit vid 22 högre, 4 femklassiga och 4 treklassiga läroverk samt uppgå till respektive 1 och 59 (jfr Tab. 8 A—C, kol. 3 och 4). Men den föreskrifna specifikationen rörande dessa flyttningar har på det anvisade stället lemnats endast vid 3 högre läroverk, hvarjemte den vid 3 andra högre läroverk lemnats i anmärkningar vid omsättnings-tabellerna. Enligt de sålunda från 6 läroverk lemnade uppgifterna erhåller man följande tillägg till Tab. 7. Utan öfvergång till annan linie flyttades vid början af 1888 års vårtermin 4, nemligen 1 till 2:a klassen, 1 till 3:e klassen och 1 till L. 4, alla tre efter att hafva tillbragt en termin i föregående klass, samt 1 till L. 6:2 B från L. 6:1 B efter att hafva tillbragt tre terminer i den sistnämnda klassen. Till annan linie öfvergingo vid samma termins början 7, nemligen 1 till R. 4 från L. 4, 1 till R. 5 från L. 5, 1 till L. 6:1 B från L. 6:1 A, 1 till L. 6:1 A från L. 6:1 B, 1 till L. 6:2 B från L. 6:2 A, 1 till L. 7:1 B från L. 7:1 A samt 1 till L. 7:2 B från L. 7:2 A. Specificerade äro således endast 11 fall af 60 (18 %). Några flyttningar under höstterminen 1888 efter den 15 Sept. finnas ej omnämnda. — Såsom förut (sid. 25) anmärkts, uppgingo de flyttningar, som berodde på öfvergång mellan linierna, enligt Tab. 7 till 40. Detta antal har nu vunnit en tillökning af 7; men

tillökningen skulle sannolikt blifvit betydligt större, om alla hithörande fall specificerats.

Tab. 8 lemnar — såsom redan nämnts — en öfersigt öfver lärjungarnes omsättning för vår- och höst-terminerna 1888 jemte den på hvardera terminen följande mellanterminen; dock har Stockholms Nya elementarskola ej kunnat inräknas, dels emedan i dess omsättningstabeller endast en flyttningsskolumn användts för hvardera terminen, dels emedan uppgifterna rörande omsättningen i de 2-åriga 5:e och 6:e klasserna ej kunna lämpligen sammanslås med dylika rörande 1-års-afdelningar vid de andra läroverken.

Såsom redan i föregående berättelser anmärkts, måste — såvida icke ett eller annat sällsynt undantagsförhållande (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 129) inträffat — ett strängt samband ega rum mellan vissa under två på hvarandra följande terminer å omsättningstabellernas summationsrader stående tal. För hvarje särskildt läroverk och således äfven för *hela läroverket* (taget i kollektiv mening) måste nemligen antalet lärjungar, som en viss dag under en termin — vare sig såsom närvarande eller frånvarande — tillhörde läroverket, vara lika med den del af detta antal, som en viss dag följande termin var kvar vid läroverket, tillsammans med den del af samma antal, som under mellantiden afgått. Genom att uppställa denna grundsats i ekvationsform erhålles för hvarje öfvergång från en termin till den följande en s. k. kontrollekvation. Men de tal, hvilka behövas för denna, kunna icke erhållas uteslutande ur omsättningstabellerna, emedan i kol. 2—6 och 11—15 af dessa ingå endast *närvarande* lärjungar. Antalen af *frånvarande* lärjungar erhållas däremot (ehuru ofullständigt) från förut lemnade summariska textabeller öfver antalen lärjungar. Om man nu tillämpar kontrollekvationen på höstterminen 1887 och vårterminen 1888 samt betecknar de ifrågavarande talen i den föregående terminens kolumner med A_{15} o. s. v. (se Tab. 8 i förra berättelsen), dem i den efterföljande terminens kolumner med B_2 o. s. v. (se Tab. 8 i denna berättelse), antalet frånvarande den föregående terminen (se förra berättelsen, sid. 18) med A_f och antalet frånvarande den efterföljande terminen (se sist anf. st.) med B_f , så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_1) \quad A_{15} + A_f = B_2 + B_3 + B_4 + B_f + A_{17} + A_{18} + B_f.$$

Om man åter tillämpar kontrollekvationen på vår- och höst-terminerna 1888 samt likaledes betecknar talen i den föregående terminens kolumner med A_6 o. s. v., dem i den efterföljande terminens kolumner med B_{11} o. s. v. (ehuru båda dessa terminers tal nu hemtas ur Tab. 8 i denna berättelse) och antalen frånvarande (se förra berättelsen, sid. 18, och denna berättelse, sid. 18) på samma sätt som nyss, så erhåller ekvationen följande utseende:

$$(E_2) \quad A_6 + A_f = B_{11} + B_{12} + B_{13} + B_f + A_8 + A_9 + B_{16}.$$

Insätts talvärdena i ekvationen E_1 , så får venstra membrum värdet 14,225 (= 14,104 + 121) och högra membrum

värdet 14,249 (= 13,643 + 1 + 63 + 112 + 103 + 288 + 39). Insätts åter talvärdena i ekvationen E_2 , så får venstra membrum värdet 14,110 (= 13,998 + 112) och högra membrum värdet 14,127 (= 1,720 + 7,109 + 2,150 + 145 + 275 + 2,530 + 198). Skillnaden mellan de båda membra uppgår således i den förra ekvationen till 24 och i den sednare till 17. Dessa skillnader kunna till någon del bero därpå, att en eller annan lärjunge blifvit under höstterminen inskrifven efter den 15 September eller under vårterminen efter den 1 Februari; men de bero till aldra största delen på bristfälliga eller oriktiga uppgifter i läroverkens årsredogörelser.

Inom hvardera terminsgruppen af Tab. 8 äro först (kol. 2—5 och 11—14) de den 1 Februari och den 15 September närvarande lärjungarne¹⁾ fördelade efter kvarvaro i sin afdelning från föregående termin, flyttning till eller inskrifning i densamma. Om man vid gruppen för höstterminen frånräknar pedagogierna, så uppgår antalet af dem, som vid öfvergången till det nya läsåret flyttades till klasserna 2—7:2 och den 15 September voro kvar vid sina respektive läroverk, till 9,189 samt antalet af dem, som ej erhållit flyttning och den 15 September sutto kvar i sina klasser, efter frånräkning af alla slutaafdelningar (jfr ofvan sid. 25 och för de treklassiga läroverken Tab. 4) till 1,435. Dessa två grupper utgöra tillsammans 10,624, af hvilka således 86:3 % erhållit flyttning. Vid den likartade undersökning, som här ofvan (sid. 25) grundades på Tab. 7, befanns att af 12,237 vid vårterminens slut före flyttningen befintliga lärjungar 80:3 % erhållit flyttning. Således finner man, att bland de lärjungar, som mellan vårterminens slut och den 15 September afgingo ur icke-slutaafdelningar, ett jemförelsevis större antal utgjordes af dem, som icke erhållit flyttning.

Af kol. 3, 4, 12 och 13 i Tab. 8 finner man, att af de lärjungar, som den 1 Februari och den 15 September tillhörde läroverken utom Stockholms Nya elementarskola, hade

1	flyttats enligt beslut vid slutet af höst-t:n 1887
63	» » » » början » vår-t:n 1888
7,109	» » » » slutet » » »
2,150	» » » » början » höst-t:n »

Af hela summan, 9,323, hade således endast 0:7 % lyckats begagna sig af den i läroverksstadgan medgifna rättigheten till flyttning vid början af en vårtermin, 76:2 % flyttats enligt beslut vid vårterminens slut och 23:1 % flyttats enligt beslut vid höstterminens början. I de ofvan nämnda antalen äro ej de lärjungar inräknade, hvilkas öfvergång till annan klass skett i sammanhang med öfvergång till annat läroverk, samt naturligtvis ej heller de, hvilka eljest afgått med betyg på nöjaktigt genomgående af den lemnade klassen.

¹⁾ Det har äfven detta år trots många stridigheter i årsredogörelserna lyckats vinna full öfverensstämmelse mellan kol. 15 och Tab. 4 samt mellan kol. 6 och (den oträckta) tabellen öfver lärjungarnes antal vårterminen 1888. Den skenbara stridigheten mellan kol. 15 och Tab. 4 försvinner, om man från sistnämnda tabell frånräknar Stockholms Nya elementarskola.

Om man från de nyss nämnda antalen vid vårterminens slut och höstterminens början flyttade frånräknar dem, som tillhörde pedagogierna, erhållas talen 7,052 och 2,137 eller tillsammans 9,189, utvisande, huru många af de vid öfvergången till det nya läseåret flyttade lärjungarne (med undantag af dem, som tillhörde Nya elementarskolan och pedagogierna) den 15 September 1888 voro närvarande vid sina respektive läroverk. Vid jämförelse med hela antalet af de enligt Tab. 7 flyttade, 9,821, finner man, att antalet af dem, hvilka erhöilo flyttning, öfverskjuter antalet af de flyttade, hvilka voro närvarande den 15 September med 632, af hvilket öfverskott 577 falla på vårterminen och 55 på höstterminen.

Antalet inskrifne under hela kalenderåret 1888 utgjorde vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna, enligt kol. 5 och 14 i Tab. 8 samt med tillägg för Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse, 3,450, hvaraf 296 (8·6 %) inskrefvos under vårterminen och 3,154 (91·4 %) under höstterminen. Om de under kalenderåret inskrifne fördelas efter klasser, så finner man, att i 1:a klassen inskrefvos 2,005, i 2:a 571, i 3:e 274, i 4:e 221 (90 realister och 131 latinare), i 5:e 96 (31 r. och 65 l.), i nedre 6:e 202 (71 r. och 131 l.), i öfre 6:e 42 (10 r. och 32 l.), i nedre 7:e 23 (10 r. och 13 l.) samt i öfre 7:e 16 (3 r. och 13 l.). I dessa antal innefattas naturligtvis dels lärjungar, som före inskrifningen icke tillhört något af här ifrågavarande läroverk, dels lärjungar, som endast öfvergått från ett läroverk till ett annat.

Antalet afgångne utgjorde vid samtliga allmänna läroverken och pedagogierna enligt kol. 7—9 och 16—18 i Tab. 8 samt med tillägg af Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse:

från början af vår-t:n 1888 t. o. m. den 31 Jan. ...	41
fr. o. m. den 1 Febr. till vår-t:ns slut	292
under näst följande mellantermin	2,558
från början af höst-t:n t. o. m. den 14 Sept.	199
fr. o. m. den 15 Sept. till höst-t:ns slut	114
under näst följande mellantermin	326

Summa 3,530.

Beträffande andra och femte grupperna här ofvan har redan i föregående berättelser anmärkts, att de omfatta afgångne af två olika slag, beroende detta därpå, att i årsredogörelserna till dessa grupper räknats dels lärjungar, som i förtid under pågående termin afbrutit sin skolgång, dels sådana, som först efter terminens afslutade arbeten afgått vid terminens slut, sedan flyttning eller afgangsexamen redan försiggått. Särskildt plägar en stor del af dem, hvilka afgått efter aflagd mogenhetsexamen, vara inräknad i andra eller femte gruppen af den tillfälliga anledningen, att nämnda examen vid åtskilliga läroverk inträffat före års-examen. Då det emellertid är önskvärdt, att i de båda

nämnda grupperna endast intagas sådana lärjungar, som i förtid under terminens lopp afbrutit sin skolgång, hafva vid utarbetandet af Tab. 8, likasom i förra berättelsen, blifvit från kol. 8 och 17 till kol. 9 och 18 öfverförda såväl de lärjungar, hvilka afgått efter aflagd mogenhetsexamen, som de, hvilka i öfrigt efter aflagd afgangsexamen afgått från läroverkens slutafdelningar. Ehuru därigenom antalen lärjungar inom grupperna 2 och 5 här ofvan betydligt minskats, är dock antagligt att i dessa båda grupper ganska många ännu ingå, hvilka egentligen borde tillhöra grupperna 3 och 6. Genom sammanslagning af grupperna 3 och 4 erhålles antalet 2,757, utgörande 78 % af samtliga afgångne. Man kan således med säkerhet påstå, att åtminstone 78 % af hela antalet afgångne afgingo vid öfvergången till det nya läseåret.

Om de afgångne fördelas efter klasser, så finner man, att ur 1:a klassen afgingo 256, ur 2:a 335, ur 3:e 470, ur 4:e 450 (327 realister och 123 latinare), ur 5:e 681 (414 r. och 267 l.), ur nedre 6:e 297 (114 r. och 183 l.), ur öfre 6:e 172 (58 r. och 114 l.), ur nedre 7:e 125 (29 r. och 96 l.) samt ur öfre 7:e 744 (134 r. och 610 l.). Härvid hafva de från Stockholms Nya elementarskolas 5:e och 6:e klasser afgångne lärjungarne blifvit fördelade på ett-års-afdelningar efter samma grunder, som finnas omnämnda å sid. 19 samt äfven iakttagits i Tab. 4. — Bland de afgångne voro naturligtvis många, som endast öfvergingo till ett annat läroverk. Särskildt bero de höga talen för klasserna 3 och 5 till en del på detta förhållande. Af den första tabellen å sidan 21 framgår vid jämförelse mellan lärjungeantalen i kl. 3 och 5 höstterminen 1887 samt i kl. 4 och 6:1 höstterminen 1888, att den verkliga minskningen för »hela läroverket» utgjorde 220 vid öfvergången från 3:e till 4:e och 490 vid öfvergången från 5:e till 6:e klassen.

Här ofvan visades, att antalet inskrifne under kalenderåret 1888 uppgick till 3,450 samt antalet afgångne från början af vårterminen 1888 till samma tid 1889 till 3,530. Det förra antalet understiger således det sednare med 80. Under hvar och ett af åren 1876—1880 samt under kalenderåret 1886 har antalet inskrifne öfverskjutit antalet afgångne, nemligen år 1876 med 664, 1877 med 509, 1878 med 670, 1879 med 782, 1880 med 267 och 1886 med 53. Däremot understeg antalet inskrifne antalet afgångne under hvar och ett af åren 1881—1885 samt kalenderåret 1887, nemligen år 1881 med 23, 1882 med 289, 1883 med 175, 1884 med 182, 1885 med 244 och 1887 med 211.

Slutligen må erinras därom, att, emedan Tab. 7 och 8 tillkommit genom hopläggning af uppgifterna från de särskilda läroverken, så är det tydligt, att med hänsyn till läroverket såsom ett enda helt talen i kol. 3—19 af Tab. 7 och i kol. 12 och 13 af Tab. 8 sannolikt äro mycket för låga samt talen i kol. 14, 10 och 19 af Tab. 8 sannolikt ej obetydligt för höga.

Kap. 12. Mogenhets- och kompletterings-examina.

Tab. 9—12.

Med afseende på dessa examina gällde under år 1888 samma föreskrifter och allmänna anordningar, som under de två föregående åren (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26). De vid primäruppgifternas bearbetande följda grundsatserna äro äfven oförändrade, till följd hvaraf det är tillräckligt att här erinra därom, att termen »underkändes» blifvit för korthetens skull både i tabeller och text använd i st. för uttrycken »icke berättigade till muntlig examen» och »icke förklarade mogna». Härigenom hafva visserligen bland de underkända inräknats några lärjungar, på hvilka den använda termen ej egentligen passar, men om alla dessa fall lemnas detaljerade uppgifter i anmärkningarna till Tab. 9 och 10. — De ämnen, som under båda terminerna kalenderåret 1888 voro bestämda för den skriftliga examen, äro intagna å Tab. 11 och 12. — Likasom i de föregående berättelserna, från och med läsåret 1881—82, hafva äfven denna gång uppgifterna för de båda terminerna i allmänhet ej blifvit skilda, utan sammanarbetade till ett helt för kalenderåret.

Vårterminen 1888 anställdes mogenhetsexamen vid alla de 35¹⁾ offentliga högre läroverken samt äfvenledes vid alla de 6 enskilda läroverk, som egde dimissionsrätt²⁾. Den skriftliga examen förrättades den 17, 18, 20 och 21 April. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 15 Maj t. o. m. den 13 Juni, upptog 1 dag vid 6 offentliga och 3 enskilda läroverk, 2 dagar vid 17 offentliga och 2 enskilda läroverk samt 3 dagar vid 12 offentliga och 1 enskildt läroverk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 86 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 86 dagar 827 i mogenhets- och 11 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 15. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid 13 offentliga och 5 enskilda läroverk, till 3 vid 17 offentliga och 1 enskildt, till 4 vid 1 offentligt samt till 5 vid 4 offentliga läroverk. Härvid har räknats det högsta antal, som förekommit någon af dagarne.

Höstterminen 1888 anställdes både skriftlig och muntlig mogenhetsexamen vid 9 offentliga och 3 enskilda läroverk samt endast skriftlig vid 2 offentliga. Den skriftliga examen förrättades den 16, 17, 19 och 20 November. Den muntliga examen, som förrättades på dagarne fr. o. m. den 7 t. o. m. den 17 December, upptog 1 dag vid 5 offentliga och 3 enskilda läroverk samt 2 dagar vid 4 offentliga läro-

verk. Tillsammans åtgingo således för den muntliga examen 16 examensdagar. Med frånräknande af de alldeles uteblifne examinerades under dessa 16 dagar 96 i mogenhets- och 4 i kompletterings-examen. Antalet censorer utgjorde tillsammans 6. Med hänsyn till särskilda läroverk uppgick deras antal till 2 vid hvart och ett.

Af de å Tab. 9 och 10 meddelade »Sammandrag rörande mogenhetsexamen» erhåller man följande tabellariska öfversigt för hela kalenderåret.

I mogenhetsexamen år 1888 underkände och godkände.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
1:o. Antal.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	30	4	124	158
Latinare	43	30	588	661
Båda linierna	73	34	712	819
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	3	—	12	15
Latinare	15	8	54	77
Båda linierna	18	8	66	92
C. Privatister.				
Realister	25	5	19	49
Latinare	68	41	52	161
Båda linierna	93	46	71	210
D. Samtliga.				
Realister	58	9	155	222
Latinare	126	79	694	899
Båda linierna	184	88	849	1,121
2:o. Procent.				
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	19	3	78	100
Latinare	6	5	89	100
Båda linierna	9	4	87	100
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	20	—	80	100
Latinare	20	10	70	100
Båda linierna	19	9	72	100

¹⁾ Ystads läroverk, som från och med läsåret 1888—89 är fördd till de högre läroverken (jfr här ofvan sid. 1), hörde vårterminen 1888 till de femklassiga.

²⁾ Ett 6:e enskildt läroverk, nemligen Praktiska arbetsskolan i Stockholm, hade genom Kungl. resolution af den 9 Mars 1888 erhållit dimissionsrätt.

Linier.	Underkände i		Godkände i muntliga examen.	Summa.
	skriftliga examen.	muntliga examen.		
C. Privatister.				
Realister	51	10	39	100
Latinare	42	26	32	100
Båda linierna	44	22	34	100
D. Samtliga.				
Realister	26	4	70	100
Latinare	14	9	77	100
Båda linierna	16	8	76	100

Vid föregående tabell må anmärkas, att bland de absoluta talen förekomma dubbelräkningar, emedan många af de till höstterminens examen anmälde äfven voro anmälde redan till vårterminens.

Bland de till Tab. 9 och 10 fogade anmärkningarna kunna följande förtjena att särskildt framhållas. Den censorerna gifna rättigheten att i strid med examinerarnas uttalade mening förklara en examinerad vara icke mogen tillämpades i 17 fall, nemligen med afseende på 13 lärjungar vid offentliga läroverk, 2 vid enskilda och 2 privatister. Dessutom förekom i 15 fall, nemligen med afseende på 12 lärjungar vid offentliga läroverk, 1 vid enskildt och 2 privatister, att en examinerad, som af examinerarna förklarats mogen, underkändes af en bland censorerna, men

godkändes af den eller de andra och således vitsordades såsom mogen. — Bland de i muntliga examen godkände voro 31 flickor, hvaraf 3 realister och 28 latinare. — Såvidt utrönas kunnat, tillhörde alla i muntliga examen godkände statskyrkan utom 2 (båda vid offentliga läroverk), af hvilka den ene tillhörde den romersk-katolska och den andre den mosaiska trosbekännelsen.

Enligt Tab. 8 samt med tillägg för Stockholms Nya elementarskola ur dess årsredogörelse funnos den 1 Februari 1888 vid de offentliga läroverken 142 realister och 634 latinare, således tillsammans 776. Till mogenhetsexamen anmälde sig vårterminen från dessa läroverk 770 lärjungar, hvaraf 141 realister och 629 latinare. Bland dessa blefvo 676 förklarade mogne, hvaraf 110 realister och 566 latinare; bland de sednare tillhörde 362 latinlinien utan grekiska och 204 latinlinien med grekiska. — Af de offentliga läroverkens under höstterminen till examen anmälde 49 lärjungar hade samtliga med undantag af 9, af hvilka 1 tillhörde Stockholms Norra latinläroverk, 7 Nya elementarskolan och 1 Östersunds läroverk, anmält sig redan till vårterminens examen. Bland dessa blefvo 36 förklarade mogne, hvaraf 14 realister och 22 latinare; bland de sednare tillhörde 18 latinlinien utan grekiska och 4 latinlinien med grekiska. — Bland de offentliga läroverkens under året såsom mogne förklarade 712 lärjungar tillhörde således 124 (18 %) reallinien, 380 (53 %) latinlinien utan och 208 (29 %) latinlinien med grekiska.

De i mogenhetsexamen år 1888 godkändes ålder utvisas af följande tabell.

Linier.	16 år.	17 år.	18 år.	19 år. (Normal- åldern.)	20 år.	21 år.	22 år.	23 år.	24 år.	25 år.	26 år.	27 år.	28 år.	29 år.	30 år.	31 år.	36 år.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.																		
Realister	1	2	19	36	29	27	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124
Latinare	—	29	136	182	129	67	20	12	4	4	2	2	—	—	—	—	1	588
Summa	1	31	155	218	158	94	28	14	4	4	2	2	—	—	—	—	1	712
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.																		
Realister	—	—	—	5	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Latinare	—	1	3	15	11	5	5	4	4	1	1	1	—	3	—	—	—	54
Summa	—	1	3	20	16	7	5	4	4	1	1	1	—	3	—	—	—	66
C. Privatister.																		
Realister	—	2	2	2	4	3	1	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	19
Latinare	—	1	9	7	8	7	4	6	4	2	2	—	1	—	—	1	—	52
Summa	—	3	11	9	12	10	5	6	6	4	2	1	1	—	—	1	—	71

Om, likasom i föregående berättelser, 18 år räknas som normalåldern i öfre 7:e klassen vid läsårets början (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 79), bör 19 år räknas som normalåldern i samma klass vid läsårets slut och således äfven såsom normalålder för dem, som då eller före kalenderårets slut aflade mogenhetsexamen. Bland de godkände lärjungarne vid de offentliga läroverken voro enligt

denna beräkning 187 under, 218 i och 307 öfver normalåldern. Motsvarande tal för lärjungarne vid de enskilda läroverken äro 4, 20 och 42 samt för privatisterna 14, 9 och 48. — Dock må härvid anmärkas, att man kan räkna både 18 och 19 år såsom normalålder för dem, som *detta* år aflade mogenhetsexamen. Läroverksstadgan af den 1 November 1878 bestämde nemligen uppnådda 9 år såsom villkor för

att antagas till lärjunge vid statens läroverk, hvaremot dessförinnan genom Kungl. kungörelsen af den 10 Mars 1869 föreskrefs en inträdesålder af 10 år eller att denna åldersgräns skulle uppnås under nästföljande termin. En lärjunge, som vid början af höstterminen 1878 var 9 år gammal, kunde således icke då vid läroverket mottagas, hvaremot denna ålder sedermera var tillräcklig för intagning i läroverket höstterminen 1879, hvadan alltså såväl 9 som 10 år måste antagas såsom normalålder i 1:a klassen höstterminen 1879 (jfr berättelsen för läsåret 1879—80, sid. 21). Då nu den skolgeneration, som höstterminen 1879 befann sig i 1:a klassen, höstterminen 1887 uppflyttades i öfre sjunde klassen, kan man räkna både 17 och 18 år såsom normalålder i denna klass vid läsårets början och således både 18 och 19 år såsom normalålder för dem, som år 1888 aflade mogenhetsexamen. Men sättet att beräkna normalåldern är för öfrigt här af föga viget och inverkar

naturligtvis alldeles icke på storleken af lärjungarnes *medelålder*.

Af föregående tabell erhåller man nedanstående öfversigt öfver de godkände lärjungarnes medelålder.

Lärjungar.	Realister.	Latinare.	Samtliga.
Vid offentliga läroverk	19.72	19.46	19.50
» enskilda »	19.75	21.19	20.92
Privatister	20.95	21.19	21.13

Följande tabell utvisar — med fördelning efter läroverk — antal och medelålder för de godkände lärjungar, som tillhörde de offentliga läroverken och de enskilda läroverken med dimissionsrätt.

Läroverk.	Antal lärjungar.	År öfver eller under (—) normalåldern.	Medelålder.	Läroverk.	Antal lärjungar.	År öfver eller under (—) normalåldern.	Medelålder.
A. Offentliga.				Helsingborg.....	23	1	19.04
Stockholm:				Göteborg:			
Norra latinläroverket.....	41	1	19.02	Latinläroverket	41	26	19.63
Södra »	24	6	19.25	Realläroverket.....	14	12	19.86
Realläroverket.....	30	19	19.63	Halmstad.....	11	11	20.00
Nya elementarskolan.....	20	6	19.30	Kalmar	21	21	20.00
Uppsala	30	10	19.33	Karlstad	31	11	19.35
Gefle.....	16	6	19.38	Hernösand	16	17	20.06
Hudiksvall	2	0	19.00	Östersund	12	13	20.08
Linköping	35	13	19.37	Umeå	16	8	19.50
Norrköping	26	9	19.35	Luleå	6	7	20.17
Vestervik.....	10	6	19.60	Sundsvall	2	0	19.00
Skara	34	21	19.62	Visby	13	— 2	18.85
Venersborg	13	9	19.69	Samtliga	712	357	19.50
Strengnäs	10	— 2	18.80	B. Enskilda.			
Örebro.....	18	9	19.50	Stockholm:			
Nyköping.....	16	10	19.63	Beskowska skolan	12	4	19.33
Vesterås	15	13	19.87	Wallinska flickskolan	15	10	19.67
Falun	14	12	19.86	Lyceum för flickor.....	7	5	19.71
Vexjö	19	34	20.79	Praktiska arbetsskolan	4	5	20.25
Jönköping	28	15	19.54	Uppsala: Fjellstedtska skolan ...	8	52	25.50
Lund	44	7	19.16	Lunds privata elementarskola ...	20	51	21.55
Malmö	28	12	19.43	Samtliga	66	127	20.92
Karlskrona	20	9	19.45				
Kristianstad	13	7	19.54				

I följande betygstabeller äro de erhållna betygen betecknade på sedvanligt sätt, d. v. s. *A = Berömlig*, *AB = Med beröm godkänd*, *B = Godkänd* och *C = Icke godkänd*.

De *mogenhetsbetyg*, som utdelades åt de i examen godkände, voro följande.

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.				
Realister	6	46	72	124
Latinare	34	193	361	588
Summa	40	239	433	712

Linier.	A.	AB.	B.	Summa.
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.				
Realister	1	4	7	12
Latinare	3	23	28	54
Summa	4	27	35	66
C. Privatister.				
Realister	—	4	15	19
Latinare	1	6	45	52
Summa	1	10	60	71

För uppsatsen på *modersmålet* utdelades följande betyg.

Linier.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Realister	1	22	131	4	158
Latinare.....	10	140	492	17	659
Summa	11	162	623	21	817
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Realister	—	2	12	—	14
Latinare.....	—	12	57	4	73
Summa	—	14	69	4	87
C. Privatister.					
Realister	—	—	34	13	47
Latinare.....	—	9	109	33	151
Summa	—	9	143	46	198

Vid jämförelse med Tab. 9 c och 10 c finner man, att hela antalet afgifna betyg är något lägre än hela antalet anmälde, hvilken skiljaktighet — likasom i följande betygs- tabeller — beror därpå, att åtskilliga af de anmälde af en eller annan anledning ej erhöilo betyg. Slutligen må anmärkas, att antalet af dem, som erhöilo högre betyg än »Godkänd», utgjorde bland de offentliga läroverkens realister 15 % och bland samma läroverks latinare 23 %.

De censorernas berättelser öfver verkställda examina vår- och höst-terminen 1888 åtföljande tabellerna utvisa, huru många lärjungar hade skrivit öfver hvart och ett af de för uppsatsen på *modersmålet* gifna ämnena, och hvilka betyg blifvit vid hvarje särskildt ämne utdelade. Af dessa tabeller, som för hvardera terminen omfatta alla de läroverk, där skriftlig examen anställes, erhåller man följande öfversigt¹⁾.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	S:a.
Vårterminen 1888.					
1. Hvilken olika betydelse tiller- kännes den Heliga Skrift af den lutherska och den romersk-katol- ska kyrkan?	2	4	37	1	44
2. Orsakerna till Kartagernas under- lägsenhet i kampen med Romarne.	1	26	41	1	69
3. Karakteristik af den upplysta de- spotismens tidevarf.....	6	40	135	7	188

¹⁾ Om man efter nyss lemnade tabell, där betygen öfver uppsatsen på *modersmålet* äro fördelade efter lärjungegrupper, sammanlägger antalen inom de särskilda betygsgraderna, erhåller man respektive 11, 185, 835 och 71, eller tillsammans 1,102. Vid dylik sammanläggning enligt den nu lemnade ämnes- tabellen erhåller man åter respektive 11, 184, 837 och 71, eller tillsammans 1,103. Skillnaden beror dels därpå, att i censorernas tabeller för vårterminen vid ett läroverk blifvit uppfördt ett betyg (B) mer än antalet af dem, hvilka deltagit i den skriftliga examen, dels därpå att i samma tabeller vid ett annat läroverk uppförts 1 AB för litet och ett B för mycket.

Ä m n e n.	A.	AB.	B.	C.	S:a.
4. Följderna af slaget vid Nörd- lingen 1634.	—	65	379	16	460
5. Hvilka lärdomar ger oss den svenska historien angående nyttan eller skadan af valrike?	—	1	5	3	9
6. Nilen och denna flods betydelse för Egypten.	—	12	60	9	81
7. Våra viktigaste värme- och ljus- källor.	—	12	28	2	42
8. Kan ett folk underkufvas blott genom yttre våld?.....	2	12	48	8	70
Summa	11	172	733	47	963
Höstterminen 1888.					
1. Munkväsendet inom den vester- ländska kristenheten.	—	2	30	6	38
2. Tyranniets orsaker och betydelse i de grekiska staterna.	—	—	—	—	—
3. Frankrikes yttre politik under religionskrigens tidevarf.	—	7	28	5	40
4. Orsakerna till Kalmar-unionens upplösning.....	—	—	6	2	8
5. Jemförelse mellan statshvälfning- arna i Sverige 1719 och 1809....	—	—	11	3	14
6. Hvarför hafva Fänrik Ståls säg- ner blifvit lika älskade i Sverige som i Finland?	—	2	6	3	11
7. Om de allmännaste svenska dagg- djuren af gnagarnes ordning. ...	—	1	15	2	18
8. Att lyckan är så sällsynt, är mera människornas skuld än för- hållandenas.	—	—	8	3	11
Summa	—	12	104	24	140

För de skriftliga arbeten, hvilka *realisterna* hade att utöfver uppsatsen på *modersmålet* verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Tysk	—	1	—	—	1
Fransk	3	46	91	18	158
Engelsk	4	49	93	11	157
Matematisk	3	35	90	30	158
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Tysk	—	—	—	—	—
Fransk	1	1	9	3	14
Engelsk	2	3	8	1	14
Matematisk	—	4	8	2	14

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
C. Privatister.					
Tysk	—	—	1	6	7
Fransk	2	2	24	11	39
Engelsk	—	6	25	16	47
Matematisk	2	3	23	18	46

För de skriftliga arbeten, hvilka *latinarne* hade att utförver uppsatsen på modersmålet verkställa, utdelades de betyg, som utvisas af följande tabell.

Skrifning.	A.	AB.	B.	C.	Summa.
A. Lärjungar vid offentliga läroverk.					
Latinsk	6	189	435	29	659
Tysk	—	2	—	—	2
Fransk	11	165	453	28	657
B. Lärjungar vid enskilda läroverk.					
Latinsk	—	14	49	10	73
Tysk	—	—	1	—	1
Fransk	—	25	46	1	72
C. Privatister.					
Latinsk	—	5	105	41	151
Tysk	—	—	2	1	3
Fransk	2	14	92	39	147

Med afseende på den muntliga examen är här endast att nämna följande. I hebreiska språket examinerades 21 lärjungar vid offentliga och 7 vid ett enskildt läroverk, men ingen privatist. I engelska språket examinerades 76 bland

de offentliga läroverkens greker; bland samma läroverks icke-greker blefvo naturligtvis alla, som i den muntliga examen deltog, häri examinerade, då för dessa lärjungar läsningen af engelska språket varit obligatorisk.

För de kompletteringsexamina, som anställdes i sammanhang med mogenhetsexamina vår- och höst-terminen 1888, finnes redogjort å Tab. 9 och 10. Ur där meddelade uppgifter erhålles följande sammandrag för hela kalenderåret.

Ä m n e n.	Anmälde.	Godkände.
Latin	10	6
Matematik och fysik å klassiska linien	4	2
Matematik å reallinien	6	4
Summa	20	12

Häri äro inräknade 3 latinare vid offentliga läroverk (2 vid Vesterås och 1 vid Lunds), hvilka samtidigt med mogenhetsexamen undergingo kompletteringsexamen i matematik å reallinien. Enär enligt den för skriftliga examen gällande anordningen (se berättelsen för läsåret 1886—87, sid. 26) det realisterna åliggande och i det skriftliga matematiska profvet inräknade arbetet att behandla en uppgift af mekaniskt eller fysikaliskt innehåll är förlagdt till samma tid, som det latinska öfversättningsprofvet, må tilläggas, att de nämnda 3 kompletthanterna äfven befriats från sagde del af det skriftliga profvet. — Af kompletthanterna voro 2 flickor, af hvilka den ena kompletterade i latin och den andra i matematik och fysik å klassiska linien.

Skillnaden mellan antalet anmälde och antalet godkände utgöres af 3 uteblifne (alla från den skriftliga examen) samt af 5 underkände (2 i den skriftliga och 3 i den muntliga examen).

Kap. 13. De afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor närmast efter afgången, m. m.

Tab. 13.

Tabellbilagan till detta kapitel är utarbetad efter samma grundsatser som den motsvarande i föregående berättelser. Emedan tidsgränserna för primäruppgifterna till denna tabell fullkomligt sammanfalla med tidsgränserna för primäruppgifterna till afgångskolumnerna i Tab. 8, hvarest de afgångne äro fördelade efter tiden för afgången, borde i hvarje läroverks årsredogörelse full öfverensstämmelse klass för klass ega rum mellan uppgifterna i omsättnings-tabellernas afgångskolumner å ena sidan och de uppgifter å andra sidan, hvilka handla om de afgångne lärjungarnes tillämnade lefnadsbanor. Likväl förekomma i årsredogörelserna ganska många stridigheter; men dessa hafva alla kunnat vid bearbetningen undanröjas. De skenbara stridigheterna mellan Tab. 8 och Tab. 13 bero således uteslu-

tande därpå, att Stockholms Nya elementarskola är inräknad i den sednare tabellen, men ej i den förra. Om man nemligen, såsom här ofvan å sid. 28, till antalen afgångne enligt Tab. 8 lägger motsvarande tal vid Nya elementarskolan och sedan klass för klass jemför de sålunda erhållna antalen med motsvarande tal å Tab. 13, så finner man allestädes full öfverensstämmelse.

Hela antalet af de utan godkänd mogenhetsexamen afgångne lärjungarne uppgår enligt Tab. 13 till 2,818. Bland dessa afgingo 43 genom döden. På grund af primäruppgifternas ofullständighet eller obestämdhet hafva 873 eller 31 % (förra året 33 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har angående 168 bland dessa uppgifvits, att de afgått till »näringarna» eller »yrkena»

eller dylikt utan närmare bestämning. Om man från ofvannämnda 873 frånräknar dessa 168, återstå 705, om hvilkas tillämnade lefnadsbanor alldeles inga uppgifter lemnats. Det ligger i sakens natur, att för ganska många lärjungar, i synnerhet då de afgå utan anmälan, årsredogörelserna ej kunna meddela några uppgifter om tillämnade lefnadsbanor. Likväl lider det intet tvifvel, att förenämnda antal 705 är betydligt högre, än förhållandena gjort nödvändigt. I sjelfva verket finner man t. ex., att af detta antal 49 höra till ett enda läroverk (Linköpings), hvilket om de afgangne äfven detta år endast lemnat en namnförteckning utan någon vidare uppgift. — Äfven antalet af dem, som ej kunnat fördelas, emedan de lemnade uppgifterna äro af allt för obestämd art (»närningar», »yrken» m. m. d.), är tvifvelsutan högre, än behöfligt varit. Af de 100 hithörande afgangne vid de högre läroverken komma 16 på ett (Falu läro-läroverk), 14 på ett (Skara) och 8 på ett (Uppsala), medan de återstående 62 äro fördelade på 18 läroverk och uppgifter af dylik sväfvande natur alldeles icke förekomma vid 14 högre läroverk (angående Linköpings se ofvan), hvaribland ett läroverk med det högsta lärjungeantalet (Stockholms Norra latinläroverk) och ett med lärjungeantal bland de aldrra högsta (Göteborgs Realläroverk). Af de 30 hithörande afgangne vid de femklassiga läroverken komma 8 på hvardera af två läroverk (Östermalms och Lidköpings) samt 5 på ett (Norrtelje), medan de återstående 9 äro fördelade på fem läroverk. Af de 35 hithörande afgangne vid de treklassiga läroverken komma 10 på ett läroverk (Alingsås), 8 på ett (Örnsköldsviks) och 5 på ett (Askersunds), medan de återstående 12 äro fördelade på sex läroverk.

Beträffande de särskilda kolumnerna i tabellens första huvudafdelning är för öfrigt följande att här nämna. Bland de 633 lärjungar, som äro uppförda i kolumn 2, ämnade 599 öfvergå från ett till ett annat af de till denna berättelse hörande läroverk samt således icke afgå från *läroverket* (taget i kollektiv mening). Endast i 34 af de till denna kolumn hörande fallen omnämnas öfvergång till läroverk af andra slag (7 till folkskolelärare-seminarium, 21 till folkskola och 6 till utländskt läroverk). Hela antalet af de jemlikt kol. 3—13 afgangne utgör 159 i 1:a klassen, 231 i 2:a, 329 i 3:e, 372 i 4:e, 487 i 5:e, 265 i nedre 6:e, 161 i öfre 6:e, 109 i nedre 7:e och 29 i öfre 7:e, eller tillsammans 2,142. Dock bör erinras därom, att bland de 873 lärjungarne i kol. 13 äfven kunna finnas ganska många, som i verkligheten äro likställda med dem i kol. 2, eller m. a. o. icke afgingo från *läroverket* (i kollektiv mening).

Bestämda uppgifter därom, att vissa af lärjungarne vid de lägre läroverken efter särskild afgangspröfning afgått med betyg att hafva nöjaktigt genomgått läroverkets högsta klass och således (jemlikt § 33, mom. 2, af läroverksstadgan) med rättighet att för intagning vid näst följande termins början i närmast högre klass inom högre läroverk njuta detta betyg till godo utan särskild inträdespröfning, äro under detta läseår lemnade från 15 femklassiga och 13 treklassiga läroverk samt omfatta 148 lärjungar från de förra

läroverkens 5:e klass och 55 från de sednares 3:e eller högre klass. — Om 27 lärjungar finnes angifvet att på dem tillämpats läroverksstadgans 34:e § (skilsmessa från läroverket på grund af för lång tid i klassen), om 8 att de blifvit förvisade eller på rektors uppmaning lemnat läroverket, om 22 att de afgått för sjuklighet samt om 55 att de rest utrikes eller emigrerat (däraf 1 till Norge, 4 till Danmark, 1 till Finnland, 1 till Ryssland, 1 till Tyskland, 42 till Amerika och 1 till Afrika).

Hela antalet af de med godkänd mogenhetsexamen afgangne lärjungarne uppgår enligt Kap. 12 och Tab. 13 till 712. På grund af felande primäruppgifter hafva 99 eller 14 % (förra året 17 %) ej kunnat fördelas med afseende på tillämnade lefnadsbanor; dock har om 9 af dessa (6 icke-greker och 3 greker) uppgifvits att de ämnade gå till »praktiskt yrke» eller dylikt samt om 1 (icke-gr.) att han ämnade emigrera till Amerika. Dessutom är bland dem äfven inräknad 1, som omkommit genom vådlig händelse. Det ligger i sakens natur, att årsredogörelserna ej kunna meddela några hithörande uppgifter om en del lärjungar, då dessa nemligen sjelfve förklarar sig ej kunna lemna sådana. Men likväl är förenämnda antal (99) betydligt högre, än förhållandena gjort nödvändigt. Af dessa 99 falla nemligen 49 (6 realister, 28 icke-greker och 15 greker) på 2 läroverk (Linköpings och Falu), hvilka, likasom under de fyra föregående åren, endast lemnat namnförteckningar.

Beträffande de särskilda kolumnerna i den hithörande afdelningen af Tab. 13 är för öfrigt följande att här nämna.

Under kol. 2 innefattas följande uppgifter om tillämnad lefnadsbana: den allmänna i kolumnrubriken intagna uppgiften m. fl. dylika (12 realister, 128 icke-greker, 99 greker), teologiska studier (3 icke-gr., 19 gr.), juridiska d:o (1 r., 34 icke-gr., 14 gr.), medicinska d:o (8 icke-gr., 6 gr.), filosofiska d:o (1 r., 7 icke-gr., 16 gr.), lärarebanan (4 icke-gr., 1 gr.). I den första af dessa grupper äro (likasom i de tre föregående berättelserna) inräknade de, om hvilka uppgifvits att de ämnade öfvergå till Stockholms högskola (1 icke-gr.).

Under kol. 3 innefattas: Tekniska högskolan (21 r., 11 icke-gr.), tekniskt läroverk (1 icke-gr.), bergsskola (1 r.), ingenjör (1 r., 1 icke-gr., 2 gr.).

Under kol. 4: landtbruksinstitut (1 r.), landtbruksingenjör (1 r.), landtbruk (4 r., 4 icke-gr., 2 gr.), landtbruk i Amerika (1 gr.), Skogsinstitutet (2 r., 2 icke-gr.), skogsskola (1 r., 1 icke-gr.), skogsstaten (2 icke-gr.).

Under kol. 5: fabriksrörelse (1 r., 1 gr.), bruksrörelse (1 icke-gr.), industriell verksamhet (2 icke-gr.), sågverk (1 icke-gr.), mekanisk verkstad (1 r.), tekniskt yrke (1 icke-gr.), mjölnare-yrket (1 icke-gr.).

Under kol. 6: handelsinstitut eller handelsskola (4 r., 9 icke-gr., 1 gr.), handelskontor (5 r., 6 icke-gr.), handel (4 r., 3 icke-gr., 2 gr.), affärsverksamhet (2 r., 1 icke-gr.), banktjänst m. fl. dylika uppgifter (1 r., 5 icke-gr., 3 gr.), försäkringsaffär (1 icke-gr.), bokhandel och bokförlag (4 icke-gr.).

Under kol. 7: tullstaten (7 r., 13 icke-gr., 4 gr.), poststaten (1 r., 3 icke-gr.), jernvägstjänst (1 r., 5 icke-gr., 1 gr.), landtstaten (2 r., 6 icke-gr.), landtmätare (3 icke-gr.), sväfvande uppgifter (4 r., 3 icke-gr.)

Under kol. 8, som på grund af fordringarna för inträde på den militäre sjömannens bana alldeles icke eller endast i något ytterst sällsynt undantagsfall kan afse annat än landtförsvaret, innefattas dels endera af de allmänna i kolumnrubriken intagna uppgifterna (18 r., 35 icke-gr., 2 gr.), dels ett par närmare uppgifter, nemligen Göta artilleriregemente (1 r.) och fortifikationen (1 r.).

Under kol. 10 innefattas: Veterinärinstitutet (3 icke-gr., 3 gr.), veterinäryrket (1 r., 1 icke-gr.), tandläkareyrket (6 r., 6 icke-gr., 1 gr.).

Under kol. 11: Gymnastiska centralinstitutet (1 r.), sjukgymnast (1 icke-gr.), Musikaliska akademien (1 icke-gr.), juridisk byrå och advokatkontor (1 r., 1 icke-gr., 1 gr.).

Under kol. 12 innefattas bland andra sådana, hvilka på grund af sväfvande uppgifter ej kunnat fördelas på de öfriga kolumnerna (jfr här ofvan).

Slutligen må med afseende på de i Tab. 13 och i texten här ofvan meddelade uppgifterna om tillämnade lefnadsbanor — vare sig utan eller med godkänd mogenhetsexamen — erinras därom, att den verkliga lefnadsbanan väl i åtskilliga fall torde blifva en annan än den vid afgången tillämnade. Men sannolikt är likväl, att dessa afvikelser, som svårligen kunna gå i en bestämd riktning, ej väsentligen inverka på de hufvudsakliga resultaten.

D. Ekonomiska förhållanden.

Kap. 14. Läroverkens särskilda kassor, m. m.

Årsredogörelsernas uppgifter om nya donationer till läroverken äro sammanställda i nedanstående tabell. Vid utarbetandet af denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser har iakttagits att endast medräkna de donationer, hvilkas afkastning anslagits till stipendier, premier eller understöd, men icke sådana, som afse andra ändamål (t. ex. anskaffande af materiel), att vid beräkningen ej medtaga löften eller testamentariska förordnanden om framdeles utfallande donationsbelopp samt att ej medräkna tillfälliga gåfvor, afsedda att i sin helhet utdelas såsom premier eller understöd åt lärjungarne, och ej heller andra till premie- och fattig-kassorna lemnade gåfvor, hvilka ej synas hafva blifvit kapitaliserade. De till Kammarrätten insända räkenskaperna hafva i en del fall rådfrågats.

Läroverk.	Kapital.	Anmärkningar.
	Kronor.	
Gefle	15,000	Stipendiefond.
Linköping	5,000	»
»	5,000	Till förökande af en stipendiefond.
Örebro	1,677	2 stipendiefonder.
Jönköping	2,000	Stipendiefond.
»	8,000	Understöds- och stipendiefond.
Malmö	15,000	2 stipendiefonder.
»	42	Till förökande af en stipendiefond.
Helsingborg	3,000	Stipendiefond.
Halmstad	1,000	»
Umeå	70	Till förökande af en stipendiefond.
Summa	55,789	

Om man sammanställer slutsummorna i denna tabell och de motsvarande i föregående berättelser, erhåller man följande öfversigt öfver de donationer, som för de angifna ändamålen under de i dessa berättelser behandlade perioderna kommit läroverken till godo:

1877—1880	Kronor 289,633
1881—1885	» 277,105
1886—87	» 21,746
1887—88	» 44,135
1888—89	» 55,789

Summa Kronor 688,408.

Denna slutsumma, ehuru betydlig, är likväl att anse som ett minimivärde af hithörande belopp. Det har nemligen vid rådfrågandet af de till Kammarrätten insända räkenskaperna en eller annan gång befunnits, att donationer af hithörande art kommit läroverken till godo utan att vara i årsredogörelserna omnämnda. Ett fullständigt genomgående, år för år, af samtliga stiftsstyrelsernas och läroverkens räkenskaper, hvilket likväl blefve allt för tidsödande, skulle måhända medföra uppdagandet af flera sådana fall. Dock skulle därigenom ingen kännedom vinnas om sådana i årsredogörelserna möjligen förbigångna donationer, som ej förvaltas af stiftsstyrelserna eller läroverken.

Ställningen under år 1888 i den »Kungl. och Hvitfeldtska stipendie-inrättningen» (jfr förra berättelsen, sid. 35) utvisas af följande räkenskapssammandrag, i hvilket såsom behållning räknats utlånade medel, fordringar och kontanter, men icke värdet på inrättningens säterier, hemman m. m. Behållning vid årets början: 257,742 kr. 24 öre; inkomster: 38,229 kr. 3 öre; utgifter: 25,999 kr. 71 öre; behållning vid årets slut: 269,971 kr. 56 öre.

Inkomstsumman innefattar följande poster:

	Kronor.
Räntor å utlånade medel	12,327·66
Arrenden m. m.	26,410·86
Afgår: Afkortning för fattigdom m. m.	509·49 25,901·37
	Summa 38,229·03.

Om utgiftssumman — likasom i föregående berättelser — fördelas under tre hufvudtitlar, nemligen för det första utgifter till diverse med stiftelsen afsedda ändamål (»Stipendier m. m.»), för det andra utgifter, som äfven vanliga egare få vidkännas vid brukandet af jordegendom (»Diverse afbränningar»), och för det tredje utgifter, som inrättningen har att bestrida i sin egenskap af förvaltande embetsverk, såsom löner, arvoden och pensioner m. m. (»Diverse förvaltningskostnader»), så erhåller man följande poster:

	Kronor.
Stipendier m. m.	17,663·32
Diverse afbränningar	1,225·19
Diverse förvaltningskostnader	7,111·20

Summa 25,999·71.

Kap. 15. Omkostnaderna för läroverken.

Med afseende på de anslag, som äro upptagna i den vid Maj-riksdagen år 1887 upprättade riksstaten för år 1888 är följande att nämna.

Såsom *Reservationsanslag* till de allmänna läroverken var förut å ordinarie stat under titeln »Anvisning i kontant» uppfördt ett belopp af 2,866,886 kronor. Härtill lades i riksstaten för år 1888:

Till fyllnad i den kontanta lönen åt vissa lärare vid allmänna läroverket i Östersund..... Kr. 557·00.

Hela reservationsanslaget enligt riksstaten för år 1888 uppgick således till 2,867,443 kronor.

Nyssnämnda tilläggsbelopp af 557 kronor beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning såsom ersättning för hittills in natura utgående spannmål, på det att hela lönen åt de ifrågavarande lärarne skulle utgå i penningar, hvaremot det hemman, från hvilket denna lönespannmål utgått, indrogs till statsverket. Tillökningen är således endast skenbar. De mot det nämnda tilläggsbeloppet svarande posterna voro förut i Statskontorets s. k. Statsliggare upptagna såsom afräknade från de till lärares aflöning eljest utgående statsmedel med ett sammanlagdt belopp af 556 kronor 50 öre; motsvarande belopp i 1876 års Statsliggare var 505 kronor 89 öre, hvilken summa således försvinner från »de afräknade medlen» därstädes (jfr den speciella förteckningen i berättelsen för läseåret 1876—77, sid. 180).

I förenämnda reservationsanslag ingår ett belopp af 20,500 kr. »till praktisk utbildning af blifvande elementarlärare» (se berättelsen för läseåret 1882—83, sid. 28). I anledning däraf må här, såsom fortsättning af förut meddelade uppgifter om omkostnaderna för profåret, nämnas, att genom Kungl. bref af den 29 Juni 1888 anordnades 10,150 kr. till arvoden åt profärsföreståndare och biträdande lärare och 186 kr. 30 öre till inköp af pedagogisk litteratur (jfr berättelsen för läseåret 1884—85, sid. 47) samt genom Kungl. bref af den 25 Januari 1889 9,950 kr. för förstnämnda ändamål. Utgifterna för år 1888 utgjorde således tillsammans 20,286 kronor 30 öre.

Såsom i förra berättelse (sid. 37) är omnämndt, föredde allmänna läroverkens ordinarie anslag vid 1887 års slut en reservation af 367,143 kronor 41 öre; vid 1888 års slut hade denna reservation ökats till 483,518 kronor 8 öre.

Riksstaten för 1888 upptager såsom extra ordinarie anslag till allmänna läroverken:

1) Till löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken	Kr. 336,975
2) Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	» 6,000
3) Till arvoden åt extra lärare	» 40,000
Summa	Kr. 382,975.

Samtliga dessa extra ordinarie anslag voro i riksstaten för 1887 uppförda till enahanda belopp. Det första anslaget förekommer för första gången å riksstaten för 1883 och blef nu anvisadt enligt samma grunder som för 1887. Det andra anslaget, som genom Kungl. bref af den 22 December 1887 blef fördeladt i ett större stipendium å 1,500 kr. samt i sex mindre å 750 kr. hvartdera, förekommer såsom extra ordinarie anslag äfven å alla föregående riksstater från och med den för 1876. Det tredje anslaget, som åren 1882—1887 utgick med lika storlek, utgör en förstärkning af de medel, som till ett belopp af 100,000 kr. redan voro för samma ändamål anvisade på ordinarie stat under förutnämnda reservationsanslag (jfr berättelsen för läseåret 1878—79, sid. 36). — Alla tre anslagen beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar. Däremot afslog Riksdagen Kungl. Maj:ts framställning därom, att Riksdagen måtte till uppförande af ny byggnad för Stockholms Nya elementarskola bevilja 449,000 kr. samt medgifva, att af denna summa ett belopp af 200,000 kr. finge under år 1888 utgå af befintliga reservationer å anslagen till allmänna läroverken (jfr förra berättelsen, sid. 37).

Såsom i förra berättelsen (sid. 37) är omnämndt, föredde det första af förenämnda extra ordinarie anslag vid 1887 års slut en reservation af 7,503 kr. 96 öre; vid 1888 års slut hade denna reservation ökats till 19,397 kr. 66 öre.

Då den extra ordinarie staten, såsom nyss anmärktes, ej förändrades, förete således för år 1888 de på ordinarie och extra ordinarie stat uppförda anslagen tillsammans samma, egentligen endast skenbara tillökning af 557 kr., som den ordinarie.

Ställningen i den utom statsregleringen och Rikshufvudboken stående räkning, som i Statskontoret föres öfver influtna examensafgifter och öfver därmed bestridda utgifter, utvisas för 1888 af följande sammandrag.

	Kronor.	öre.
Debet.		
Behållning vid årets början	17,427	92
Influtna examensafgifter	22,660	—
Summa	40,087	92
Kredit.		
Utgifter	20,248	20
Behållning vid årets slut	19,839	72
Summa	40,087	92

Både inkomsterna och utgifterna tillhöra endast examensåret 1888. De förra motsvara — efter 20 kr. för hvar och en

till mogenhetsexamen anmäld och 10 kr. för hvarje ämne för hvar och en till kompletteringsexamen anmäld (jfr berättelsen för 1876—77, sid. 190) — alldeles antalen af de enligt Tab. 9 och 10 till dessa båda examina anmälde (respektive 1,123 och 20). Af utgiftssumman åtgingo 20,191 kr. 20 öre till arvoden samt rese- och traktaments-ersättningar åt censorerna samt 57 kr. till arvoden åt lärare för kompletteringsexamen.

Det å ordinarie stat stående anslaget till »Pedagogier och folkskolor», af hvilket — såsom i berättelsen för läsåret 1876—77 (sid. 191 och följ.) närmare visats — en mindre del utgår till andra läroverk, än de egentliga pedagogierna, är i riksstaten för 1888 upptaget till samma belopp som i riksstaten för 1887 med undantag däraf, att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag »Anvisning i kontant» minskades med 75 kr. och »Ersättningar» med 3,000 kr., hvilka båda nedsättningar dock ej afse de till denna berättelse hörande pedagogierna. Till följd häraf var anslaget under år 1888 sålunda sammansatt:

	Kronor.	öre.
Anvisning i kontant	62,547	—
Indelning och därmed jemförlig anvisning, på <i>förslag</i> :		
Friheter och kyrkotonde	1,010	—
Ersättningar	1,100	—
Summa	64,657	—

På de egentliga pedagogierna är för år 1888 enligt Statskontorets s. k. Statsliggare uppförd hela »Anvisning i kontant» utom 5,035 kr. 56 öre, men ingen del af de två andra posterna. Det belopp, som jemlikt Kungl. brefvet af den 9 Juni 1871 (jfr berättelsen för läsåret 1876—77, sid. 192) blef till detta anslag under år 1888 öfverfördt från reservationsanslaget för allmänna läroverken, utgjorde 6,071 kr. 84 öre.

Riksstaten för 1888 upptager såsom extra ordinarie anslag till pedagogierna:

Till löneförbättring åt lärarne vid de en- och två-klassiga pedagogierna Kr. 8,750.

Anslaget, som beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och i riksstaten för 1887 var uppfördt till samma belopp, företedde vid 1887 års slut — såsom i förra berättelsen (sid. 38) nämndes — en reservation af 251 kr. och vid 1888 års slut en reservation af 751 kr.

Stockholm den 24 Mars 1892.

Simon Nordström.

Clas Gustafsson.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1. Antal afdelningar öfver det normala höstterminen 1888.

Läroverk.	Klasser och linier.														Summa.				
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.				
A. Högre allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Norra latinläroverket	1	2	2	1	1	—	1	—	2	—	2	—	1	—	1	5	1	8	14
Södra „	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Realläroverket	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	6	—	6
Nya elementarskolan.....	—	1	—	1	—	1 $\frac{3}{4}$	1 $\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{3}{4}$	1	—	—	—	—	1	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$	7
Uppsala	1	1	1	—	1	—	1	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	3	—	2 $\frac{3}{4}$	5 $\frac{3}{4}$
Gefle	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Linköping	1	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	$\frac{3}{4}$	—	—	3	—	2 $\frac{3}{4}$	5 $\frac{3}{4}$
Norrköping.....	—	1	1	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	$\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$
Skara	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	3	3
Örebro.....	1	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	1	5
Vexjö	—	1	1	—	1	—	1	—	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	—	2	—	4 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{1}{4}$
Jönköping	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	4	6
Lund	1	1	1	—	1	—	1	—	1 $\frac{3}{4}$	—	1	—	1	—	1	3	—	6 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{3}{4}$
Malmö.....	1	2	2	1	1	1	1	—	—	—	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	—	5	2	3 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{1}{2}$
Karlskrona	—	1	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	1 $\frac{1}{2}$
Kristianstad	—	—	1	—	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$
Helsingborg	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborg:																			
Latinläroverket	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	1	—	2	1	—	8	9
Realläroverket	1	1	2	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4	6	—	10
Kalmar	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
Karlstad	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
Östersund	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Sundsvall	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Visby	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	10	19	21 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{4}$	3	11 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$	2	6 $\frac{1}{4}$	1	4	50 $\frac{1}{2}$	20 $\frac{1}{4}$	51	121 $\frac{1}{2}$
B. Femklassiga allmänna läroverk.																			
Stockholm:																			
Jakob	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Katarina	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Östermalm	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6
Eskilstuna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Karlshamn	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborg.....	1	1	1	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	$\frac{3}{4}$	—	3 $\frac{3}{4}$
Summa	3	7	5	1 $\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	1 $\frac{3}{4}$	—	16 $\frac{3}{4}$
Summornas summa	13	26	26 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{3}{4}$	4 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{4}$	3	11 $\frac{1}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{2}$	2	6 $\frac{1}{4}$	1	4	65 $\frac{1}{2}$	22	51	138 $\frac{1}{2}$

Anm. 1. Då vid något läroverk en årsafdelning varit delad i s. k. parallelafdelningar, har i tabellen utsatts det tal, hvarmed antalet öfverskjutit det normala, således 1 eller 2, allt efter som parallelafdelningarna varit 2 eller 3. Då en årsafdelning endast under en del af läsöfningarna varit delad i 2 parallelafdelningar, har utsatts ett bråk, som (approximatift) anger, huru stor del de timmar, under hvilka delning egt rum, utgjort af hela antalet timmar för läsöfning i enkel afdelning. Efter likartade grunder har förfarits, då antalet parallelafdelningar utgjort 2 under en del af läsöfningarna, men 3 under återstoden; således har då utsatts 1 + ett bråk.

Anm. 2. De här ofvan i tabellen upptagna antalen öfverskjutande afdelningar vid Nya elementarskolan i 5:e och 6:e klasserna bero delvis därpå, att hvar och en af dessa klasser är tvåårig, till följd hvaraf (såsom Tab. 4 närmare utvisar) dess 5:e klass, här ofvan förd endast till kolumnerna för kl. 5, motsvarar kl. 5 och 6:1 vid de andra läroverken samt dess 6:e klass, här ofvan förd endast till kolumnerna för kl. 6:2, motsvarar kl. 6:2 och 7:1 vid de andra läroverken.

Tab. 2. De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1888.

Anm. 1. Ordinarie och vikarierande eller t. f. lärare äro ej i sifferkolumnerna skilda.

2. Tecknet * (i kolumnerna för lärare i teckning och musik) utmärker, att undervisningen bestridits af en kvinna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Läroverk.	Rektorer.	Lektorer.	Adjunkter.	Extra lärare.	Öfningslärare i Teckning.	Musik.	Gymn. o. mål.-öfn.	Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
A. Högre allmänna läroverk.										
Anm. Ystads läroverk, ehuru enligt stat tillhörande de femklassiga läroverken, är här och i följande tabeller fördr till de högre; om anledningen se texten.										
Stockholm:										
Norra latinläroverket.....	1	7	8	{ 3 13	1	1	2	1	37	Kol. 4: Enligt stat 7 adj., men en kollega var under läsåret hit förflyttad från Katarina läroverk. — Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 8: En hufvudlärare o. 1 bitr., afönd af statsmedel. — Kol. 9: Särskild skriflärare.
Södra ".....	1	7	7	4	1	1	1	1	23	Kol. 9: Särskild skriflärare.
Realläroverket	1	4	7	{ 4 4	2	1	2	—	25	Kol. 5: Öfre raden afser e. o. lektorer. — Kol. 6: En ord. och en biträdande, afönd af statsmedel. — Kol. 7: Läraren (t. f.) därjemte ordinarie vid Södra latinläroverket — Kol. 8: En ord. och en biträdande (därjemte bitr. vid Norra latinlärov.), afönd af statsmedel.
Nya elementarskolan.....	1	7	11	1	1	1	1	1	24	Kol. 5: E. o. lektor. — Kol. 8: Undervisningen har bestridits af Gymn. Centr.-institutet. — Kol. 9: Särskild skriflärare.
Uppsala	1	7	16	2	1	1	2	—	30	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönd af statsmedel.
Gefle.....	1	7	9	3	*1	1	1	—	23	
Hudiksvall	1	4	7	—	1	1	1	—	15	
Linköping	1	7	14	4	1	1	1	—	29	
Norrköping	1	6	10	4	*1	1	1	—	24	
Vestervik.....	1	3	7	1	*1	1	1	—	15	Kol. 7: En af adjunkterna vikarierande musiklärare.
Skara	1	7	15	—	1	1	1	—	26	
Venersborg	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	
Strengnäs	1	7	6	—	*1	1	1	—	17	
Örebro	1	7	17	—	1	1	1	—	28	Kol. 4: Enligt stat 7 adjunkter, men en plats, hvars innehafvare åtnjöt tjänstledighet, var jemlikt K. Br. af den 16 Sept. 1887, likasom under förra läsåret, ej uppehållen af vikarie.
Nyköping.....	1	5	8	—	*1	1	1	—	17	
Vesterås	1	7	9	—	1	1	1	—	20	Kol. 4: Enligt stat 10 adjunkter, men en var under läsåret förflyttad till Helsingborgs läroverk.
Falun	1	5	11	—	1	1	1	—	20	
Vexjö	1	7	12	2	1	1	2	—	26	Kol. 8: En ordinarie och en biträdande, afönd af statsmedel.
Jönköping	1	7	13	6	1	1	1	1	31	Kol. 9: Särskild skriflärare.
Lund	1	7	15	6	1	1	1	—	32	Kol. 7: En af adjunkterna ordinarie musiklärare.
Malmö.....	1	6	14	8	2	1	1	—	33	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade såsom 1. — Kol. 6: En ord. och en bitr., afönd af statsmedel.
Karlskrona	1	6	10	3	1	1	1	—	23	
Kristianstad	1	5	10	1	1	1	1	—	20	Kol. 4: En af adjunkterna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Helsingborg	1	4	8	7	1	1	1	—	23	Kol. 4: Enligt stat 7 adjunkter, men en var under läsåret hit förflyttad från Vesterås läroverk.
Ystad	1	—	5	2	1	1	1	—	11	Kol. 5: Aföndade af staden.
Göteborg:										
Latinläroverket	1	7	11	6	1	1	1	—	28	
Realläroverket	1	4	9	{ 1 9	2	1	1	—	28	Kol. 5: Öfre raden en e. o. lektor. — Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, afönd af statsmedel.
Halmstad.....	1	5	7	1	1	1	1	—	17	Kol. 3: Enligt stat 4 lektorer, men en förut varande lektor vid läroverket återgick den 1 Juli 1888 på grund af upphördt rektorsförordnande till sin förra befattning, hvarigenom antalet blef 5. — Kol. 6: Dessutom en biträdande (tillika vik. gymn.-lär.), afönd dels af den ord. och dels af statsmedel.
Kalmar	1	7	14	—	1	1	1	—	25	Kol. 6: En ordinarie och en biträdande, afönd af statsmedel.
Karlstad	1	7	9	5	2	1	1	—	26	
Hernösand	1	6	7	—	1	1	1	—	17	
Östersund	1	5	8	1	1	1	1	—	18	
Umeå	1	5	8	2	1	1	1	—	19	Kol. 6: En af lektorerna ordinarie teckningslärare.
Luleå	1	4	6	—	*1	1	1	—	14	Kol. 7: En vikarierande adjunkt vik. musiklärare; dessutom en biträdande musiklärare (tillika vik. lektor).
Sundsvall	1	4	6	—	1	1	—	—	13	Kol. 8: Till följd af eldsvådan den 25 Juni 1888 voro med Kungl. Maj:ts medgifvande gymnastiköfningarna inställda.
Visby	1	5	10	—	*1	1	1	—	19	
Summa	36	203	354	103	40	36	39	4	815	

Tab. 2 (forts.) De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfn.			
B. Femklassiga allmänna läroverk.									
Stockholm:									
Jakob.....	1	6	2	1	1	1	—	12	Kol. 7: Gymn. Central-institutet.
Katarina	1	6	1	1	1	1	—	11	Kol. 3: Enligt stat 7 kolleger, men en var under läsåret förflyttad till Norra latinläroverket. — Kol. 4: En extra lärare med inskränkt tjänstgöringsskyldighet (12 timmar). — Kol. 5: Läraren (t. f.) därjemte ord. teckningslärare vid Nya elem.-skolan.
Östermalm.....	1	7	7	1	1	1	1	19	Kol. 5: Samma lärare som vid Jakobs läroverk, på båda ställena tillförordnad. — Kol. 8: Särskild skrifflärare.
Norrtelje	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 5 o. 7: Vik. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Enköping	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 5: Dessutom 1 biträdande lärarinna, aflönad af den ordinarie.
Söderhamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Eksjö	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 7: En af kollegerna ordinarie gymnastiklärare.
Vadstena	1	5	—	1	1	1	—	9	
Mariestad	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Borås	1	5	—	1	1	1	—	9	
Lidköping	1	5	—	1	*1	1	—	9	
Skövde	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Eskilstuna.....	1	5	1	*1	1	1	—	10	
Arboga	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En af kollegerna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Karlshamn	1	6	1	1	1	1	—	11	Kol. 3: Enligt stat 5 kolleger, men en kollega var under läsåret hit förflyttad från Ronneby läroverk.
Landskrona	1	5	—	1	1	1	—	9	Kol. 2: Rektor med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1.
Uddevalla	1	5	—	*1	1	1	—	9	Kol. 3: En af kollegerna med minskad tjänstgöring och hans vikarie äro här räknade som 1. — Kol. 6: En af kollegerna vik. musiklärare.
Göteborg	1	5	4	*1	1	1	—	13	
Oskarshamn	1	5	—	*1	1	1	—	9	
Kristinehamn	1	5	—	1	1	1	—	9	
Piteå	1	5	—	1	1	1	—	9	
Haparanda.....	1	4	—	1	1	1	—	8	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Summa	22	114	16	22	22	22	1	219	

Tab. 2 (forts.). De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Läroverk.	Rektorer.	Kolleger.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Öfrige.	Summa.	Anmärkingar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfvar.			
C. Treklassiga allmänna läroverk.									
Söderköping	1	2	1	*1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af donationsmedel och staden. — Kol. 6: T. f. rektor t. f. musiklärare.
Vimmerby	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Alingsås	1	2	—	*1	1	1	—	6	Kol. 7: En af kollegerna ordinarie gymnastiklärare.
Falköping	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden.
Askersund	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Samma person t. f. lärare i teckning och gymnastik.
Sala	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Vernamo	1	1	—	1	1	1	—	5	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men en ledig plats var i anseende till det ringa lärjungeantalet ej uppehållen af vikarie. — Kol. 5: Kollegan t. f. teckningslärare.
Sölvesborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En t. f. kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 7: T. f. rektor t. f. gymnastiklärare.
Ronneby	1	1	—	1	1	1	—	5	Kol. 3: Enligt stat 2 kolleger, men en var i anseende till det ringa lärjungeantalet under läsåret förflyttad till Karlsbarns läroverk. — Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Trelleborg	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: Rektor t. f. teckningslärare.
Engelholm	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En af kollegerna t. f. teckningslärare.
Varberg	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden.
Marstrand	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Strömstad	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5: En kollega t. f. teckningslärare. — Kol. 7: En t. f. kollega vik. gymnastiklärare.
Åmål	1	2	—	1	1	1	—	6	Kol. 5 o. 7: Ord. gymnastikläraren t. f. teckningslärare.
Filipstad	1	2	1	1	1	1	—	7	Kol. 4: Afönad af staden. — Kol. 6: En af kollegerna t. f. musiklärare.
Arvika	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Skellefteå	1	2	2	*1	*1	1	—	8	Kol. 4: Afönade af staden och enskilde. — Kol. 5 o. 6: Samma person ord. lärarinna i teckning och musik.
Örnsköldsvik	1	2	—	*1	1	1	—	6	
Summa	19	36	6	19	19	19	—	118	

Tab. 2 (forts.). De tjänstgörande lärarnes antal höstterminen 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Läroverk.	Rektorer.	Kollegor.	Extra lärare.	Öfningslärare i			Summa.	Anmärkningar.
				Teckning.	Musik.	Gymn. o. mil.-öfnar.		
D. Tvåklassiga pedagogier.								
Hjo.....	1	1	—	—	*1	1	4	
Södertelje	1	1	1	1	1	1	6	Kol. 4: Aföfnad af staden.
Köping	1	1	—	1	1	1	5	Kol. 3: Dessutom 1 timlärare med 2 timmar i veckan.
Nora	1	1	—	—	1	1	4	
Hedemora	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 7: Kollegan t. f. gymnastiklärare.
Grenna	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: Kollegan har äfven undervisat i teckning.
Kungelf.....	1	1	—	—	1	1	4	Kol. 5: T. f. kollegan har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Samma person t. f. lärare i musik och gymnastik.
Kungsbacka	1	1	—	—	1	1	4	
Borgholm	1	1	—	—	1	1	4	
Summa	9	9	1	2	9	9	39	
E. Enklassiga pedagogier.								
Öregrund	1	—	—	—	—	—	1	Kol. 5: T. f. pedagogen har äfven undervisat i teckning. — Kol. 6 o. 7: Stadens folkskolelärare har undervisat i musik och gymnastik.
Ulricehamn	1	—	—	—	—	—	1	
Mariefred	1	—	—	—	—	—	1	
Lindesberg	1	—	—	—	—	—	1	
Säter	1	—	—	—	—	—	1	
Simrishamn	1	—	1	—	1	—	3	Kol. 4: Aföfnad af stadens sparbank. — Kol. 5 o. 7: Extra läraren har äfven undervisat i teckning och gymnastik. — Kol. 6: Undervisningen åligger stadens kantor.
Falkenberg	1	—	—	—	—	—	1	
Laholm	1	—	—	—	—	—	1	
Mönsterås	1	—	—	—	—	—	1	
Summa	9	—	1	—	1	—	11	

Sammandrag.

Se texten.

Tab. 3. Fördelning efter ålder af de lärare, som inträdt i högre lönegrad från och med den 1 Juli 1888 till och med den 30 Juni 1889.

Anm. 1. Tiden för inträdet i högre lönegrad är räknad från och med den 1 Januari 1889, utom för 1 i kol. 2 och 1 i kol. 7 (se texten).

2. Åldern är utan vidare hänsyn till månad och dag städse beräknad såsom skillnad mellan födelseåret och det år, i hvilket inträdesdagen infaller.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Ålder.	Rektorer vid					Lektorer,				Adjunkter och Kolleger,				Öfningslärare vid högre allmänna läroverk i						
	högre	5-kl.	3-kl.	2-kl. pedagogier,										Teckning,		Musik,		Gymn. o. mil- öfningar,		
	s o m i n t r ä d t i l ö n e g r a d e n :																			
	2.	2.	2.	2.	3.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	4.	5.	2.	3.	2.	3.	2.	3.	
År																				
29.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34.....	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
35.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
37.....	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
38.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
39.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	
40.....	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	
41.....	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	
42.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	
43.....	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	
44.....	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	
45.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	4	—	—	1	—	—	—	—	
46.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	
47.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	
48.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
49.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	
51.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
52.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	
53.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
54.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
55.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
56.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	
57.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
58.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
59.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
60.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
61.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
62.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
63.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
64.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
65.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
66.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Summa	1	—	—	—	—	12	8	3	3	11	35	12	19	1	1	1	1	1	1	

Tab. 4. Lärjungarnes antal

Anm. Att vid ett läroverk en klass saknas på grund af läroverkets organisation är betecknad med —.

Lär verk.		N ä r v a r a n d e l ä r -														
		K l a s s e r o c h l i n i e r.														
		1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2	
		Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.
A. Högre all-																
Stockholm:																
1	Norra latinläroverket	70	108	103	54	51	31	57	—	67	—	54	—	46	—	37
2	Södra	47	71	50	39	27	25	20	—	22	—	20	—	28	—	10
3	Realläroverket	36	35	34	35	—	28	—	73	—	49	—	54	—	50	—
4	Nya elementarskolan ¹⁾	34	47	37	42	—	14	15	28	16	18	10	15	13	5	10
5	Uppsala	53	64	67	22	27	8	36	6	41	9	27	5	26	7	16
6	Gefle	34	62	40	23	17	20	14	11	19	2	19	9	13	5	15
7	Hudiksvall	15	19	24	10	16	2	12	2	9	1	4	—	6	—	5
8	Linköping	36	47	48	16	29	19	35	6	34	8	20	3	35	4	19
9	Norrköping	35	58	61	33	17	18	21	12	24	7	17	4	8	3	15
10	Vestervik	18	19	25	26	6	23	6	17	—	17	—	8	—	8	—
11	Skara	29	32	32	20	20	9	34	5	48	5	38	5	31	6	31
12	Venersborg	18	18	25	17	7	7	18	4	15	11	7	4	15	2	12
13	Strengnäs	9	19	10	8	8	0	9	2	12	0	6	—	16	—	14
14	Örebro	56	72	66	42	20	18	19	10	34	8	24	10	16	6	22
15	Nyköping	14	30	33	11	18	9	15	8	15	2	14	—	8	—	16
16	Vesterås	31	33	26	11	19	4	21	4	20	2	13	—	20	—	18
17	Falun	25	28	31	20	17	12	12	2	16	2	10	2	12	6	10
18	Vexjö	30	41	44	7	33	1	29	—	37	—	27	—	42	—	24
19	Jönköping	25	47	51	30	58	12	48	17	65	5	37	5	31	5	30
20	Lund	40	42	60	15	39	16	52	7	48	4	50	7	27	7	42
21	Malmö	69	86	92	38	39	35	46	4	21	2	37	3	33	2	23
22	Karlskrona	35	50	36	24	19	22	15	15	11	7	13	6	13	6	12
23	Kristianstad	16	37	47	13	29	13	25	2	23	1	16	—	17	—	16
24	Helsingborg	27	70	57	31	21	15	26	10	25	2	25	7	15	3	13
25	Ystad	29	33	25	10	9	10	10	2	16	—	—	—	—	—	—
Göteborg:																
26	Latinläroverket	35	40	65	—	53	—	47	—	56	—	48	—	38	—	52
27	Realläroverket	70	70	91	90	—	75	—	52	—	18	—	30	—	16	—
28	Halmstad	32	33	34	18	23	8	24	—	15	—	14	—	10	—	13
29	Kalmar	33	70	38	19	31	13	25	5	32	1	21	3	23	1	24
30	Karlstad	31	60	34	27	25	23	35	8	36	4	27	4	23	4	17
31	Hernösand	24	27	35	6	17	6	20	—	18	—	17	—	20	—	10
32	Östersund	20	29	31	15	21	4	17	2	13	0	12	—	11	—	17
33	Umeå	8	11	17	3	10	2	18	2	17	5	16	4	15	2	17
34	Luleå	19	17	14	5	7	1	15	0	20	0	15	—	12	—	8
35	Sundsvall	23	26	32	18	3	19	1	9	—	4	—	3	—	6	—
36	Visby	41	27	24	16	15	12	5	5	13	1	5	1	5	0	7
Summa		1,167	1,578	1,539	814	751	534	802	330	858	195	663	192	628	154	575

¹⁾ Jemlikt särskilda uppgifter af rektor vid Nya elementarskolan äro lärjungarne i dess 5:e klass här fördelade på kl. 5 och 6:1 samt lärjungarne i dess 6:e

höstterminen 1888.

Att däremot en klass saknas genom fullständig brist på lärjungar är betecknad med 0.

j u n g a r.				Från- varande lärjungar.	S ä r s k i l d f ö r d e l n i n g a f L. 6—7.											
S u m m a.					L. 6:1		L. 6:2		L. 7:1		L. 7:2		S u m m a.			
Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Icke- greker.	Greker.	Summa.	
281	85	312	678	1	59	8	45	9	43	3	27	10	174	30	204	1
168	64	127	359	0	18	4	10	10	20	8	7	3	55	25	80	2
105	289	—	394	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
118	122	64	304	0	16	—	6	4	11	2	10	0	43	6	49	4
184	57	173	414	5	33	8	18	9	18	8	11	5	80	30	110	5
136	70	97	303	1	12	7	15	4	9	4	8	7	44	22	66	6
58	15	52	125	0	7	2	0	4	3	3	2	3	12	12	24	7
131	56	172	359	15	20	14	15	5	17	18	11	8	63	45	108	8
154	77	102	333	3	16	8	13	4	3	5	9	6	41	23	64	9
62	99	12	173	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
93	50	202	345	3	28	20	24	14	18	13	15	16	85	63	148	11
61	45	74	180	5	11	4	5	2	8	7	6	6	30	19	49	12
38	10	65	113	3	6	6	2	4	9	7	12	2	29	19	48	13
194	94	135	423	?	20	14	22	2	14	2	14	8	70	26	96	14
77	30	86	193	4	13	2	7	7	6	2	13	3	39	14	53	15
90	21	111	222	2	12	8	5	8	14	6	7	11	38	33	71	16
84	44	77	205	?	15	1	7	3	6	6	6	4	34	14	48	17
115	8	192	315	4	23	14	15	12	30	12	13	11	81	49	130	18
123	74	269	466	?	46	19	25	12	25	6	19	11	115	48	163	19
142	56	258	456	9	30	18	29	21	9	18	17	25	85	82	167	20
247	84	199	530	1	19	2	28	9	24	9	19	4	90	24	114	21
121	80	83	284	2	6	5	8	5	9	4	8	4	31	18	49	22
100	29	126	255	0	18	5	10	6	9	8	13	3	50	22	72	23
154	68	125	347	9	19	6	18	7	8	7	8	5	53	25	78	24
87	22	35	144	?	12	4	—	—	—	—	—	—	12	4	16	25
140	—	294	434	?	32	24	28	20	20	18	33	19	113	81	194	26
231	281	—	512	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
99	26	99	224	1	9	6	10	4	3	7	8	5	30	22	52	28
141	42	156	339	11	17	15	15	6	14	9	10	14	56	44	100	29
125	70	163	358	8	28	8	19	8	19	4	11	6	77	26	103	30
86	12	102	200	?	14	4	13	4	10	10	4	6	41	24	65	31
80	21	91	192	10	9	4	11	1	9	2	13	4	42	11	53	32
36	18	93	147	0	13	4	7	9	8	7	12	5	40	25	65	33
50	6	77	133	0	20	0	8	7	8	4	6	2	42	13	55	34
81	59	4	144	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
92	35	50	177	0	10	3	2	3	3	2	4	3	19	11	30	36
4,284	2,219	4,277	10,780	129 + ?	611	247	440	223	407	221	356	219	1,814	910	2,724	

klass på kl. 6:2 och 7:1; delningen i linier inträder vid läroverket först med dess 5:e klass och läsning af grekiska först med dess 6:e klass.

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1888.

L ä r o v e r k.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r.											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r.								S u m m a.				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
B. Femklassiga allmänna läroverk.													
Stockholm:													
Jakob.....	64	70	57	35	—	9	—	191	44	—	235	0	
Katarina	30	41	30	19	11	19	9	101	38	20	159	0	
Östermalm.....	70	77	100	70	25	34	24	247	104	49	400	0	
Norrtelje	10	12	6	4	3	4	2	28	8	5	41	2	
Enköping	10	12	11	6	3	1	1	33	7	4	44	0	
Söderhamn	26	17	19	12	0	12	1	62	24	1	87	1	
Eksjö	11	20	25	7	14	2	8	56	9	22	87	2	
Vadstena	14	8	13	3	6	4	9	35	7	15	57	1	
Mariestad	18	22	14	12	0	6	3	54	18	3	75	?	
Borås	29	28	15	10	6	2	4	72	12	10	94	0	
Lidköping	20	12	14	15	1	9	0	46	24	1	71	2	
Skövde	24	28	24	7	10	5	2	76	12	12	100	?	
Eskilstuna.....	30	41	21	4	6	0	5	92	4	11	107	?	
Arboga	13	12	17	11	4	9	5	42	20	9	71	0	
Karlshamn	32	43	43	29	12	11	11	118	40	23	181	0	
Landskrona	17	15	22	18	3	9	4	54	27	7	88	?	
Uddevalla	31	29	25	21	12	8	7	85	29	19	133	0	
Göteborg	70	70	60	33	7	9	5	200	42	12	254	?	
Oskarshamn	18	16	11	6	—	12	—	45	18	—	63	?	
Kristinehamn	19	27	16	12	1	6	6	62	18	7	87	2	
Piteå	13	22	14	4	3	2	4	49	6	7	62	0	
Haparanda.....	10	9	7	3	1	3	1	26	6	2	34	0	
Summa	579	631	564	341	128	176	111	1,774	517	239	2,530	10 + ?	

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1888.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .											Från- varande lärjungar.	
	K l a s s e r o c h l i n i e r .								S u m m a .				
	1	2	3	4		5		Gemens. linie.	Real- linie.	Latin- linie.	Summa.		
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.						
C. Treklassiga allmänna läroverk.													
Söderköping	17	13	10	8	3	—	—	40	8	3	51	?	
Vimmerby	7	7	11	—	—	—	—	25	—	—	25	0	
Alingsås	23	18	14	—	—	—	—	55	—	—	55	0	
Falköping	23	14	9	—	8	—	4	46	—	12	58	?	
Askersund	7	11	11	—	—	—	—	29	—	—	29	0	
Sala	10	19	13	—	—	—	—	42	—	—	42	0	
Vernamo	1	1	8	—	—	—	—	10	—	—	10	?	
Sölvesborg	9	8	10	—	—	—	—	27	—	—	27	0	
Ronneby	0	7	4	—	—	—	—	11	—	—	11	?	
Trelleborg	13	4	10	—	—	—	—	27	—	—	27	?	
Engelholm	18	24	11	—	9	—	—	53	—	9	62	?	
Varberg	20	19	21	7	0	4	0	60	11	0	71	0	
Marstrand	13	9	5	—	—	—	—	27	—	—	27	?	
Strömstad	14	15	15	—	—	—	—	44	—	—	44	?	
Åmål	6	11	12	—	—	—	—	29	—	—	29	0	
Filipstad	11	7	11	9	0	—	—	29	9	0	38	0	
Arvika	17	26	14	—	—	—	—	57	—	—	57	0	
Skellefteå	9	7	7	6	2	1	4	23	7	6	36	?	
Örnsköldsvik	15	13	8	—	—	—	—	36	—	—	36	?	
Summa	233	233	204	30	22	5	8	670	35	30	735	0 + ?	

Tab. 4 (forts.). Lärjungarnes antal höstterminen 1888.

Läroverk.	Närvarande lärjungar.				Frånvarande lärjungar.
	Klasser.			Summa.	
	1	2	3		

D. Tvåklassiga pedagogier.					
Hjo.....	3	7	—	10	?
Södertelje	15	18	13	46	0
Köping	22	10	—	32	1
Nora	21	12	—	33	?
Hedemora	5	7	—	12	1
Grenna	5	2	—	7	?
Kungelf.....	15	4	—	19	?
Kungsbacka	7	8	—	15	0
Borgholm	9	10	—	19	0
Summa	102	78	13	193	2 + ?

Läroverk.	Närvarande lärjungar.	Summa.	Frånvarande lärjungar.
-----------	--------------------------	--------	---------------------------

E. Enklassiga pedagogier.					
Öregrund.....	11	11	?		
Ulricehamn	I. 4	II. 2	6	?	
Mariefred.....	10	10	?		
Lindesberg	I. 4	II. 15	19	?	
Säter	8	9	17	1	
Simrishamn	I. 14	II. 15	III. 4	33	2
Falkenberg	15	15	1		
Laholm	25	25	?		
Mönsterås	11	11	0		
Summa	147	147	4 + ?		

Södertelje: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro äfven i nedanstående sammandrag 13 lärjungar förda till 3:e klassen.

Köping : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.

Nora : D:o d:o.

Hedemora: Hvardera klassen i vissa ämnen delad i 2 å 3 lexlag.

Kungelf : Hvardera klassen delad i en nedre och en öfre afdelning.

Borgholm: Andra klassen i vissa ämnen delad i en nedre och en öfre afdelning.

Öregrund : I de flesta ämnen 2—4 lexlag.

Mariefred : I vissa ämnen 2 å 3 lexlag.

Simrishamn: Emedan för undervisningens utsträckning en extra lärare under läsåret varit anställd, äro i nedanstående sammandrag 19 lärjungar förda till 2:a klassen.

Falkenberg : I vissa ämnen 2 å 3 lexlag.

Laholm : Lärjungarne hafva under läsåret varit delade på tre afdelningar.

Sammandrag.

Läroverk.	N ä r v a r a n d e l ä r j u n g a r .																	Från- varande lärjungar.		
	K l a s s e r o c h l i n i e r .														S u m m a .					
	1	2	3	4		5		6:1		6:2		7:1		7:2		Gemens. linie.	Real- linie.		Latin- linie.	Summa.
	Gemensam linie.			R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
36 högre.....	1,167	1,578	1,539	814	751	534	802	330	858	195	663	192	628	154	575	4,284	2,219	4,277	10,780	129 + ?
22 femklassiga	579	631	564	341	128	176	111	—	—	—	—	—	—	—	—	1,774	517	239	2,530	10 + ?
19 treklassiga	233	233	204	30	22	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—	670	35	30	735	0 + ?
Summa	1,979	2,442	2,307	1,185	901	715	921	330	858	195	663	192	628	154	575	6,728	2,771	4,546	14,045	139 + ?
9 tvåklassiga pedagogier ...	102	78	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	—	—	193	2 + ?
9 enklassiga » ...	128	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147	—	—	147	4 + ?
Summa	2,209	2,539	2,320	1,185	901	715	921	330	858	195	663	192	628	154	575	7,068	2,771	4,546	14,385	145 + ?

Anm. Såsom tabellens föregående afdelningar närmare upplysa, saknas uppgifter om antalen frånvarande lärjungar vid 7 högre, 6 femklassiga och 10 treklassiga allmänna läroverk samt vid 4 tvåklassiga och 5 enklassiga pedagogier.

Tab. 5. Antal lärjungar höstterminen 1888 i 7:e latinklassen, hvilka undervisats i grekiska och tillika deltagit i den frivilliga undervisningen i engelska och hebreiska.

L ä r o v e r k.	Nedre 7:e klassen.					Öfre 7:e klassen.					Summa för 7:1 och 7:2.				
	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.	Lärjungar, som undervisats i				Hela antalet s. k. Greker.
	både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.		både engelska och hebreiska.	endast engelska.	endast hebreiska.	både språken eller ettdera.	
Stockholm:															
Norra latinläroverket	—	2	—	2	3	—	6	—	6	10	—	8	—	8	13
Södra »	1	2	4	7	8	—	—	—	—	3	1	2	4	7	11
Nya elementarskolan	—	2	—	2	2	—	—	—	—	0	—	2	—	2	2
Uppsala	1	7	—	8	8	—	2	1	3	5	1	9	1	11	13
Gefle	1	2	—	3	4	1	—	—	1	7	2	2	—	4	11
Hudiksvall	—	—	—	—	3	—	2	—	2	3	—	2	—	2	6
Linköping	5	8	1	14	18	1	—	1	2	8	6	8	2	16	26
Norrköping	—	1	4	5	5	—	6	—	6	6	—	7	4	11	11
Skara	4	8	1	13	13	2	1	3	6	16	6	9	4	19	29
Venersborg	—	7	—	7	7	—	3	—	3	6	—	10	—	10	13
Strengnäs	2	4	—	6	7	—	—	—	—	2	2	4	—	6	9
Örebro	—	2	—	2	2	—	1	1	2	8	—	3	1	4	10
Nyköping	—	2	—	2	2	1	2	—	3	3	1	4	—	5	5
Vesterås	2	4	—	6	6	4	6	—	10	11	6	10	—	16	17
Falun	—	1	1	2	6	2	1	1	4	4	2	2	2	6	10
Vexjö	3	3	5	11	12	2	1	—	3	11	5	4	5	14	23
Jönköping	1	5	—	6	6	—	2	3	5	11	1	7	3	11	17
Lund	7	4	4	15	18	3	10	—	13	25	10	14	4	28	43
Malmö	4	4	1	9	9	—	2	—	2	4	4	6	1	11	13
Karlskrona	1	2	—	3	4	—	2	—	2	4	1	4	—	5	8
Kristianstad	3	5	—	8	8	—	3	—	3	3	3	8	—	11	11
Helsingborg	2	3	—	5	7	—	—	—	—	5	2	3	—	5	12
Göteborg	4	9	—	13	18	—	—	—	—	19	4	9	—	13	37
Halmstad	—	5	—	5	7	—	—	—	—	5	—	5	—	5	12
Kalmar	—	4	—	4	9	—	4	1	5	14	—	8	1	9	23
Karlstad	4	—	—	4	4	—	1	1	2	6	4	1	1	6	10
Hernösand	1	8	1	10	10	—	5	—	5	6	1	13	1	15	16
Östersund	1	1	—	2	2	—	—	—	—	4	1	1	—	2	6
Umeå	—	6	—	6	7	—	2	—	2	5	—	8	—	8	12
Luleå	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	6
Visby	2	—	—	2	2	3	—	—	3	3	5	—	—	5	5
Summa	49	111	22	182	221	19	62	12	93	219	68	173	34	275	440

Tab. 6. Antal lärjungar höstterminen 1888, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benvävnaden.	Missbildning.	Termbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
1:o. Efter läroverk.																
A. Högre allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Norra latinlärov....	—	1	11	1	5	3	8	1	1	—	—	31	27	58	678	Kol. 14: Däraf 2 utan uppgifven orsak.
Södra »	1	1	5	3	—	9	6	1	6	9	6	47	8	55	359	
Realläroverket.....	5	—	2	12	3	3	13	—	5	4	3	50	44	94	394	
Nya elem.-skolan....	—	—	7	—	2	2	3	—	3	—	—	17	8	25	304	
Uppsala	—	2	9	2	1	2	4	2	6	1	—	29	21	50	414	
Gefle.....	—	—	4	1	—	1	4	—	7	—	—	17	16	33	303	
Hudiksvall	—	—	2	—	—	—	3	—	1	1	—	7	3	10	125	
Linköping	—	—	2	3	—	1	6	—	3	—	—	15	17	32	359	
Norrköping	—	—	5	4	—	—	3	—	7	12	—	31	16	47	333	
Vestervik.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	8	173	
Skara	—	1	1	1	—	1	2	2	5	4	1	18	35	53	345	Kol. 15: Dessutom 5, som deltagit endast i fristående öfningar.
Venersborg	—	1	4	—	—	—	2	—	6	1	—	14	14	28	180	
Strengnäs	2	3	1	1	—	1	4	1	3	3	2	21	9	30	113	Kol. 14: Däraf 1 utan uppgifven orsak.
Örebro	—	1	11	7	—	1	12	3	9	3	15	62	20	82	423	
Nyköping.....	—	—	4	—	—	5	2	2	—	—	—	13	16	29	193	Kol. 14: Däraf 1 utan uppgifven orsak.
Vesterås	—	—	2	—	1	—	6	—	3	—	—	12	15	27	222	
Falun	—	—	7	—	1	1	2	—	9	—	—	20	13	33	205	
Vexjö	—	1	7	4	—	—	1	6	2	9	—	30	20	50	315	Kol. 13: Af de befriade deltog 4 i fristående öfningar.
Jönköping	2	—	9	—	1	2	7	—	10	5	—	36	33	69	466	
Lund	4	—	15	3	—	3	11	1	8	1	—	46	45	91	456	
Malmö	—	1	3	2	—	1	7	1	3	2	—	20	22	42	530	
Karlskrona	—	—	1	1	1	1	2	1	1	1	—	9	18	27	284	Kol. 15: Dessutom 4 delvis befriade.
Kristianstad	—	1	3	—	—	2	2	2	7	—	—	17	14	31	255	
Helsingborg.....	—	2	11	1	1	—	3	5	4	9	—	36	15	51	347	Kol. 14: Däraf 2 utan uppgifven orsak.
Ystad	—	1	1	2	—	—	1	—	2	—	—	7	—	7	144	
Göteborg:																
Latinläroverket ..	—	—	9	12	—	—	8	3	9	5	2	48	47	95	434	Kol. 14: Däraf 1 befriad af rektors.
Realläroverket.....	1	1	14	5	5	—	13	1	11	22	—	73	13	86	512	
Halmstad.....	—	—	3	1	—	2	3	1	3	—	—	13	13	26	224	
Kalmar	1	—	17	4	—	—	5	4	8	8	3	50	15	65	339	
Karlstad	—	2	6	—	2	—	11	—	—	2	—	23	21	44	358	Kol. 14: Däraf 3 för lång skolväg.
Hernösand	—	—	—	—	—	—	5	—	4	—	—	9	10	19	200	
Östersund	—	—	3	2	3	3	6	—	2	1	—	20	14	34	192	
Umeå	—	—	3	1	—	1	3	1	2	2	2	15	15	30	147	
Luleå	—	1	1	1	—	—	4	—	1	—	—	8	5	13	133	Kol. 15: Dessutom 9 delvis befriade.
Sundsvall	Gymnastiköfningarna under läsåret inställda (se texten).															
Visby	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	5	6	11	177	
Summa	16	20	188	74	26	45	172	38	152	105	34	870	615	1,485	10,636	

Anm. Af de i kol. 14 upptagna hafva 605 räknats såsom befriade af den orsak, att de tillhörde öfre 7:e klassen; jfr texten.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1888, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarne.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrägts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				
B. Femklassiga allmänna läroverk.																
Stockholm:																
Jakob	1	—	2	1	—	4	1	—	2	1	—	12	6	18	235	Kol. 14: Boende utom staden.
Katarina	2	—	—	1	—	—	1	—	4	1	4	13	—	13	159	
Östermalm	—	2	3	3	—	3	5	4	3	1	5	29	—	29	400	
Norrtelje	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	41	
Enköping.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	44	
Söderhamn	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	4	—	4	87	Kol. 15: Dessutom 1 delvis befriad.
Eksjö	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	87	
Vadstena.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	
Mariestad	—	—	1	1	2	—	2	1	3	2	—	12	—	12	75	
Borås	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	3	—	3	94	
Lidköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	71	
Sköfde	—	—	—	1	—	—	1	1	2	2	—	7	—	7	100	
Eskilstuna	—	—	3	1	—	—	2	1	3	—	—	10	—	10	107	
Arboga.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	Kol. 15: 11 hafva deltagit endast i vissa öfningar.
Karlshamn	—	1	—	5	—	—	3	—	1	—	—	10	—	10	181	Kol. 15: Dessutom 5 delvis befriade.
Landskrona.....	—	1	—	—	—	—	—	1	3	—	—	5	—	5	88	
Uddevalla	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	—	5	—	5	133	
Göteborg	—	3	2	2	1	—	—	1	3	2	—	14	—	14	254	
Oskarshamn.....	—	—	3	—	—	—	—	—	3	1	—	7	—	7	63	
Kristinehamn	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	5	1	6	87	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 3 delvis befriade.
Piteå	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	4	62	Kol. 15: Dessutom 3 delvis befriade.
Haparanda	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	3	34	
Summa	3	7	20	17	5	8	21	14	33	12	9	149	7	156	2,530	

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1888, som på grund af sjukdomsorsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarne.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedräfts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och bensystemet.	Missbildning.	Tarmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	Summa.				
C. Treklassiga allmänna läroverk.																
Söderköping	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	51	Kol. 15: Dessutom 3 delvis befriade.
Vimmerby	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	2	25	
Alingsås	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	Kol. 15: Dessutom 3, som deltagit endast i fristående öfningar.
Falköping	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	58	
Askersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Sala	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	3	—	3	42	
Vernamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Ronneby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Trelleborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	
Engelholm	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	—	3	62	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Varberg	—	—	3	2	—	—	1	2	2	—	—	10	—	10	71	
Marstrand	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	3	—	3	27	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Strömstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	
Amål	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	29	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Filipstad	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	4	—	4	38	
Arvika	—	1	—	—	—	—	2	—	1	4	—	8	—	8	57	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Skellefteå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	36	
Örnsköldsvik	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	36	Kol. 15: 1 befriad från redskapsgymnastik.
Summa	—	1	4	5	—	—	8	3	11	9	1	42	—	42	735	
D. Tvåklassiga pedagogier.																
Hjo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Södertelje	—	—	4	1	—	—	2	—	1	—	—	8	—	8	46	
Köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Nora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	
Hedemora	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	12	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Grenna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	
Kungälf	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Kungsbacka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	
Borgholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	19	Kol. 14: Boende utom staden. — Kol. 15: Dessutom 1 befriad från redskapsgymnastik.
Summa	—	—	4	1	—	—	3	—	1	1	—	10	1	11	193	

Ann. Bland de enklassiga pedagogierna förekom gymnastik endast vid Öregrund och Simrishamn. Af Öregrunds 11 lärjungar var ingen befriad; angående Simrishamns 33 lärjungar saknas närmare uppgift i detta hänseende.

Tab. 6 (forts.). Antal lärjungar höstterminen 1888, som på grund af sjukdoms-
orsaker m. m. icke deltagit i gymnastiköfningarna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Läroverk.	S j u k d o m a r.												Andra orsaker.	Summa i öfningarna icke deltagande lärjungar.	Hela antalet närvarande lärjungar.	Anmärkningar.
	I syn- och hörsel-organerna.	I nervsystemet.	I cirkulations-organerna.	I andedrägts-organerna.	I matsmältnings-organerna.	I urin- och köns-organerna.	I rörelseorganerna och benystemet.	Missbildning.	Farmbräck.	Allmän svaghet.	Andra sjukdomar.	S u m m a.				

Sammandrag.

Högre allmänna läroverk ...	16	20	188	74	26	45	172	38	152	105	34	870	615	1,485	10,636
Femkl. » » ...	3	7	20	17	5	8	21	14	33	12	9	149	7	156	2,530
Trekl. » » ...	—	1	4	5	—	—	8	3	11	9	1	42	—	42	735
Tvåklassiga pedagogier	—	—	4	1	—	—	3	—	1	1	—	10	1	11	193
Summa	19	28	216	97	31	53	204	55	197	127	44	1,071	623	1,694	14,094

2:o. Efter läroverks- och ålders-grupper.

Läroverks- o. ålders-grupper.																
Högre allm. läroverk:																
Under 15 år	6	10	63	33	14	25	85	14	97	64	18	429	5	434	6,543	
15 år eller däröfver	10	10	125	41	12	20	87	24	55	41	16	441	610	1,051	4,093	
Femklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	3	7	15	15	5	8	19	11	29	9	7	128	5	133	2,254	
15 år eller däröfver	—	—	5	2	—	—	2	3	4	3	2	21	2	23	276	
Treklassiga allm. läroverk:																
Under 15 år	—	1	4	4	—	—	8	2	9	8	1	37	—	37	686	
15 år eller däröfver	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1	—	5	—	5	49	
Tvåklassiga pedagogier:																
Under 15 år	—	—	4	1	—	—	3	—	1	1	—	10	1	11	190	
15 år eller däröfver	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Summa:																
Under 15 år	9	18	86	53	19	33	115	27	136	82	26	604	11	615	9,673	
15 år eller däröfver	10	10	130	44	12	20	89	28	61	45	18	467	612	1,079	4,421	
Summornas summa	19	28	216	97	31	53	204	55	197	127	44	1,071	623	1,694	14,094	

Tab. 7. Lärjungarnes flyttning år 1888 vid vårterminens slut och höstterminens början.

Anm. Stockholms Nya elementarskola och pedagogierna äro ej här inräknade; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vid vår-termins slut före flyttningen närr. lärjungar i afdelning, hvar- ifrån flyttning kan ske vid samma läroverk & samma linie.	Vårterminen.								Höstterminen.								Summor summa.
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen								Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen								
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			
A. Högre allmänna läroverk.																		
1.....	1,165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	1,456	—	66	637	10	93	2	—	808	—	12	143	—	33	—	—	188	996
3.....	1,499	—	25	766	2	105	1	—	899	11	6	244	—	40	2	—	303	1,202
R. 4.....	714	—	5	394	2	78	2	—	481	2	—	145	—	24	—	12	183	664
L. ».....	812	—	8	436	—	36	—	—	480	8	3	90	1	5	—	—	107	587
R. 5.....	410	—	6	322	—	63	—	—	391	—	1	106	1	14	—	7	129	520
L. ».....	822	—	7	483	1	59	—	—	550	2	4	99	—	15	—	2	122	672
6 o. 7.....	Se nästa sida under »Sammandrag».																	
Samtliga afdelningar	9,618	—	141	5,180	23	731	6	—	6,081	29	32	1,419	6	187	2	35	1,710	7,791
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1.....	579	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	590	—	17	299	—	60	—	—	376	—	13	65	3	17	—	—	98	474
3.....	517	—	9	268	—	58	—	—	335	1	3	108	—	15	—	—	127	462
R. 4.....	267	—	2	185	—	43	—	—	230	1	1	57	—	7	—	4	70	300
L. ».....	119	—	1	76	—	7	—	—	84	2	—	13	1	1	—	1	18	102
R. 5.....	—	—	—	93	—	27	1	—	121	—	1	41	—	6	—	—	48	169
L. ».....	—	—	—	67	—	11	—	—	78	—	—	20	—	4	—	—	24	102
Summa	2,072	—	29	988	—	206	1	—	1,224	4	18	304	4	50	—	5	385	1,609
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1.....	219	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	240	—	14	94	2	20	1	—	131	—	3	29	2	14	—	—	48	179
3.....	67	—	4	112	1	27	1	—	145	—	—	25	—	5	—	—	30	175
R. 4.....	9	—	1	19	—	4	—	—	24	—	—	6	—	—	—	—	6	30
L. ».....	12	—	—	13	—	2	—	—	15	—	1	6	—	1	—	—	8	23
R. 5.....	—	—	—	4	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	1	5
L. ».....	—	—	—	4	—	1	—	—	5	—	—	4	—	—	—	—	4	9
Summa	547	—	19	246	3	54	2	—	324	—	4	71	2	20	—	—	97	421

Tab. 7 (forts.). Lärjungarnes flyttning år 1888 vid vårterminens slut och höstterminens början.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vid vår- rens slut före flytt- ningen hvar Lär- jungar i afdelning, hvar- ifrån flytt- ning kan ske vid samma läroverk å samma linie.	Vårterminen.								Höstterminen.								Summornas summa.
		Lärjungar, som vid vårterminens slut flyttats till afdelningen								Lärjungar, som vid höstterminens början flyttats till afdelningen								
		efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	efter att hafva tillhört närmast lägre afdelning af samma linie följande antal terminer.						från annan linie.	Summa.	
		0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			0.	1.	2.	3.	4.	5 eller flere.			
Sammandrag.																		
1.....	1,963	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.....	2,286	—	97	1,030	12	173	3	—	1,315	—	28	237	5	64	—	—	334	1,649
3.....	2,083	—	38	1,146	3	190	2	—	1,379	12	9	377	—	60	2	—	460	1,839
R. 4.....	990	—	8	598	2	125	2	—	735	3	1	208	—	31	—	16	259	994
L. ».....	943	—	9	525	—	45	—	—	579	10	4	109	2	7	—	1	133	712
R. 5.....	410	—	6	419	—	90	1	—	516	—	2	148	1	20	—	7	178	694
L. ».....	822	—	7	554	1	71	—	—	633	2	4	123	—	19	—	2	150	783
R. 6:1.....	251	—	7	194	—	26	—	—	227	2	—	48	—	4	—	4	58	285
L. » B (Icke-greker).....	568	—	2	303	2	62	—	—	369	—	—	92	1	14	—	2	109	478
» » A (Greker).....	246	—	3	163	3	9	—	—	178	—	—	18	—	2	—	2	22	200
R. 6:2.....	195	—	2	121	1	15	—	—	139	1	1	39	—	2	—	1	44	183
L. » B.....	447	—	—	250	—	61	—	—	311	—	2	94	—	12	—	2	110	421
» » A.....	233	—	—	166	1	21	—	—	188	—	1	24	—	3	—	—	28	216
R. 7:1.....	156	—	2	105	1	12	—	—	120	1	—	39	—	2	—	1	43	163
L. » B.....	407	—	4	233	—	28	—	—	265	—	1	86	—	1	—	2	90	355
» » A.....	237	—	1	167	—	8	1	—	177	—	—	30	—	3	—	—	33	210
R. 7:2.....	—	—	2	91	—	8	—	—	101	1	—	25	—	1	—	—	27	128
L. » B.....	—	—	1	198	—	29	—	—	228	—	—	69	—	7	—	—	76	304
» » A.....	—	—	—	151	—	18	—	—	169	1	1	28	3	5	—	—	38	207
Gemensamma linien.....	6,332	—	135	2,176	15	363	5	—	2,694	12	37	614	5	124	2	—	794	3,488
Reallinien.....	2,002	—	27	1,528	4	276	3	—	1,838	8	4	507	1	60	—	29	609	2,447
Latinlinien.....	3,903	—	27	2,710	7	352	1	—	3,097	13	13	673	6	73	—	11	789	3,886
Summa	12,237	—	189	6,414	26	991	9	—	7,629	33	54	1,794	12	257	2	40	2,192	9,821

Tab. 8. Lärjungarnes omsättning år 1888.

Anm. Stockholms Nya elementarskola är ej här inräknad; om anledningen se texten.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut.		Inskrifne under terminen.	Summa.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	under näst följande mellantermin.	Summa.
		vid föreg. termins slut.	vid vår- tins början.								vid föreg. termins slut.	vid höst- tins början.						
A. Högre allmänna läroverk.																		
1	1,074	—	—	96	1,170	—	4	73	77	121	—	—	1,012	1,133	4	2	12	18
2	1,429	—	9	29	1,467	3	12	98	113	190	762	188	391	1,531	12	8	19	39
3	1,496	—	5	18	1,519	2	25	167	194	160	861	304	177	1,502	22	10	19	51
R. 4	719	—	8	5	732	3	18	139	160	99	435	176	62	772	14	4	32	50
L. »	806	—	1	11	818	5	7	56	68	88	451	104	108	751	5	3	15	23
R. 5	468	—	8	5	481	1	29	190	220	40	335	124	21	520	16	5	19	40
L. »	833	—	1	6	840	3	15	97	115	81	527	123	56	787	17	2	8	27
6 o. 7	Se nästa sida under »Sammandrag».																	
Samtliga afdelningar	10,346	—	49	199	10,594	34	201	1,808	2,043	1,117	5,619	1,661	2,079	10,476	163	73	212	448
B. Femklassiga allmänna läroverk.																		
1	553	—	—	23	581	2	5	40	47	82	—	—	497	579	2	2	9	13
2	578	—	3	11	592	—	6	57	63	84	352	99	96	631	9	—	12	21
3	516	—	3	4	523	1	10	66	77	71	313	127	53	564	3	4	8	15
R. 4	270	—	—	2	272	1	11	48	60	49	206	67	19	341	9	13	17	39
L. »	120	—	—	1	121	—	4	7	11	11	88	18	11	128	—	2	—	2
R. 5	151	—	—	1	152	—	15	119	134	14	110	48	4	176	2	5	5	12
L. »	123	—	1	—	124	—	5	102	107	15	70	24	2	111	1	—	—	1
Summa	2,311	—	7	47	2,365	4	56	439	499	326	1,139	383	682	2,530	26	26	51	103
C. Treklassiga allmänna läroverk.																		
1	197	—	—	21	218	1	1	16	18	35	—	—	198	233	—	4	6	10
2	240	—	—	4	244	—	4	27	31	50	122	44	17	233	—	2	13	15
3	165	1	2	2	170	—	4	97	101	22	135	30	17	204	2	1	8	11
R. 4	13	—	1	—	14	—	1	7	8	3	20	6	1	30	—	1	4	5
L. »	28	—	—	—	28	—	—	17	17	3	11	8	—	22	—	—	2	2
R. 5	6	—	—	—	6	—	—	4	4	2	2	1	—	5	—	—	2	2
L. »	17	—	—	—	17	—	—	17	17	—	4	4	—	8	—	—	—	—
Summa	666	1	3	27	697	1	10	185	196	115	294	93	233	735	2	8	35	45
D. Tvåklassiga pedagogier.																		
1	109	—	—	7	116	—	1	15	16	45	—	—	57	102	—	—	1	1
2	56	—	1	—	57	—	—	33	33	17	47	8	6	78	—	—	3	3
3	20	—	—	—	20	—	1	14	15	5	3	5	—	13	—	—	1	1
Summa	185	—	1	7	193	—	2	62	64	67	50	13	63	193	—	—	5	5

Tab. 8 (forts.). Lärjungarnes omsättning år 1888.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afdelningar och linier.	Vårterminen.									Höstterminen.								
	Närvarande lärjungar i afdelningen den 1 Februari.					Lärjungar afgångne i afdelningen				Närvarande lärjungar i afdelningen den 15 September.					Lärjungar afgångne i afdelningen			
	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrivne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	från och med d. 1 Februari till termi- nens slut.	S u m m a.	Kvar i afdelningen från föregående termin.	Flyttade till afdelningen på grund af beslut		Inskrivne under terminen.	S u m m a.	från terminens början till och med d. 14 September.	från och med d. 15 September till termi- nens slut.	från terminens början till och med d. 31 Januari.	S u m m a.	
		vid föreg. terminens slut.	vid vår-tins början.							vid föreg. terminens slut.	vid höst-tins början.							
E. Enklassiga pedagogier.																		
1	121	—	—	11	132	—	4	30	34	84	—	—	44	128	7	—	12	19
2	14	—	3	—	17	—	2	6	8	11	7	—	1	19	—	—	2	2
Summa	135	—	3	11	149	—	6	36	42	95	7	—	45	147	7	—	14	21
Sammandrag.																		
1	2,054	—	—	163	2,217	3	15	174	192	367	—	—	1,808	2,175	13	8	40	61
2	2,317	—	16	44	2,377	3	24	221	248	352	1,290	339	511	2,492	21	10	49	80
3	2,197	1	10	24	2,232	3	40	344	387	258	1,312	466	247	2,283	27	15	36	78
R. 4	1,002	—	9	7	1,018	4	30	194	228	151	661	249	82	1,143	23	18	53	94
L. »	954	—	1	12	967	5	11	80	96	102	550	130	119	901	5	5	17	27
R. 5	625	—	8	6	639	1	44	313	358	56	447	173	25	701	18	10	26	54
L. »	973	—	2	6	981	3	20	216	239	96	601	151	58	906	18	2	8	28
R. 6:1	263	—	3	—	266	1	16	68	85	23	153	55	71	302	12	2	7	21
L. » B (Icke-greker)	575	—	1	2	578	2	17	90	109	71	332	108	84	595	21	9	9	39
» » A (Greker)	243	—	1	4	248	2	3	18	23	14	170	22	41	247	1	7	2	10
R. 6:2	204	—	2	4	210	1	10	23	34	19	109	43	6	177	6	4	8	18
L. » B	452	—	3	4	459	4	15	48	67	43	272	103	16	434	12	2	10	24
» » A	232	—	—	2	234	—	2	13	15	12	175	24	8	219	3	1	3	7
R. 7:1	158	—	—	2	160	1	3	13	17	18	109	42	8	177	1	3	6	10
L. » B	408	—	1	4	413	2	11	28	41	54	251	85	6	396	10	5	9	24
» » A	239	—	1	1	241	1	9	8	18	15	172	30	2	219	7	2	2	11
R. 7:2	134	—	—	1	135	1	—	113	114	20	100	27	2	149	—	—	13	13
L. » B	394	—	3	4	401	1	4	360	365	35	232	74	5	346	—	2	13	15
» » A	219	—	2	1	222	1	1	206	208	14	173	29	3	219	—	2	6	8
Gemensamma linien..	6,568	1	26	231	6,826	9	79	739	827	977	2,602	805	2,566	6,950	61	33	125	219
Reallinien	2,386	—	22	20	2,428	9	103	724	836	287	1,579	589	194	2,649	60	37	113	210
Latinlinien	4,689	—	15	40	4,744	21	93	1,067	1,181	456	2,928	756	342	4,482	77	37	79	193
Summa	13,643	1	63	291	13,998	39	275	2,530	2,844	1,720	7,109	2,150	3,102	14,081	198	107	317	622

Tab. 9. Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summor Summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1. Offentliga.											
Stockholm: Norra latinläroverket	—	—	—	1	1	—	41	—	2	43	44
» Södra »	—	—	—	—	—	—	24	—	3	27	27
» Realläroverket	6	—	—	—	6	26	—	2	—	28	34
» Nya elementarskolan	1	—	4	3	8	5	8	2	6	21	29
Uppsala	1	2	1	3	7	2	27	—	3	32	39
Gefle	1	—	4	3	8	4	12	1	6	23	31
Hudiksvall	—	—	—	1	1	—	3	—	—	3	4
Linköping	—	4	—	—	4	3	33	1	—	37	41
Norrköping	—	1	3	—	4	4	22	3	—	29	33
Vestervik	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	10
Skara	—	—	—	—	—	5	31	—	—	36	36
Venersborg	—	—	1	1	2	2	11	1	—	14	16
Strengnäs	—	—	—	—	—	—	10	—	1	11	11
Örebro	—	—	—	1	1	9	9	—	1	19	20
Nyköping	—	1	—	6	7	—	15	—	6	21	28
Vesterås	—	1	—	7	8	—	16	—	5	21	29
Falun	2	1	—	—	3	3	11	—	—	14	17
Vexjö	—	3	—	2	5	—	19	—	3	22	27
Jönköping	4	3	—	1	8	4	25	2	2	33	41
Lund	4	—	—	—	4	2	42	—	—	44	48
Malmö	—	—	—	—	—	3	29	—	7	39	39
Karlskrona	1	—	1	1	3	6	14	—	1	21	24
Kristianstad	—	—	—	2	2	—	13	—	3	16	18
Helsingborg	3	—	1	2	6	3	20	—	2	25	31
Göteborg: Latinläroverket	—	—	—	—	—	—	42	—	4	46	46
» Realläroverket	4	—	1	—	5	10	—	—	—	10	15
Halmstad	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11	11
Kalmar	1	3	—	3	7	1	20	1	—	22	29
Karlstad	—	1	—	—	1	5	28	—	—	33	34
Hernösand	—	1	—	—	1	—	15	—	—	15	16
Östersund	—	8	—	1	9	—	9	—	—	9	18
Umeå	1	5	—	—	6	1	16	—	—	17	23
Luleå	—	1	—	1	2	—	6	—	—	6	8
Sundsvall	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2
Visby	—	1	1	—	2	2	11	—	—	13	15
Summa	29	36	17	39	121	112	593	13	55	773	894

Stockholm: Nya elementarskolan: Kol. 5: 1 af dessa uteblef på grund af sjukdom. Dessutom 1, hvilken här ej inräknats, emedan han på grund af felande afgångsbetyg från allmänt läroverk förklarats obehörig att delta i pröfningen.
 Uppsala: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Hudiksvall: Kol. 5: Uteblef.

Malmö: Kol. 4: Här är ej inräknad 1, hvilken på grund af felande afgångsbetyg från allmänt läroverk förklarats obehörig att delta i pröfningen.
 Kristianstad: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.
 Helsingborg: Kol. 5: 1 af dessa uteblef.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
2. Enskilda.											
Stockholm: Beskowska skolan	—	3	—	—	3	4	8	—	—	12	15
» Wallinska flickskolan	—	1	—	—	1	1	13	—	2	16	17
» Lyceum för flickor	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7
» Praktiska arbetsskolan	1	—	—	—	1	3	—	—	—	3	4
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	—	—	—	—	—	10	—	—	10	10
Lunds privata elementarskola	1	7	—	—	8	3	14	—	—	17	25
Summa	2	11	—	—	13	11	52	—	2	65	78
Summornas summa	31	47	17	39	134	123	645	13	57	838	972

Stockholm: Wallinska flickskolan: Kol. 3: Uteblef.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .					Summor summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd eller däröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm: Norra latinläroverket	—	—	—	—	—	—	41	—	1	42	42	13	—
» Södra »	—	1	—	1	2	—	23	—	2	25	27	5	—
» Realläroverket	1	—	—	—	1	25	—	2	—	27	28	—	—
» Nya elementarskolan.....	—	—	1	2	3	5	8	1	2	16	19	—	—
Uppsala	—	—	—	2	2	2	27	—	2	31	33	7	1
Gefle.....	—	1	—	6	7	4	11	1	1	17	24	3	1
Hudiksvall	—	1	—	—	1	—	2	—	—	2	3	1	—
Linköping	—	3	—	—	3	3	30	1	—	34	37	12	—
Norrköping	—	—	2	—	2	4	22	1	1	28	30	5	—
Vestervik.....	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	10	—	—
Skara	—	2	—	—	2	5	29	—	—	34	36	17	—
Venersborg	—	—	—	—	—	2	11	1	—	14	14	4	—
Strengnäs	—	—	—	1	1	—	10	—	—	10	11	2	—
Örebro	—	—	—	—	—	9	9	—	1	19	19	3	—
Nyköping.....	—	—	—	1	1	—	15	—	5	20	21	3	—
Vesterås	—	1	—	1	2	—	15	—	5	20	22	5	1
Falun	—	—	—	—	—	3	11	—	—	14	14	3	—
Vexjö	—	—	—	1	1	—	19	—	2	21	22	12	2
Jönköping	1	3	2	2	8	3	22	—	—	25	33	7	—
Lund	—	5	—	—	5	2	37	—	—	39	44	15	—
Malmö	—	4	—	2	6	3	25	—	5	33	39	7	—
Karlskrona	—	—	—	—	—	6	14	—	1	21	21	6	—
Kristianstad	—	—	—	1	1	—	13	—	2	15	16	5	1
Helsingborg	—	—	—	1	1	3	20	—	1	24	25	14	—
Göteborg: Latinläroverket.....	—	1	—	1	2	—	41	—	3	44	46	21	1
» Realläroverket	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	10	—	—
Halmstad.....	—	—	—	—	—	—	11	—	—	11	11	5	—
Kalmar	—	—	—	—	—	1	20	1	—	22	22	6	—
Karlstad	—	2	—	—	2	5	26	—	—	31	33	7	—
Hernösand	—	—	—	—	—	—	15	—	—	15	15	5	—
Östersund	—	2	—	—	2	—	7	—	—	7	9	1	—
Umeå	—	1	—	—	1	1	15	—	—	16	17	3	—
Luleå	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	6	2	—
Sundsvall	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	—	—
Visby	—	—	—	—	—	2	11	—	—	13	13	4	—
Summa	2	27	5	22	56	110	566	8	34	718	774	203	7

Stockholm: Norra latinlärov.: Kol. 8: 1 af dessa tillhörde den rom.-katolska trosbekännelsen. — Kol. 12: Dessutom 1 (L. bl. priv.), som här aflagt skr. ex., men på grund af familjeförhållanden hindrats att här deltaga i den muntl. och erhållit vederbörligt tillstånd att aflägga muntl. ex. i Uppsala.

» Södra latinlärov.: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra; 1 tillhörde den mosaiska trosbekännelsen.

» Realläroverket: Kol. 2: Underkänd af censorerna.

» Nya elementarskolan: Kol. 12: Dessutom 2 (L. bl. priv.), som här aflagt skr. ex., men af sjukdom hindrats att här deltaga i den muntl. och erhållit vederbörligt tillstånd att aflägga muntl. ex. den ene i Gefle, den andre i Norrköping. — Kol. 14: 1 med C i grekiska godkänd i den muntl. examen.

Uppsala: Kol. 5 o. 12: Där af 1, som hänvisats hit för muntl. ex. (se under Stockholms Norra latinläroverk).

Gefle: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. — Kol. 10 o. 12: Där af 1, som hänvisats hit för muntl. ex. (se Nya el.-skolan).

Hudiksvall: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Linköping: Kol. 3: 1 af dessa underkänd af censorerna.

Norrköping: Kol. 4: 1 af dessa underkänd af censorerna. — Kol. 10 o. 12: Där af 1, som hänvisats hit för muntl. ex. (se under Nya el.-skolan).

Skara: Kol. 7: 1 af dessa underkänd af en censor, men godkänd af de båda andra. — Kol. 8: D:o d:o.

Strengnäs: Kol. 5: Uteblef enligt anmälan. — Kol. 13: Dessutom 1 med C i grekiska godkänd i den muntl. examen.

Örebro: Kol. 10: Flicka.

Nyköping: Kol. 5: Uteblef. — Kol. 10: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Vesterås: Kol. 3: Underkänd af censorerna. — Kol. 10 o. 12: 1 af dessa deltog ej i den skr. ex., emedan han, som h. t. n 1887 däri godkänds, men på grund af sjukdom uteblifvit från den muntl., nu af K. M:t befriats från skr. ex.

Falun: Kol. 7: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra. Vexjö: Kol. 5: Uteblef. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

Jönköping: Kol. 3: 2 af dessa underkändes af censorerna. — Kol. 5: Uteblefvo.

Lund: Kol. 3: 1 af dessa underkändes af censorerna och 2 uteblefvo, den ene på grund af sjukdom.

Malmö: Kol. 5: 1 af dessa uteblef. — Kol. 10: Där af 3 flickor.

Kristianstad: Kol. 8: 1 af dessa underkändes af den ene censorn.

Helsingborg: Kol. 5: Uteblef enligt anmälan.

Göteborg: Latinläroverket: Kol. 5: Uteblef enligt anmälan. — Kol. 8: 2 af dessa underk. af en censor, men godk. af de båda andra. — Kol. 10: Där af 1 flicka.

Karlstad: Kol. 3: Den ene af dessa uteblef på grund af sjukdom, den andre underkändes af censorerna. — Kol. 8: 3 af dessa underkändes af 1 censor, men godkändes af de båda andra.

Östersund: Kol. 3: Underkände af censorerna.

Umeå: Kol. 3: Underkänd af censorerna.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.

b) Den muntliga mogenhetsexamen (forts.).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
												med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
	R.	L.	R.	L.	R.	L.	R.	L.					
2. Enskilda.													
Stockholm: Beskowska skolan	—	—	—	—	—	4	8	—	—	12	12	2	—
» Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	1	13	—	2	16	16	—	—
» Lyceum för flickor.....	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	7	—	—
» Praktiska arbetsskolan	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	—	—
Uppsala: Fjellstedtska skolan	—	2	—	—	2	—	8	—	—	8	10	8	—
Lunds privata elementarskola	—	2	—	—	2	3	12	—	—	15	17	7	—
Summa	—	4	—	—	4	11	48	—	2	61	65	17	—
Summornas summa	2	31	5	22	60	121	614	8	36	779	839	220	7

Stockholm: Praktiska arbetsskolan: Kol. 7: Där af 2 flickor.

Uppsala: Fjellstedtska skolan: Kol. 3: Underkände af censorerna. — Kol. 8: 1 af dessa underkändes af en censor, men godkändes af de båda andra.

Lunds privata elementarskola: Kol. 3: Af dessa 1, hvilkens ådagalagda insigter ej kunde till granskning upptagas på grund af öfveråriga betyg i tyska o. naturalhistoria.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.	
a) Tillhörande dimissionsberättigade 35 öffentl. lärov. { Realister	141	29	112	2	110	—
{ Latinare	629	36	593	27	566	203
Summa	770	65	705	29	676	203
» » 6 enskilda » { Realister	13	2	11	—	11	—
{ Latinare	63	11	52	4	48	17
Summa	76	13	63	4	59	17
b) Öfrige (»Privatister») { Realister	31	17	13	5	8	—
{ Latinare	98	39	57	22	36	7
Summa	129	56	70	27	44	7
Summa Realister	185	48	136	7	129	—
» Latinare	790	86	702	53	650	227
Summornas summa	975	134	838	60	779	227

Kol. 2: Alla lärjungar vid dimissionsberättigade läroverk aflade examen vid sina respektive läroverk. Af privatisterna hänvisades 39 till annat läroverk än det, hvarst de anmält sig; nemligen från Stockholms Norra latinläroverk 2 till Wallinska flickskolan, från Stockholms Södra d:o 3 till Nya elementarskolan och 5 till Nyköping, från Stockholms Realläroverk 1 till Nya elementarskolan och 3 till Norrköping, från Nya elementarskolan 2 till Norrköping, från Uppsala 3 till Vesterås, från Vesterås 1 till Uppsala, från Vexjö 1 till Kalmar, från Jönköping 1 till Vexjö, från Lunds offentliga 6 till Malmö och 2 till Helsingborg, från Malmö 4 till Kristianstad och 1 till Helsingborg, från Karlskrona 1 till Vexjö, från Göteborgs Realläroverk 1 till Venersborg, från Praktiska arbetsskolan i Stockholm 1 till Norrköping, från Lunds privata elementarskola 1 till Malmö.

Kol. 2—4: Hela antalet anmälde (975) öferskjuter summan af de i skriftliga examen underkände (134) och godkände (838) med 3; om anledningen se anm. under afd:n a vid Nya elementarskolan och Malmö samt under afd:n b vid Vesterås.

Kol. 4—6: Hela antalet i skr. ex. godkände (838) understiger summan af de i muntl. ex. underkände (60) och godkände (779) med 1; om anledningen se anm. under afd:n b vid Vesterås.

Kol. 3: Häri äro inräknade 1 (L. bland priv.) för sjukdom uteblifven och 4 (L. bland priv.) utan anmälan uteblifne. Dessutom äro här inräknade 5 (1 R. och 3 L. vid ensk. lvk, 1 R. bland priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit i endast en del af den skriftl. examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade: 2 (L. vid off. lvk) för sjukdom uteblifne, 3 (L. bl. priv.) enligt anmälan uteblifne samt 7 (1 L. vid off. lvk och 6 L. bl. priv.) utan anmälan uteblifne. — Dessutom äro här afven inräknade 2 (1 R. och 1 L. bl. priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit i endast en del af den muntl. ex. — Af censorerna underkändes 16 (1 R. o. 12 L. vid off. lvk, 2 L. vid ensk. lvk, 1 R. bl. priv.). — Slutligen är här afven inräknad 1 (L. vid ensk. lvk), hvilkens ådagalagda insigter i den muntl. ex. ej kunde till granskning upptagas på grund af öfveråriga betyg i tyska och naturalhistoria.

Kol. 6: Af dessa voro 14 (2 R. och 10 L. vid off. lvk, 1 L. vid ensk. lvk, 1 L. bl. priv.) underkände af en censor, men godkändes af den eller de andra. — 1 tillhörde den rom-katolska och 1 den mosaiska trosbekännelsen (båda L. vid off. lvk). — 30 (3 R. och 20 L. vid ensk. lvk, 7 L. bl. priv.) voro flickor.

Kol. 7: Dessutom godkändes 2 (1 vid off. lvk, 1 priv.), hvilka fått C i grekiska.

Tab. 9 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina vårterminen 1888.

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	6	2	4	—	4
Matematik och fysik å klassiska linien	3	—	—	1	2
Matematik å reallinien	6	2	4	—	4
Summa	15	4	8	1	10

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 4 (3 i latin, 1 i matematik och fysik å klassiska linien), Stockholms Realläroverk 1 (i matematik å reallinien), Nya elementarskolan 1 (i matematik och fysik å klassiska linien), Uppsala 2 (i latin), Vesterås 2 (i matematik å reallinien), Falun 1 (i matematik och fysik å klassiska linien), Lunds offentliga 3 (i matematik å

reallinien), Kalmar 1 (i latin). Af dessa hänvisades för både skriftlig och muntlig examen 2 från Lund till Malmö.

Kol. 3: Här äro inräknade 3 (1 i latin och 2 i matematik), hvilka uteblefvo; en af dem på grund af sjukdom.

Kol. 6: Häraf 2 flickor (1 i latin, 1 i matematik och fysik å klassiska linien).

Rättelse.

Anmärkningen å sid. 23* utgår.

Tab. 10. Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1888.

a) Den skriftliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e .					G o d k ä n d e .					Summornas summa.
	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberätti- gadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.		
1: Offentliga.											
Stockholm: Realläroverket	1	—	2	—	3	5	—	8	—	13	16
» Nya elementarskolan	—	2	1	2	5	1	7	—	7	15	20
Uppsala	—	—	2	8	10	1	—	—	8	9	19
Gefle	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	2
Linköping	—	1	—	2	3	—	5	—	2	7	10
Nyköping	—	—	—	8	8	—	1	—	8	9	17
Jönköping	—	2	—	5	7	—	3	—	2	5	12
Lund	—	1	3	3	7	4	2	2	5	13	20
Göteborg: Realläroverket	—	—	—	—	—	4	—	1	—	5	5
Hernösand.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Östersund	—	—	—	1	1	—	5	—	2	7	8
Summa	1	7	8	29	45	16	24	11	34	85	130
2. Enskilda.											
Stockholm: Wallinska flickskolan	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2
» Praktiska arbetsskolan	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Lunds privata elementarskola	1	4	—	—	5	—	9	—	—	9	14
Summa	1	4	—	—	5	1	10	—	1	12	17
Summornas summa	2	11	8	29	50	17	34	11	35	97	147

Stockholm: Nya elementarskolan: Kol. 3: Den ene af dessa tillhörde Stockholms Norra latinläroverk. — Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Stockholms Södra latinläroverk.

Uppsala: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo.

Gefle: Kol. 7: För muntlig examen hänvisad till Uppsala.

Linköping: Kol. 5: Uteblefvo.

Hernösand: Kol. 8: För muntlig examen hänvisad till Östersund.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1888.

b) Den muntliga mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12.	13	14
Läroverk, vid hvilka examen egt rum.	U n d e r k ä n d e.					G o d k ä n d e.					Summornas summa.	Lärjungar ur kol.	
	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.	Lärjungar vid dimissionsberät- tigadt läroverk.		Öfrige (»Privatister»).		Summa.		8	10
	R.	L.	R.	L.		R.	L.	R.	L.			med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
1. Offentliga.													
Stockholm: Realläroverket	—	—	—	—	—	5	—	8	—	13	13	—	—
» Nya elementarskolan	—	—	—	3	3	1	7	—	4	12	15	—	1
Uppsala	—	—	—	4	4	2	—	—	4	6	10	—	2
Linköping	—	3	—	1	4	—	2	—	1	3	7	—	1
Nyköping	—	—	—	7	7	—	1	—	1	2	9	—	1
Jönköping	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5	5	—	1
Lund	2	—	—	3	5	2	3	2	2	9	14	2	1
Göteborg: Realläroverket	—	—	—	—	—	4	—	1	—	5	5	—	—
Östersund	—	—	—	—	—	—	6	—	2	8	8	2	—
Summa	2	3	—	18	23	14	22	11	16	63	86	4	7
2. Enskilda.													
Stockholm: Wallinska flickskolan	—	—	—	1	1	—	1	—	—	1	2	—	—
» Praktiska arbetsskolan	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—
Lunds privata elementarskola	—	4	—	—	4	—	5	—	—	5	9	3	—
Summa	—	4	—	1	5	1	6	—	—	7	12	3	—
Summornas summa	2	7	—	19	28	15	28	11	16	70	98	7	7

Stockholm: Nya elementarskolan: Kol. 5: 1 af dessa underkändes af censorerna.
— Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Stockholms Södra latinläroverk.
Uppsala: Kol. 5: 2 af dessa uteblefvo. — Kol. 7: 1 af dessa tillhörde Gefle
läroverk, men var för muntlig examen hit hänvisad.
Linköping: Kol. 10: Underkändes af den ene censorn.

Lunds offentliga: Kol. 8: 1 af dessa deltog ej i den skriftliga examen, emedan
han, som vårterminen 1888 däri godkänds, men till följd af sjukdom ute-
blifvit från den muntliga examen, nu af K. M:t befriats från skriftlig examen.
Östersund: Kol. 8: 1 af dessa tillhörde Hernösands läroverk, men var för muntlig
examen hit hänvisad.

Tab. 10 (forts.). Mogenhets- och kompletterings-examina höstterminen 1888.

c) Sammandrag rörande mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	
L ä r j u n g a r.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.		I muntl. ex. godkände med »Godkänd» eller däröfver i grekiska.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.		
a) Tillhörande dimissionsberättigade 13 offentl. lärov.	{ Realister	17	1	16	2	14	—
	{ Latinare	32	7	24	3	22	4
	Summa	49	8	40	5	36	4
3 enskilda »	{ Realister	2	1	1	—	1	—
	{ Latinare	14	4	10	4	6	3
	Summa	16	5	11	4	7	3
b) Öfrige (»Privatister»)	{ Realister	19	8	11	—	11	—
	{ Latinare	64	29	35	19	16	7
	Summa	83	37	46	19	27	7
	Summa Realister	38	10	28	2	26	—
	» Latinare	110	40	69	26	44	14
	Summornas summa	148	50	97	28	70	14

Kol. 2: Bland de lärjungar, hvilka tillhörde dimissionsberättigade läroverk, hänvisades 4 från sitt eget till annat läroverk; nemligen för både skriftlig och muntlig examen 1 från Stockholms Norra och 1 från Stockholms Södra latinläroverk till Nya elementarskolan samt för endast muntlig examen 1 från Gefle till Uppsala och 1 från Hernösand till Östersund. — Bland privatisterna hänvisades för både skriftlig och muntlig examen 25 till annat läroverk än det, hvarest de anmält sig, nemligen från Stockholms Södra latinläroverk 8 till Nya elementarskolan och 1 till Wallinska flickskolan, från Gefle 4 till Uppsala, från Örebro 1 till Linköping och 1 till Göteborgs Realläroverk, från Vesterås 1 till Uppsala, från Vexjö 3 till Jönköping, från Malmö 1, från Karlskrona 1 och från Kristianstad 1 till Lunds offentliga, från Göteborgs Latinläroverk 2 till Jönköping samt från Kalmar 1 till Lunds offentliga läroverk.

Kol. 2--4: Hela antalet anmälde (148) öfverskjuter summan af de i den skriftliga examen underkände (50) och godkände (97) med 1; om anledningen se anm. under afd. b vid Lunds offentliga läroverk.

Kol. 3: Häri äro inräknade 4 (L. bland priv.), hvilka uteblefvo utan anmälan. — Dessutom äro här inräknade 3 (1 L. vid off., 1 L. vid ensk. lärov., 1 R. bland priv.), hvilka uteblefvo efter att hafva deltagit i endast en del af den skriftliga examen.

Kol. 5: Häri äro inräknade 2 (L. bland priv.), hvilka uteblefvo utan anmälan. — Af censorerna underkändes 1 (L. bland priv.).

Kol. 6: 1 bland dessa (L. bland priv.) underkändes af den ene censorn. — 1 var flicka (L. vid ensk. lärov.).

d) Kompletteringsexamen.

1	2	3	4	5	6
Ä m n e n.	Anmälde.	Skriftlig examen.		Muntlig examen.	
		Underkände.	Godkände.	Underkände.	Godkände.
Latin	4	1	3	1	2
Matematik och fysik å klassiska linien	1	—	—	1	—
Summa	5	1	3	2	2

Kol. 2: Vid Stockholms Södra latinläroverk 3 (i latin), Uppsala 2 (1 i latin och 1 i matematik och fysik å klassiska linien). Af dessa hänvisades för

både skriftlig och muntlig examen 3 från Stockholms Södra latinläroverk till Nya elementarskolan.

Tab. 11. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1888.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Hvilken olika betydelse tillerkännes den Heliga Skrift af den lutherska och af den romersk-katolska kyrkan?
2. Orsakerna till Kartagernas underlägsenhet i kampen med Romarne.
3. Karakteristik af den upplysta despotismens tidevarf.
4. Följderna af slaget vid Nördlingen 1634.
5. Hvilka lärdomar ger oss den svenska historien angående nyttan eller skadan af valrike?
6. Nilen och denna flods betydelse för Egypten.
7. Våra viktigaste värme- och ljuskällor.
8. Kan ett folk underkufvas blott genom yttre våld?

Tyskt öfversättningsprof: a)

Tjurfäktingar brukas ännu mycket i Spanien, men inom de bildade klasserna finnes det endast få, som icke blygas att bekänna sin smak för en så grym art af skådespel. Derföre framdraga de flere talande skäl för att rättfärdiga den och anföra bland annat, att romarne voro ännu grymmare, då deras nationalnöje bestod i att låta människor strida mot människor, samt att landthruket drager stor fördel af den ifrågavarande sedvänjan. — Det enda skäl, som skulle vara ovederläggligt, men som man icke vågar andraga, är det, att detta skådespel är så fängslande och framkallar så starka sinnesrörelser, att man icke kan afstå derifrån, sedan man en gång öfvervunnit den första motviljan derför. Främlingar, som första gången med en viss rysning beträda circus och endast göra det för att samvetsgrant uppfylla sina pligter som resande, omfatta snart tjurfäktingarna med samma lifliga intresse som spanjorerna. Till mensklighetens skam får man erkänna, att kriget med alla dessa fävor har en stor tjuskraft, och isynnerhet för dem, som från en skyddad plats betrakta det.

Franskt öfversättningsprof.

Bland de åt döden invigda offren under den gräsliga Bartholomeinatten var äfven den berömda L'Hôpital, som, efter att hafva beklädt flere viktiga embeten, under de borgerliga oroligheterna dragit sig undan till privatlifvets lugn. Plötsligt uppträdde en skara mördare på hans landt-gods, och hans tjänare begärde af honom tillstånd att få möta våld med våld; men han förbjöd dem det och befalde dem i stället att öppna portarna. Lyckligtvis anlände i rättan tid en trupp ryttare, som drottningen utsändt till hans försvar, hvarefter mördarne genast drefvos på flykten. Anföraren för ryttarne inträdde till L'Hôpital och förkunnade honom, att man skänkt honom förlåtelse. »Jag har alltid gjort min pligt», svarade han, »och jag vet icke, att jag någonsin förtjent hvarken död eller förlåtelse.»

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

Efter slaget vid Salamis greps Xerxes af så häftig förbittring, att Mardonius fruktade att icke blott förlora konungens välvilja, utan äfven blifva straffad, emedan han öfvertalat denne att anfälla Grekland. Han rådde derför konungen att tåga hem, men qvarlemnade honom i Grekland, ty om konungen tillåte honom att utvälja 300,000 man, skulle han lätt med dessa besegra grekerna. Hårtill svarade Xerxes: »när jag öfvervägt saken, skall jag underrätta dig, om jag anser ditt råd böra följas eller icke»; derefter lät han kalla till sig drottningen i Karien Artemisia, på hvilkens klokhets han synnerligen litade. Då han frågade henne, hvad hon tänkte om denna sak, svarade hon: »tveka icke, konung, utan gör hvad

Mardonius tillstyrkt. Ty fullgör han hvad han lofvat, så skall för visso äran af denna bedrift blifva äfven dig tillräknad; men om han besegras, skall hvarken skadan blifva stor för oss, som ega dig välbehållen, ej heller äran blifva stor för grekerna, som blott besegrat din tjänare, men icke dig sjelf».

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Med hänsyn till de stora framsteg, hvilka calvinismen hade gjort i Frankrike under konung Henrik den andres regering, var det en fråga af stor vikt, hvilka mått och steg de nye ministrarne skulle komma att tillgripa. Af öfvertygelse så väl som af eget intresse ifrige anhängare af påfvedömet och kanhända redan då betänkte på att, om så behöfdes, söka stöd hos det spanska hofvet, dessutom angelägne att genom en verklig eller låtsad trosifver vinna den talrikaste och mäktigaste hälften af nationen på sin sida, kunde de intet ögonblick stadna i tveksamhet, om hvilket parti de borde taga. Henrik II sjelf hade kort före sin död beslutat calvinisternas undergång, och man behöfde blott lemna fritt lopp åt den redan började förföljelsen för att uppnå detta mål. Det var således blott ett kort andrum, som denne konungs död förskaffade protestanterna. Förföljelseifvern vaknade på nytt, och de lothningska prinsarne af huset Guise omfattade med glädje tillfället att rasa mot ett religionsparti, hvilket sedan lång tid tillbaka visat sig gynna deras motståndare.

Engelskt öfversättningsprof.

På kallelse af Fredrik den store lämnade Voltaire år 1750 Frankrikes hufvudstad för att i stället bosätta sig i Berlin. Hans mottagande i Preussen var sådant, att det väl hade kunnat upplåsa äfven ett mindre fäflängt sinne än hans. Till sina vänner i Paris skref han, att den välvilja och uppmärksamhet, hvarmed han blifvit mottagen, öfvergick all beskrifning, att konungen var den mest älskvärde bland människor, och att Potsdam var ett paradiset för filosofer. Han utnämndes till kammarherre och erhöill tillika med sin guldnyckel äfven ett ordens kors och ett öppet bref, som tillförsäkrade honom en lifstidspension af 800 pund sterling om året. Sin bostad fick han i en af det kungliga palatsets våningar, och det kungliga köket så väl som de kungliga ekipagerne ställes till hans föfogande. Konungen sjelf nedlät sig till och med att kyssa hans hand och yttrade smickrande, att han till de äretitlar, för hvilka han hade sina förfäder och sitt svärd att tacka, önskade lägga ännu en, nemligen den att heta Voltaires egare.

Geometrisk uppgifter.

1. Bestäm på en gifven cirkels periferi en punkt så, att summan af dess afstånd från två gifna punkter på periferien blir lika stor med en uppgifven längd.

2. F är brännpunkten, O vertex till en parabel. Från en punkt P hvilkensomhelst af kurvan fälles perpendikeln PM mot axeln, som den träffar i M , och drages normalen PN , som träffar axeln i N . — Bevisa, att MN är dubbelt så stor som OF .

3. Att konstruera en triangel, då man känner två af dess sidor och längden af den räta linie, som från den tredjes midtpunkt är dragen till motstående vinkels spets.

4. På en cirkels radie och dess förlängning äro två punkter A , B tagna så, att rektangeln af deras afstånd från centrum är lika stor med kvadraten på radien. Från M , midtpunkten mellan A och B , är en perpendikel dragen mot AB . — Bevisa, att den från en godtycklig punkt P af denna perpendikel till cirkeln dragna tangenten är lika stor med PA eller PB .

Tab. 11 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen vårterminen 1888.

5. Bevisa, att rektangeln af de två perpendiklar, hvilka dragas från en ellips' brännpunkter mot en tangent hilkensomhelst, alltid är lika med kvadraten på den mindre halfaxeln.

6. Bevisa, att de tre höjderna AL , BM , CN i en spetsvinklig triangel ABC skära hvarandra i en punkt, samt att denna punkt är centrum till den i triangeln LMN inskrifne cirkeln.

7. Konstruera en triangel, då längderna af två dess höjder och af den inskrifne cirkels radie äro gifna.

Algebraiska uppgifter.

1. Sök tre sådana tal, att de produkter, som erhållas genom att multiplicera ett af dem med de båda andras summa, äro 24, 45 och 49.

2. Hvilket är förhållandet mellan logaritmerna för samma tal i två system, hvilkas baser äro π och $\sqrt{2}$?

3. En person köper två egendomar och betalar för begge tillsammans 80,000 kronor. Den ena egendomen lemnar en årlig inkomst af 1,750 kronor, den andra af 1,110 kronor. Hade den första egendomen lemnat inkomst efter samma procent, som den andra verkliga gifvit, och den andra efter samma procent, som den första verkliga gifvit, så skulle begge egendomarne tillsammans afkastat 2,900 kronor. Beräkna egendomarernes inköpspriser och afkastningsprocenter.

4. Hvilka x -värden satisfiera eqvationen

$$2\sqrt{2} \sin \frac{x}{2} \cdot \operatorname{tg} x = \sqrt{1 + \left(\operatorname{tg} \frac{x}{2}\right)^2}?$$

5. Hvilka äro de 4-siffriga multipler af 13, i hvilka första siffran (från venster) är den rot ur den andra, hvars index är den tredje?

6. En geometrisk serie består af 3 och en aritmetisk serie af 7 termer; begge seriernas begynnelsestermer äro lika, och likaledes deras sluttermer. Den mellersta termen i den geometriska serien är 6 enheter mindre än den mellersta termen i den aritmetiska, och den förra seriens qvot förhåller sig till den senares differens såsom 3 till 20. Hvilka äro dessa serier?

7. En stympad kons rymd är en liter; dess ena basradie är dubbelt så stor som den andra, höjden medelproportional mellan båda. Huru stora äro dessa linier?

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. En tunn, jemntjock och kvadratisk metallplåt, vridbar kring en af sina kanter, som är vågrät, står upprest mot en lodrät vägg, med hvilken han bildar en vinkel af 18° . Plåtens vikt är 25 kg., längden af en kant 64 cm. Från plåtens midt utgår, vinkelrätt från hans yta, en 26 cm. lång, styf stång, hvars tyngd kan lemnas ur räkningen. Med en vikt,

hängd på ändan af stängen, vill man minska plåtens tryck mot väggen så mycket som möjligt utan att ändra hans ställning. Huru stor bör den vigten vara?

2. Af två kärl, båda försedda med små hål i botten, är det ena stäldt tätt ofvanom det andra. Bottenhålens storlek är i det öfre kärlet 16 qvmm., i det undre 10 qvmm. Till det öfre kärlet strömmar vatten på sådant sätt, att det ständigt har en höjd af 9 cm. öfver bottenhållet, genom hvilket det nedrinner i det andra kärlet. Huru högt ställer sig vattnet i det senare kärlet?

3. Ett vertikalt, cylindriskt rör, öppet i den öfre ändan, men nedtill slutet och hvars genomskärningsyta är 18 qvcm., innehåller i sin nedre del torr luft, som upptill är afspärrad med en lufttätt slutande, 860 gr. tung kolf, rörlig utan nämnvärd friktion. Qvicksilfver gjutes i röret ofvanpå kolfven, tills den instängda luftens volym minskats till $\frac{2}{3}$ af den ursprungliga volymen. Huru hög är då qvicksilfverpelaren? Barometerståndet är 745 mm.; qvicksilfrets egentliga vikt är 13,6.

4. Två stänger, den ena af messing, den andra af glas, hållas vid gemensam temperatur. Huru stora äro vid 0° stängernas längder, då deras skilnad vid hvilken temperatur som helst är 4 dm.? Messingens längd-utvidningskoefficient är 0,0000188, glasets 0,000085.

5. I en vattenmassa, hvars temperatur är 20° , inledes och kondenseras 0,9 kg. vattenånga af 100° . Då man emellertid önskar, att vattnets temperatur till slut, liksom i början, skall vara 20° , iblandas äfven is af 0° . Huru mycket is erfordras för detta ändamål? Isens smältvärme är 79, vattnets ångbildningsvärme 537 värmeenheter.

6. Ett dricksglas, hvars botten ytor äro plana och parallela med hvarandra, lutas så, att dessa ytor bilda en vinkel af 15° med horisonten. Sedan man i glaset ihållt så mycket vatten, att botten täckes deraf, låter man en lodrät ljusstråle infalla mot vattenytan i närheten af hennes midt. I hvilken riktning lemnar ljusstrålen glaset? Brytningsindex mellan luft och vatten är $\frac{4}{3}$.

7. Strömmen från en galvanisk stapel, hvars inre motstånd är 4,2 enheter (ohm), har en styrka af 1,5 enheter (ampère), då den yttre ledningen utgöres af en 21 m. lång metalltråd, hvars motstånd är 3,6 enheter (ohm). Två punkter af ledningstråden förenas med en annan tråd af samma ämne, hvars längd är densamma som längden af det mellan de båda punkterna liggande stycket af den förra tråden, nemligen 7 m., men hvars genomskärningsyta är 3 gånger så stor som dennas. Huru stor blir då strömstyrkan i den ogrenade delen af ledningen?

Anm. För det tyska öfversättningsprovet voro 2 ämnen gifna, emedan det realisterna åliggande arbetet att verkställa öfversättningar till 2 främmande språk var deladt på två tidsafdelningar med franska under den ena (gemensam för latinare och realister) och engelska under den andra samt tyska (valfritt i stället för ettdera af de båda förra språken) under bådadara.

Tab. 12. Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1888.

A. För båda linierna.

Ämnen för uppsats på modersmålet.

1. Munkväsendet inom den vesterländska kristenheten.
2. Tyranniets orsaker och betydelse i de grekiska staterna.
3. Frankrikes yttre politik under religionskrigens tidevarf.
4. Orsakerna till Kalmar-unionens upplösning.
5. Jemförelse mellan statshvälfningarna i Sverige 1719 och 1809.
6. Hvarför hafva Fänrik Ståls sägner blifvit lika älskade i Sverige som i Finland?
7. Om de allmännaste svenska däggdjuren af gnagarnes ordning.
8. Att lyckan är så sällsynt, är mera människornas skuld än förhållandenas.

Tyskt öfversättningsprof: a)

Alla de omständigheter, som gemensamt förorsakade franska revolutionen, skulle kanske ej hafva varit i stånd att framkalla den, såvida icke på Frankrikes tron hade uppstigit en man, som, trots den älskvärda, aktningssjudande karakter, som utmärkte honom såsom enskild man, saknade kraft att hålla de stridande partierna i tygeln. Ludvig XVI egde många en rätträdig mans egenskaper, var sträng mot sig sjelf, öfverseende mot andra och välvillig ända till öfverdrift; men för det politiska lifvets värf var han fullkomligt oduglig. Stående midt emellan höfpartiet och folkpartiet, vågade han icke uppträda med kraft mot det förra, om han också erkände rättmätigheten af det senares fordringar. I känslan af sin svaghet ville han icke stöta sig med någotdera och blef derigenom förhatlig för båda: för adeln, emedan den betviflade hans fasthet, för folket, emedan det misstrodde hans uppriktighet. Hans regering var, alltifrån hans tronbestigning och ända till nationalförsamlingens sammankallande, blott en rad af förbättringar, som icke tillfredsställde någon, af eftergifter, som blott framkallade lystnad efter nya medgifvanden.

Franskt öfversättningsprof.

Den franska adelns seder under det sjuttonde århundradet voro ännu råa och vilda, och äfven de mest framstående männen bildade i det hänseendet icke något undantag. Den store Condé var under fronden likt grym mot den franska landbefolkningen som sedermera mot holländarne, och hans son hade hvarken försyn för konung eller lag. Han hade en gång fått lust till en jagtpark, hvilken tillhörde en sekreterare hos Ludvig den fjortonde, och då denne ej ville afstå sin egendom, ditsläppte Condé tre eller fyra hundra råfvar, hvilka uppåto allt villebrädet. Andre ädlingar stodo honom icke efter. Charnacé, som hade varit page hos konungen, ville tillägna sig en fattig skräddares tomt. Han skickade skräddaren till hofvet under förevändning att vilja skaffa honom arbete och begagnade sig af hans frånvaro för att nedrifva hans hus och ödelägga hans trädgård.

B. För latinlinien.

Latinskt öfversättningsprof.

Philotas, en af de män, som stodo högt i Alexanders gunst, hade blifvit anklagad för att hafva velat taga konungen af daga. Om beskyllningen var sann eller falsk, har aldrig blifvit utreddt; det enda, man med säkerhet visste, var, att Philotas fått kunskap om tillvaron af en sammanvärjning mot konungen, men hållit denne i okunnighet om saken. Alexander kallade då de förnämste af Macedonierne till rådplägnings. Craterus, en af den anklagades afundsmän, förklarade sig dervid vara öfvertygad om hans skuld; »jag varnar dig», tillade han, »för att skänka honom förlåtelse,

ty hvad skäl har du att hoppas, att du någonsin kan få en tillgifven vän i en man, som vågat ett sådant dåd?» Men icke heller de öfrige tviflade på Philotas' brottslighet; ty, menade de, om han handlat så, som det anstår en man af heder, skulle han icke dröjt en enda dag att anmäla saken för konungen. Den anklagade nekade i början, men då han hotades med tortyr, erkände han sig skyldig till brottet och dömdes till döden.

C. För reallinien.

Tyskt öfversättningsprof: b)

Cola di Rienzi, son af en fattig värdshusvärd i Rom och född omkring år 1312, var af naturen begåfvad med en liflig fantasi och ovanlig längirighet. Redan såsom gosse gjorde han bekantkap med Roms äldre historia och kände sig mäktigt tilltalad af de exempel på uppoffrande fosterlandskärlek, hvilka der trädde honom till mötes. Huru olika voro icke dessa förhållanden med det tillstånd af småsinnad tvedrägt, hvaraf han på alla håll såg sig omgifven? Påfven hade förlagt sitt residens till Avignon, och Rom var öfverlemnadt åt de mäktiga adelssläktorna, hvilka lefde i ständig missämja och ofta sinsemellan utkämpade blodiga strider på Roms gator. Rienzi kände sig kallad att uppträda såsom fäderneslandets räddare; och år 1347 genomfördes under få dagar den märkvärdiga revolution, som störtade baronernas välde och satte Rienzi såsom folktribun i spetsen för staten med en republikansk författning.

Engelskt öfversättningsprof.

Det lärer Sir Walter Scott till den största ära, att han visade sig vara lika god och dygdig människa som framstående författare. Hans lif utmärktes af orubblig redbarhet och rena seder. I intet af lifvets förhållanden kan han bli föremål för klander, utom för den lätthet, hvarmed han lemnade sin förmögenhet i händerna på personer, af hvilka han hade bort hålla sig alldeles oberoende. Om man lemnar åsido denna oförsigtighet, synas hans sunda förstånd och goda takt leda honom rätt genom alla lifvets svårigheter och frestelser. Utom af det mest redbara uppförande karakteriseras han äfven af en ovanlig enkelhet i sättet. Han var ständigt mild och vänlig, och det var omöjligt att någonsin hos honom upptäcka en böjelse att på sitt literära rykte grunda de minsta anspråk eller märka, att han ens var medveten derom.

Geometrisk uppgifter.

1. En triangel ABC är gifven. Att på sidan AB bestämma en punkt P , så belägen, att stycket AP är lika stort med punktens vinkelräta afstånd från sidan BC .
2. Att från en gifven punkt draga en sekant till en gifven cirkel så, att styckena mellan punkten och de båda skärningspunkterna förhålla sig till hvarandra som två gifna linier.
3. Afståndet mellan en ellips' centrum och focus är lika med halfva den mindre axeln. Hvilket är förhållandet mellan axlarna, och huru stor är excentriciteten?
4. Två cirklar skära hvarandra. Drag genom den ena skärningspunkten en rät linie så, att kordorna förhålla sig till hvarandra som radierna!
5. En rät linie är gifven. Sök en punkt så belägen, att, då densamme sammanbindes med liniens ändpunkter, sammanbindningslinierna stå till hvarandra i ett gifvet förhållande!
6. En rörlig tangent till en hyperbel, hvars centrum är O , skär den ena asymptoten i A , den andra i B . Visa, att triangeln AOB 's area är oföränderlig!

Tab. 12 (forts.). Ämnen för arbetena vid den skriftliga mogenhetsexamen höstterminen 1888.

7. Bevisa, att om en cirkel rullar inuti en annan cirkel med dubbelt så stor diameter, så rör sig hvarje punkt på den förstes periferi fram och åter längs en diameter i den senare!

Algebraiska uppgifter.

1. Sex tal äro i aritmetisk progression. Deras summa är 33, och deras kvadraters summa är 199. Hvilka äro talen?

2. En person sade till en annan: »Jag är nu dubbelt så gammal, som du var vid den tid, då jag var så gammal, som du nu är; och när du blir så gammal, som jag nu är, blir vår sammanlagda ålder 135 år.» Huru gamla vöro de?

3. Basradien r och sidan l af en rät kon äro gifna. På hvilket afstånd från toppen skall den skäras af ett med basen parallelt plan så, att den afskurna, mindre konens hela yta blir lika stor med den stympade konens?

4. Huru mycket har ett kapital af 1,000 kronor hunnit växa under 21 år, om det är utlånadt mot 5 %, och räntorna hvart tredje år kapitaliseras?

5. Förhållandet mellan en likbent triangels om- och inskrifne cirkelars periferier är som 9 till 4. Huru stora äro triangeln vinklar?

6. Ett tal, hvars siffror äro a, b, c, d, e , kan jemnt delas med 73. Bevisa, att, om det tal, hvars siffror äro a, b, c, d , ökas med $22e$, ett nytt tal uppkommer, som äfven är multipel af 73!

7. Huru stor är sinus för den båge, hvars längd är 7 gånger radiens?

Uppgifter af mekaniskt och fysikaliskt innehåll.

1. I en skål af halfsferisk form, som är täckt med en plan skifva, har man inlagt en homogen kula, hvars radie är $\frac{1}{2}$ af den inre skålytans, och alltsammans har blifvit vändt så, att skifvan är lodrät. Beräkna kulans tryck på skålen och på skifvan, då kulans vikt är känd. Friktionen kan lemnas utan afseende.

2. Genom ett litet hål i den vågräta bottnen af ett 7 dm. högt kärl utströmmar vatten, hvaraf kärlet hålles fylldt. Huru stor skulle en vattenpartikels hastighet vara 3 dm. under hålet, om luften ej vållade något hinder? Accelerationen vid fritt fall är 9,8 m.

3. Af två kärl, förenade genom ett med en kran afspärradt rör, innehåller det ena torr luft af 3,1 atmosferers tryck, det andra är lufttomt. Det förra kärlet rymmer 4,5 liter, det senare 950 kcm. Om kranen öppnas, för att strax derpå åter stängas, strömmar en del af luften öfver från det större kärlet in i det mindre. Huru stort är lufttrycket i det mindre kärlet, sedan kranen stängts och luftens temperatur i båda kärlen blifvit densamma som den ursprungliga, då trycket i det större kärlet nedgått till 2,9 atmosferer? Rörets rymd lemnas utan afseende.

4. I en vågrät skifva af silfver finnes ett cirkelrundt hål, i hvilket vid $+15^{\circ}\text{C}$ en platinakula hvilar. Vid denna temperatur är nemligen hålets diameter 30,08 mm. och kulans 30,12 mm. Till hvilken temperatur skall alltsammans uppvärmas, för att kulan skall falla igenom hålet? Silfrets längdutvidgningskoefficient är 0,000019, platinans 0,000009.

5. Ett stycke stelnadt qvicksilfver af 44 grams vikt nedföres i 180 gram vatten, hvars temperatur derigenom sänkes från $20,3^{\circ}$ till $19,1^{\circ}$. Hvilken var qvicksilfrets ursprungliga temperatur? Qvicksilfrets smält-punkt är -39° , dess smältvärme 2,8; dess egentliga värme antages vara 0,08 såväl i det fasta som i det flytande tillståndet.

6. I hvilken punkt på hufvudaxeln till en konkav spegel med 96 cm:s radie bör en person med 28 cm:s synvidd hålla ögat för att se en upp- och nedvänd, tydlig bild af detsamma?

7. Strömmen från en af 4 lika galvaniska element sammansatt stapel har en styrka af 2,6 enheter (ampère). Om i ledningen införes en 11,2 m. lång platinatråd af 0,7 qvmm:s genomskärningsyta, minskas strömstyrkan till 1,4 ampère. Huru stor är den elektromotoriska kraften i hvarje element? Platinans egentliga ledningsmotstånd är 0,15.

Anm. Med afseende på de två ämnena för det tyska öfversättningsprovet se anm. till Tab. 11.

Tab. 13. Antal lärjungar, som afgått år 1888, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1:o. Utan godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											genom döden.	utan att dylik uppgift om dem lemnas.	
	annat offentligt all- munt läroverk, folk- skola, seminarium och dylikt.	tekniskt läroverk.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	landbruk eller läro- verk för landbruk.	bräns-, fabriks- eller handverksföreelse.	handel eller handels- institut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänste- mannabänor, hvar till mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.			
1	43	7	2	—	3	—	—	—	1	—	—	38	4	98
2	53	17	—	4	9	6	2	1	1	—	—	61	5	159
3	52	15	11	12	17	24	9	1	7	—	1	93	8	250
R. 4.....	20	12	11	12	17	50	9	1	5	—	—	76	2	215
L. ».....	25	5	2	6	4	13	1	—	1	—	—	34	—	91
R. 5.....	27	9	24	15	28	69	18	4	8	—	—	57	3	262
L. ».....	20	6	10	9	18	25	6	2	2	—	1	42	1	142
6 o. 7.....	S e n ä s t a s i d a u n d e r »S a m m a n d r a g ».													
Samtliga klasser	287	173	97	95	125	280	55	49	32	32	11	569	38	1,843
B. Femklassiga allmänna läroverk.														
1	25	4	—	—	5	2	—	1	—	—	—	22	1	60
2	26	4	—	5	9	5	1	—	—	—	—	34	—	84
3	28	3	2	3	9	7	2	—	1	—	—	36	1	92
R. 4.....	11	2	4	5	9	27	9	—	3	—	—	29	—	99
L. ».....	6	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	1	13
R. 5.....	47	1	5	6	8	30	3	4	—	—	—	42	—	146
L. ».....	81	3	2	—	1	5	1	2	—	—	—	13	—	108
Summa	224	17	14	19	41	77	16	7	5	—	—	179	3	602
C. Treklassiga allmänna läroverk.														
1	10	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	14	1	28
2	5	1	—	2	4	2	2	—	2	—	—	28	—	46
3	45	5	—	4	9	2	1	1	1	—	—	44	—	112
R. 4.....	3	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	3	—	13
L. ».....	10	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	3	—	19
R. 5.....	1	—	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	6
L. ».....	14	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	17
Summa	88	7	—	8	21	14	4	3	3	—	—	92	1	241
D. Tvåklassiga pedagogier.														
1	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	17
2	14	1	—	5	6	2	1	2	—	—	—	5	—	36
3	7	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	1	—	16
Summa	26	4	—	5	12	4	1	2	—	—	—	15	—	69
E. Enklassiga pedagogier.														
1	7	4	—	4	12	5	3	—	—	—	—	17	1	53
2	1	—	—	2	1	1	4	—	—	—	—	1	—	10
Summa	8	4	—	6	13	6	7	—	—	—	—	18	1	63

Tab. 13 (forts.). Antal lärjungar, som afgått år 1888, med fördelning efter tillämnad lefnadsbana närmast efter afgången.

1:o (forts.). Utan godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Klasser och linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t													S u m m a.
	för att, enligt föräldrars och målsmäns (eller sin egen) uppgift, öfvergå till											utan att dylik uppgift om dem jemnats.	genom döden.	
	annat offentligt allmänt läroverk, folkskola, seminarium och dylikt.	enskilda studier eller enskildt läroverk.	tekniskt läroverk.	landbruk eller läroverk för landbruk.	bruks-, fabriks- eller handverks-föreelse.	handel eller handelsinstitut.	sjömansyrket.	sådana civila tjänstemänbanor, hvar till mogenhetsexamen ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	andra lefnadsbanor.			
Sammandrag.														
1	90	19	2	4	22	7	3	1	1	—	—	100	7	256
2	99	23	—	18	29	16	10	3	3	—	—	129	5	335
3	132	23	13	19	41	35	12	2	9	—	1	174	9	470
R. 4	34	14	15	17	29	81	18	1	8	—	—	108	2	327
L. »	41	5	3	7	7	16	1	—	2	—	—	40	1	123
R. 5	75	10	29	22	36	101	22	9	8	—	—	99	3	414
L. »	115	9	12	9	19	32	7	5	2	—	1	55	1	267
R. 6:1	6	9	14	9	7	31	2	4	2	—	—	29	1	114
L. »	21	22	11	8	10	23	3	8	3	15	—	55	4	183
R. 6:2	5	4	4	3	1	10	3	10	—	1	2	14	1	58
L. »	3	21	2	11	2	17	—	7	2	12	2	33	2	114
R. 7:1	2	6	3	—	3	5	2	1	—	—	2	5	—	29
L. »	10	33	1	4	5	5	—	9	—	4	1	20	4	96
R. 7:2	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	2	4	—	10
L. »	—	5	1	2	1	1	—	1	—	—	—	8	3	22
Gemensamma linien	321	65	15	41	92	58	25	6	13	—	1	403	21	1,061
Reallinien	122	45	66	51	76	229	47	25	18	1	6	259	7	952
Latinlinien	190	95	30	41	44	94	11	30	9	31	4	211	15	805
Summa	633	205	111	133	212	381	83	61	40	32	11	873	43	2,818

2:o. Med godkänd mogenhetsexamen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Linier.	L ä r j u n g a r , s o m a f g å t t											S u m m a.
	f ö r a t t , e n l i g t u p p g i f t , ö f v e r g å t i l l											
	universitet och dylikt.	tekniskt läro- verk.	landbruk, läroverk för landbruk eller skogsöktsel.	bruks-, fabriks- eller hand- verks-rörelse.	handel eller handelsinstitut.	examina ej erfordras.	sådana civila tjänstemanna- banor, hvartill universitets- examina ej erfordras.	militäryrket eller krigsskola.	apotek.	veterinär- och tandläk.-yrket.	andra lefnads- banor.	
Realister	14	23	9	2	16	15	20	—	7	2	16	124
Icke-greker	184	13	9	6	29	33	35	3	10	3	55	380
Greker	155	2	3	1	6	5	2	1	4	1	28	208
Summa	353	38	21	9	51	53	57	4	21	6	99	712

